

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LUTY 2008

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Maria Serwińska - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

W 2007 r. rynkowe uwarunkowania wyjątkowo sprzyjały rolnictwu. Wg ostatecznych danych przyrost nominalnych cen skupu podstawowych surowców rolniczych (o 23,3%) znacznie przekraczał podwyżki cen detalicznych środków produkcji, które zdrożały średnio o 8,5%. Skumulowany wskaźnik nożyc cen w okresie grudzień 2006 r. - grudzień 2007 r. osiągnął rzadko notowany poziom 113,6 punktu. Wzrost cen skupu w 2007 r. był na tyle wysoki, że z nadwyżką skompensował dynamiczny wzrost cen środków produkcji, które w latach 2004-2005 podniosły się znacznie silniej niż ceny otrzymywane przez rolników. W porównaniu z grudniem 2003 r. nominalne ceny środków produkcji na poziomie detalu były w grudniu 2007 r. o prawie 35% wyższe, a ceny koszyka skupu podstawowych surowców rolniczych o ponad 39% wyższe, przy wskaźniku inflacji wynoszącym 110,9%. Skumulowany wskaźnik nożyc cen w czteroleciu 2004-2007 wyniósł więc 103,3 punktu. Indeks realnych cen koszyka skupu w latach 2004-2007 wyniósł 125,6 punktu, podczas gdy dla środków produkcji 121,6 punktu. Oznacza to, że realnemu wzrostowi cen płaconych przez rolników (o 21,6%), jakie nastąpiły od czasu akcesji towarzyszył 25,6% wzrost realnych cen otrzymywanych przez rolników.

Przyrost cen skupu w 2007 r. znacznie wyprzedzał podwyżki cen detalicznych żywności, które nominalnie podniosły się o 7,6%, a w 4-leciu 2004-2007 o 16,6%. Realny wzrost cen żywności był więc znacznie mniejszy niż cen skupu zarówno w 2007 r. jak i w całym czteroleciu i wyniósł odpowiednio 3,5 oraz 5,1%. Realny wzrost cen żywności w 2007 r. był nieco większy od realnej podwyżki wynagrodzeń, które zostały podwyższone o 3,1%. Jednak w czteroleciu 2004-2007 realny wzrost wynagrodzeń (116,2) znacząco wyprzedzał realny wzrost cen żywności, które w tym czasie poniosły się tylko o 5,1%. Wzrost dochodów mierzony wzrostem wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw, tworzy więc dobre podstawy dla wzrostu popytu na żywność, jednakże wzrost inflacji i znaczne podwyżki cen żywności na rynku krajowym będą hamować wzrost popytu na żywność. Będzie to stanowić istotny hamulec wzrostu cen surowców rolniczych w nieodległej przyszłości. Jednakże eksport po akcesji stał się istotnym źródłem wzrostu cen surowców rolniczych. Potwierdzają to znaczne dysproporcje tempa wzrostu cen detalicznych żywności oraz cen skupu.

Wzrost cen otrzymywanych przez rolników w 2007 r. miał swoją przyczynę przede wszystkim w sytuacji na rynkach światowych i rosnącym popycie eksportowym. Dobre zbiory zbóż i innych podstawowych roślin uprawnych, a także zrównoważenie większości krajowych rynków żywnościowych nie uzasadniały takiego wzrostu cen skupu, jaki nastąpił w ciągu 12 miesięcy 2007 r.

Dynamicznie zdrożały zboża, których ceny w grudniu 2007 r. były wyższe niż w grudniu 2006 r. o 30-40%, mimo dobrych zbiorów, przy dość stabilnym popycie krajowym. Podwyżki cen zbóż w latach 2006-2007 były na tyle wysokie, że z nadwyżką skompensowały głębokie obniżki cen jakie miały miejsce w latach 2004-2005. W sumie w latach 2004-2007 pszenica realnie zdrożała o 15,6%, a żyto o 26,6 w porównaniu z wysokimi cenami zbóż z końca 2003 r.

Jedyną rośliną, której ceny nominalnie zmalały o ok. 17%, w 2007 r. mimo dobrych zbiorów. Jednak w ciągu 4 lat nominalnie zdrożały one o ponad 26%, a realnie o 14%.

Nieco mniej niż zboża, bo o 34,4% zdrożało w 2007 r. mleko. Wzrost cen skupu mleka w czteroleciu 2004-2007 należał do najwyższych i przekraczał 66%, mimo stabilizacji cen w latach 2005-2006. W sumie mleko realnie zdrożało w latach 2004-2007 o ponad 50%.

Drób także należał do szybko drożejących produktów rolniczych w 2007 r., a jego ceny w skupie podniesione zostały nominalnie o 21%. Jednakże realne ceny drobiu w czteroleciu 2004-2007 zmalały o 2,8%, przy dużych wahaniach i przeciwstawnych tendencjach cenowych w kolejnych latach analizowanego czterolecia.

Ceny trzody chlewnej, przy 2% podwyżce w 2007 r., w latach 2004-2007 nominalnie wzrosły o 8,9%, a realnie o 1,7%. Przy znacznym wzroście cen zbóż jest to równoznaczne z drastycznym pogorszeniem opłacalności produkcji żywca wieprzowego.

Utrzymują się natomiast spadkowe tendencje cen żywca wołowego. Po ich skokowym wzroście w 2004 r., przez kolejny rok kontynuowane były słabe tendencje spadkowe. Mimo to w grudniu 2007 r. ceny skupu bydła były realnie o prawie 28% wyższe niż w grudniu 2003 r. (tab. 1).

W styczniu pogorszyły się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie zmalał w ciągu miesiąca ze 102,3 do 101,7 punktu. Nadal był jednak wysoki i o 0,5 punktu procentowego (pp.) wyższy niż przed rokiem Zdecydował o tym zarówno spadek wyrównanego wskaźnika nożyc cen jak i obniżka wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu. Grudniowe spadki cen skupu, które dominowały na rynkach podstawowych surowców rolniczych spowodowały, że wyrównany wskaźnik zmian cen zmalał z 103,1 punktu do 102,2 punktu. Jednocześnie ceny detaliczne środków produkcji wzrosły o 0,5 pp. W sumie wyrównany wskaźnik nożyc cen zmalał o 0,9 pp. do 101,7 punktu. Towarzyszyła mu obniżka wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu o 0,5 pp. do 101,6 punktu. Wpłynął na to zarówno sezonowy spadek sprzedaży przemysłu spożywczego, jak i relatywne podrożenie żywności.

Presja popytu na rynkach międzynarodowych sprawia, że ceny zbóż utrzymują się na wysokim poziomie. Obroty zbożami są niewielkie. Kupujący poszukują tańszych ofert, oferenci liczą na dalsze podwyżki cen. Mimo, że spodziewane są znacznie większe zbiory zbóż w 2008 r., zwłaszcza w UE ze względu na wzrost powierzchni upraw, na giełdach światowych notowane są wysokie ceny w transakcjach terminowych. Odzwierciedla to oczekiwania co do wysokich cen zbóż ze względu na rosnący popyt.

Mimo spadku skupu w grudniu utrzymują się niskie ceny żywca wieprzowego i drobiu. Przy bardzo wysokich cenach zbóż oznacza to głęboki spadek rentowności chowu trzody chlewnej i fermowej produkcji drobiu, a w przyszłości proporcjonalne zmniejszenie produkcji. Konsekwencją będzie podwyżka cen drobiu i żywca wieprzowego do poziomu równowagi długookresowej.

Po 7 miesiącach nieprzerwanego spadku skupu mleka, w grudniu zanotowano 0,8% wzrost ilości skupionego mleka w porównaniu z grudniem 2006 r. W 2007 r. mimo ponad 34% wzrostu cen skupu mleka w okresie od grudnia 2006 r. do grudnia 2007 r. skup mleka zmalał w 2007 r. o 0,6%. Wszystko wskazuje na to, że w roku kwotowym 2007/08 kwota mleczna nie zostanie wykorzystana.

Tab. 1. Skumulowane wskaźniki zmian cen skupu (grudzień roku poprzedniego = 100)

Wyszczególnienie	2007 ^a	2006	2005	2004	2004-2007	
					XII 2003=100	indeks cen realnych
Wynagrodzenia	107,2	108,6	107,0	103,4	128,8	116,2
Towary i usługi konsumpcyjne	104,0	101,4	100,7	104,4	110,9	100,0
Żywność	107,6	101,8	98,8	107,7	116,6	105,1
Środki produkcji	108,5	102,7	102,3	118,3	134,9	121,6
Nożyce cen koszyka skupu	113,6	102,0	89,8	99,2	103,3	*
Koszyk skupu	123,3	104,8	91,9	117,3	139,3	125,6
w tym pszenica	140,4	158,5	86,7	66,4	128,1	115,6
żyto	129,9	177,6	91,2	66,7	140,3	126,6
ziemniaki	86,1	141,2	93,9	110,5	126,1	113,8
bydło	97,8	103,6	102,1	144,8	149,8	135,1
trzoda chlewna	102,0	91,4	81,6	143,2	108,9	98,3
drób	120,9	99,6	85,1	105,2	107,8	97,2
mleko	134,4	101,5	98,6	123,8	166,5	150,2

^a dane nieostateczne

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

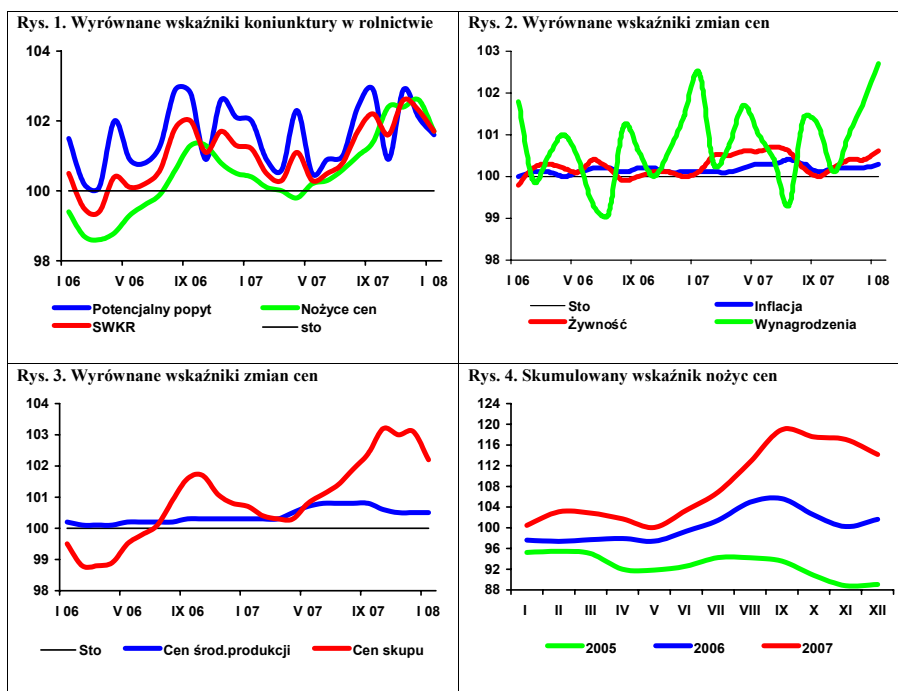
Tab. 2. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	I 08	XII 07	XI 07	X 07	IX 07	VIII 07	I 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	101,7	102,3	102,6	101,6	102,2	101,7	101,2
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	101,6	102,1	102,9	100,9	102,9	102,4	102,0
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	101,7	102,6	102,4	102,4	101,4	101,0	100,4
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	102,2	103,1	103,0	103,2	102,4	101,9	100,7
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,5	100,5	100,6	100,8	100,9	100,9	100,3
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,7	99,7	99,9	100,0	100,2	100,1	100,0
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	101,5	101,4	100,6	99,8	101,3	101,2	102,4
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	100,0	101,1	103,2	100,4	104,0	102,7	100,6

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy i drób oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Sytuacja na rynku zbóż w bieżącym sezonie kształtuje się pod wpływem wysokich cen w Europie i na świecie. Zbiory zbóż w Polsce były w 2007 r. o jedną czwartą wyższe niż rok wcześniej, jednak w większości krajów UE-27 drugi rok z rzędu miał miejsce ich spadek. Przy relatywnie wysokich zbiorach w Polsce, zboża z naszego kraju są eksportowane do krajów sąsiednich, gdzie występują niedobory. Ceny zbóż, przy słabej tendencji spadkowej, utrzymują się na bardzo wysokim poziomie.

Wysokie ceny zbóż przekładają się na wzrost cen pasz, co przy niskich cenach skupu żywca, wpływa na obniżenie opłacalności chowu zwierząt. Wzrastają ceny mąki, pieczywa i w mniejszym stopniu, innych wyrobów zbożowych nabywanych przez konsumentów. Coraz wyższe ceny przyspieszają spadek spożycia przetworów zbożowych.

W 2007 r. wyższa niż przed rokiem była produkcja makaronów (o ok. 10%) Obniżyły się natomiast przemiały zbóż i produkcja mąki pszennej (o 11%) oraz żytniej (o 3%).

Polskie ziarno jest sprzedawane przede wszystkim do sąsiednich krajów UE, gdzie występuje duży popyt na zboża. Do Niemiec, od lipca do listopada 2007 r., sprzedano 142 tys. ton pszenicy, 46 tys. ton żyta, 81 tys. ton jęczmienia, 16 tys. ton owsa, 34 tys. ton kukurydzy oraz 14 tys. ton pszenżyta i pozostałych zbóż. Spośród krajów UE zboże sprzedawano także do Holandii (pszenica, żyto, jęczmień, kukurydza), Danii (owies, jęczmień, kukurydza), Hiszpanii (jęczmień), Irlandii (kukurydza), Szwecji (jęczmień), Czech (kukurydza), na Litwę (kukurydza) oraz w mniejszych ilościach do pozostałych krajów. W eksporcie poza UE głównymi odbiorcami zboża były Algieria, Libia i Maroko (pszenica) oraz Tunezja (pszenica i jęczmień). W sumie eksport zbóż (bez ryżu) w okresie lipiec-listopad 2007 r. wyniósł 577 tys. ton.

W imporcie zbóż dominują dostawy z krajów UE-10 (Czechy, Słowacja, Węgry), skąd w okresie lipiec-październik 2007 r. sprowadzono większość importowanej pszenicy

i kukurydzy, a także mniejsze ilości innych zbóż. W Niemczech kupowano pszenicę, żyto i jęczmień. Jęczmień sprowadzano również z Francji, Szwecji i Danii.

Zwiększa się eksport mąki pszennej, głównie dzięki wysokiemu eksportowi do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa jest niewielki. Głównym sprowadzonym towarem pierwotnego przerobu jest skóń, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wysokiego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Rosji i Turcji i innych krajów europejskich.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się do głównie krajów UE, ale ważnym odbiorcą pasz dla zwierząt hodowlanych jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). Pasze dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (2/3 importu) oraz z pozostałych krajów UE (27%).

W grudniu po raz kolejny wzrosły ceny zbytu prawie wszystkich produktów zbożowych. Jedynie mąka poznańska ponownie staniała, która poprzednio najbardziej zdrożała. Ceny detaliczne produktów zbożowych w końcu 2007 r. były o ok. 12% wyższe niż przed rokiem. Najbardziej (o 23%) wzrosła w tym okresie cena mąki. Ceny pieczywa zwiększyły się o 14%, natomiast wyrobów ciastkarskich i makaronów o 8%.

Kontynuowane są tendencje wzrostowe cen pasz. Ich poziom w ciągu roku zwiększył się o 20-30%. Wzrost cen spowodowany jest zarówno wysokimi cenami zbóż, jak i wzrastającymi cenami surowców wysokobiałkowych.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	Skup				Targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	.
2007 I-XII	699,6	603,6	.	.	760,1	660,6	711,6	659,2	.
2006 I-VI	395,6	347,5	402,2	382,2	451,1	362,0	429,9	374,8	.
2007 I-VI	623,5	600,5	.	.	727,2	636,8	695,7	647,0	.
2006 VII	408,2	316,9	451,4	367,4	468,3	377,8	444,5	397,3	x
VIII	435,1	358,8	464,6	390,4	512,8	408,5	478,4	426,0	x
IX	493,8	425,6	525,6	410,9	580,7	476,8	522,8	462,4	x
X	503,7	473,3	460,0	434,7	595,6	512,5	548,3	486,2	x
XI	535,8	487,6	504,0	447,1	612,8	519,5	563,1	506,4	389,77
XII	572,5	509,8	551,1	502,7	635,3	539,8	601,7	539,1	389,80
2007 I	630,5	604,8	606,6	561,2	686,8	584,3	646,7	576,6	398,30
II	646,7	627,0	624,7	593,7	730,9	651,3	698,5	632,3	401,85
III	634,5	608,4	597,2	592,8	737,1	650,3	713,9	663,9	402,72
IV	620,1	580,1	591,1	581,9	733,2	643,3	705,6	666,7	397,46
V	610,9	582,7	586,1	571,6	739,2	653,3	705,6	670,9	395,37
VI	582,2	555,5	572,6	555,2	735,7	638,4	703,6	671,6	x
VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszennyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	.	.	4213,0	.
2006 I-VI	1567,2	184,8	146,9	149,4	2068,9	283,3
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2005/06	4070,4	578,3	511,4	379,4	5882,7	788,2 ^a
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	646,2 ^a
2006 VII	211,6	37,9	44,6	30,0	328,1	23,6
VIII	569,8	95,1	107,5	50,5	841,8	17,2
IX	649,6	69,9	59,5	41,3	826,8	15,8
X	346,7	46,5	39,4	22,4	457,9	72,8
XI	213,6	32,7	33,1	15,7	296,8	123,7
XII	166,2	22,2	30,9	13,8	234,4	55,0
2007 I	150,9	23,8	23,2	8,3	207,6	32,2
II	202,2	30,4	20,5	7,4	262,5	29,1
III	157,2	21,7	21,5	7,1	209,0	20,1
IV	100,9	14,5	17,3	7,7	141,5	22,5
V	142,7	12,8	15,2	6,6	178,1	28,8
VI	130,1	12,4	17,1	7,3	168,0	35,4
VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	.	.	172,6	.

^a od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,91	710,4	102,5	5401,1
2007 I-XII	.	1531	110	.	113	.
2006 I-VI	973,9	861,0	58,87	349,3	51,2	2521,5
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,38	365,4	54,6	2976,3
2006 VII	163,4	144,5	9,27	58,6	7,76	438,0
VIII	194,9	160,5	9,99	59,9	8,39	481,9
IX	180,8	149,7	8,18	60,1	9,47	482,3
X	172,1	139,8	8,74	61,4	8,74	486,6
XI	174,0	146,3	9,25	59,7	8,82	493,4
XII	152,4	124,2	8,61	61,4	8,10	497,3
2007 I	183,9	150,8	12,22	58,3	9,45	514,2
II	162,8	130,2	8,83	56,4	10,00	457,8
III	180,4	145,3	8,64	64,3	10,58	503,1
IV	158,2	129,1	8,64	61,4	8,35	488,7
V	163,8	132,2	9,40	62,9	7,14	523,9
VI	152,2	121,3	8,64	62,2	9,03	488,7
VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	.	125	8,7	.	9,5	.
XII	.	103	7,7	.	8,7	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Pszenvica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenvżyto ^b	Pszenvica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenvżyto ^b
2006 I-XII	660,5	61,4	115,1	266,9	35,9	615,4	18,3	101,2	229,9	7,6
2006 I-VI	145,3	12,9	3,8	167,0	12,9	131,8	5,7	14,4	22,4	5,6
2007 I-VI	5,5	4,5	14,1	28,5	1,4	1033,1	113,1	252,2	537,0	14,4
2005/2006	565,0	267,4	120,3	381,3	98,2	232,6	7,5	45,1	30,6	7,0
2006/2007	8,5	5,1	16,3	29,0	4,7	1516,7	125,7	339,0	744,5	16,4
2006 VII	11,6	4,8	9,5	24,9	1,5	20,5	0,2	18,2	2,2	0,1
VIII	99,9	10,9	18,7	26,9	9,5	49,0	0,6	8,9	4,9	0,2
IX	90,8	13,4	3,0	13,3	4,4	142,3	5,0	18,8	9,6	0,6
X	76,2	10,8	1,4	21,9	5,4	109,9	5,9	13,5	44,0	0,3
XI	179,5	5,7	51,6	7,7	1,6	88,1	0,1	6,1	61,9	0,5
XII	57,3	2,9	27,1	5,1	0,6	73,9	0,9	21,4	84,8	0,3
2007 I	0,2	1,9	0,9	0,8	0,6	202,1	22,5	35,7	92,4	7,3
II	2,6	1,0	3,9	3,4	0,1	303,1	35,1	49,1	122,8	2,3
III	0,1	0,7	3,1	2,5	0,1	218,2	30,5	35,5	109,4	1,7
IV	0,2	0,5	1,8	19,2	0,0	115,9	11,4	51,0	93,7	1,5
V	0,2	0,2	1,1	0,4	0,5	121,6	7,3	46,4	76,2	1,0
VI	2,1	0,3	3,3	2,3	0,1	72,1	6,3	34,6	42,6	0,5
VII	34,3	1,1	27,8	6,5	1,3	26,5	3,2	17,8	21,8	0,4
VIII	76,1	12,4	50,7	16,9	3,5	27,6	0,5	11,5	9,8	0,2
IX	67,9	17,2	20,6	3,0	5,7	29,4	2,1	6,0	7,6	0,3
X	77,9	16,3	12,6	10,7	4,0	16,8	1,5	6,2	15,3	0,2
XI	44,5	3,2	8,7	15,6	0,8	10,0	3,0	3,2	4,5	0,1

^b razem z pszenicą durum, ^b razem z gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Slód	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Slód
2006 I-XII	10,8	2,4	4,7	1,1	8,8	38,0	17,7	31,0	31,5	203,7
2006 I-VI	7,8	1,8	2,5	0,6	5,5	17,3	9,6	16,2	17,1	100,1
2007 I-VI	2,0	0,7	2,2	2,9	9,2	19,9	9,3	24,0	23,6	124,4
2005/2006	17,8	2,9	5,4	5,3	5,5	35,9	19,4	35,8	33,3	187,6
2006/2007	5,0	1,3	4,4	3,4	12,5	40,6	17,4	38,8	38,0	228,0
2006 VII	0,6	0,2	0,4	0,1	0,6	2,7	1,2	2,2	3,1	21,5
VIII	0,5	0,1	0,4	0,0	0,8	2,4	1,0	2,2	1,8	22,4
IX	0,5	0,2	0,4	0,1	0,3	4,6	1,9	2,3	3,8	12,1
X	0,5	0,1	0,4	0,1	0,8	4,2	1,5	3,2	2,1	16,8
XI	0,6	0,0	0,3	0,1	0,5	3,5	1,3	3,0	1,8	16,3
XII	0,4	0,0	0,3	0,1	0,3	3,3	1,1	2,1	1,9	14,4
2007 I	0,2	0,0	0,3	0,1	1,2	3,9	1,4	4,1	5,1	18,0
II	0,4	0,1	0,3	0,1	1,4	3,3	1,3	3,8	4,9	15,6
III	0,3	0,1	0,4	0,3	1,8	3,4	1,9	4,8	3,8	20,8
IV	0,4	0,0	0,4	0,4	1,6	2,6	1,6	3,8	4,0	21,2
V	0,4	0,2	0,4	1,5	1,4	3,6	1,4	4,1	3,1	25,1
VI	0,5	0,3	0,4	0,5	1,7	3,0	1,6	3,4	2,8	23,7
VII	0,4	0,2	0,8	0,4	1,9	3,0	1,1	3,4	2,2	28,1
VIII	0,5	0,4	0,9	0,8	0,2	3,2	1,1	3,7	3,9	24,5
IX	0,7	0,2	0,8	0,5	0,2	3,1	1,4	2,8	1,9	19,0
X	1,1	0,2	1,3	0,9	1,0	3,4	1,1	3,0	3,1	17,5
XI	1,3	0,4	0,7	0,4	2,4	2,7	0,8	1,9	2,0	10,9

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych
2006 I-XII	6,5	40,4	185,2	109,9	104,0	40,7	10,6	66,8	203,0	74,1
2006 I-VI	3,6	20,7	86,8	49,2	56,3	19,0	5,3	29,2	94,7	34,7
2007 I-VI	4,0	24,0	102,7	55,0	45,8	26,3	5,9	37,8	113,9	41,1
2005/2006	7,8	38,1	174,0	91,5	105,1	36,3	11,2	57,4	173,5	73,9
2006/2007	6,9	43,7	201,1	115,7	93,5	48,0	11,2	75,4	222,2	80,5
2006 VII	0,5	2,2	13,8	7,9	7,3	2,7	0,8	4,5	16,6	5,6
VIII	0,5	3,8	16,3	9,3	8,4	3,3	1,4	5,1	19,4	5,9
IX	0,4	3,4	17,6	9,5	7,5	4,2	0,8	6,1	19,9	6,3
X	0,5	3,8	18,4	11,0	8,3	4,0	0,9	8,2	20,3	7,8
XI	0,5	3,3	17,7	11,0	8,4	3,9	0,7	7,9	18,3	6,8
XII	0,6	3,2	14,4	11,9	7,9	3,7	0,7	6,0	13,7	7,0
2007 I	0,6	3,2	15,0	9,9	8,5	4,5	0,6	5,8	18,1	7,1
II	0,6	3,7	16,1	9,0	7,9	4,2	2,0	5,9	17,2	6,8
III	0,8	4,7	17,9	8,8	8,8	4,8	1,0	8,9	20,1	8,2
IV	0,6	4,3	17,5	8,6	6,9	4,1	0,7	5,4	18,6	6,0
V	0,8	3,6	18,6	10,1	6,9	4,5	1,1	5,8	19,9	6,0
VI	0,5	4,5	17,7	8,7	6,8	4,3	0,5	6,0	20,0	7,0
VII	0,4	3,5	16,6	9,2	7,6	4,5	1,3	6,3	42,4	6,9
VIII	0,5	4,5	17,0	9,8	8,0	3,8	0,9	6,4	23,5	8,0
IX	0,6	4,7	16,7	10,0	8,1	4,1	1,2	7,5	19,9	6,9
X	0,9	3,4	18,3	10,3	3,0	4,5	0,6	6,6	19,3	8,1
XI	0,6	2,0	15,1	8,3	3,0	4,1	0,4	6,1	16,2	7,0

^a uzyskane przez sypczanie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2006 I-VI	0,69	1,37	1,00	2,34	2,27	2,63	3,13	3,39
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2006 VII	0,70	1,37	1,01	2,34	2,27	2,64	3,13	3,39
VIII	0,83	1,36	1,03	2,34	2,27	2,64	3,15	3,40
IX	1,00	1,47	1,08	2,38	2,39	2,84	3,23	3,65
X	0,99	1,55	1,11	2,38	2,43	2,94	3,27	3,75
XI	0,98	1,60	1,11	2,38	2,44	2,94	3,29	3,79
XII	0,98	1,61	1,11	2,40	2,44	2,94	3,29	3,78
2007 I	1,01	1,64	1,17	2,44	2,52	2,96	3,35	3,81
II	1,02	1,65	1,18	2,48	2,57	3,00	3,41	3,90
III	1,02	1,66	1,22	2,48	2,59	3,02	3,43	3,94
IV	0,97	1,66	1,23	2,52	2,60	3,02	3,45	3,94
V	0,95	1,66	1,24	2,58	2,60	3,02	3,45	3,93
VI	0,94	1,67	1,24	2,58	2,59	3,02	3,43	3,94
VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2006 I-VI	816,6	913,3	1493,2	780,9	1151,0	1007,8	1605,8
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2006 VII	894,2	946,7	1509,5	768,0	1136,1	997,9	1582,6
VIII	896,1	951,0	1513,9	765,7	1137,5	998,8	1577,2
IX	909,0	964,7	1528,7	779,6	1149,5	1009,4	1584,8
X	913,2	980,3	1529,7	792,7	1158,7	1015,0	1584,3
XI	928,9	992,1	1533,5	805,4	1165,4	1027,2	1582,1
XII	934,3	1006,6	1558,3	820,2	1177,3	1034,9	1582,7
2007 I	974,0	1055,6	1589,6	860,3	1202,8	1066,7	1593,5
II	995,8	1085,4	1625,5	890,0	1238,9	1097,6	1607,6
III	975,0	1110,1	1675,6	918,0	1264,8	1126,9	1619,2
IV	982,8	1114,3	1694,1	960,7	1284,7	1135,8	1621,2
V	968,5	1119,7	1701,7	934,3	1288,9	1138,2	1609,6
VI	967,5	1109,9	1702,9	935,3	1288,1	1141,3	1609,1
VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2006 VII	2,03	2,43	4,19	1,01	2,48	5,10	2,56
VIII	1,87	2,22	3,86	1,01	2,71	5,59	2,73
IX	1,64	1,98	3,32	1,00	2,60	5,28	2,66
X	1,55	1,95	3,09	1,02	2,37	4,73	2,53
XI	1,55	1,90	3,05	1,02	2,17	4,26	2,39
XII	1,52	1,85	2,93	1,05	2,08	4,01	2,32
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04
IX	1,43	1,64	2,32	1,06	2,47	4,02	2,84
X	1,43	1,63	2,30	1,10	2,14	3,44	2,72
XI	1,47	1,65	2,38	1,16	1,91	3,09	2,63
XII	1,48	1,67	2,39	1,19	1,97	3,18	2,37

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

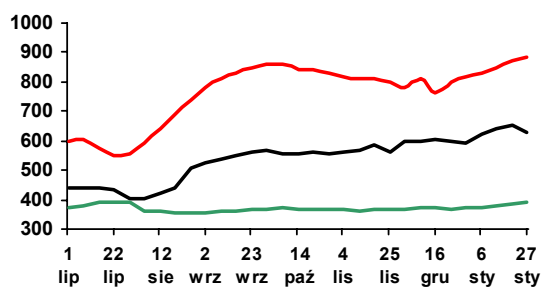
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2006 VII	122,08	102,33	123,25	98,54	89,00	89,00	102,00
VIII	123,77	110,04	124,00	104,55	89,75	95,83	103,50
IX	136,37	117,75	144,10	111,16	90,50	102,67	105,00
X	145,63	125,33	152,82	118,64	95,00	105,00	111,67
XI	149,36	130,40	156,10	132,56	97,80	113,40	123,80
XII	151,82	137,33	155,95	140,31	100,66	120	134,66
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
I	258	229	251	238	198	223	211

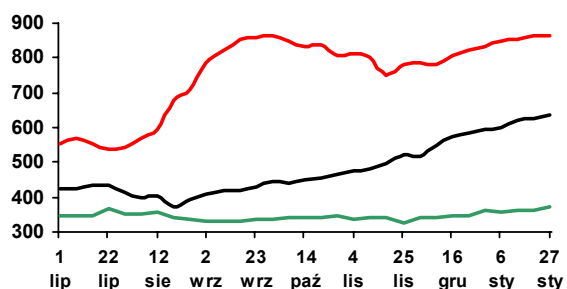
Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

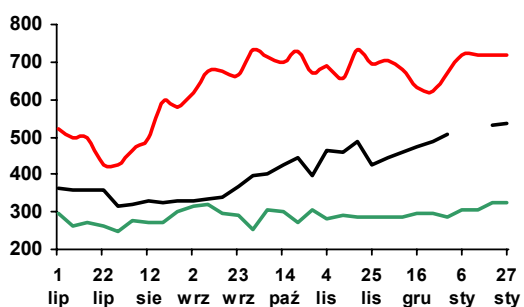
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

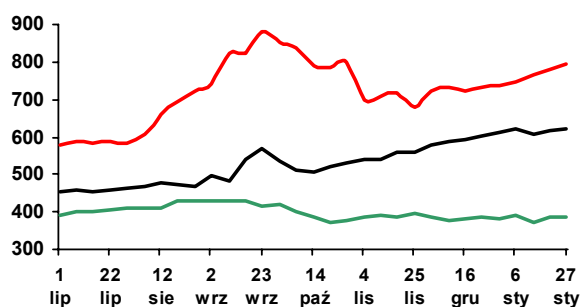
Rys. 2. Pszenica paszowa

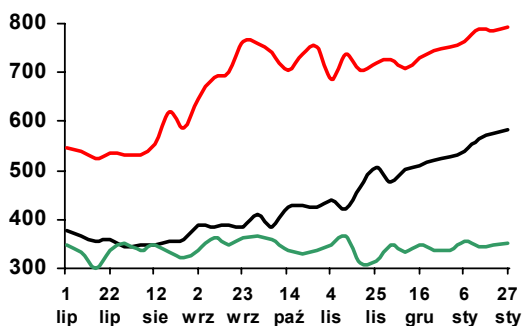
Rys. 3. Żyto paszowe

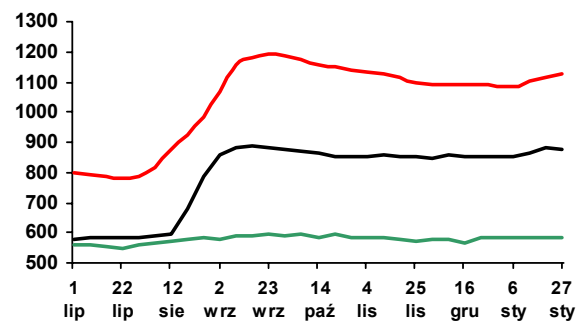
Rys. 4. Kukurydza paszowa

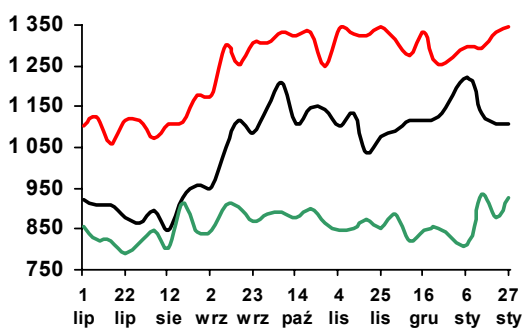
Rys. 5. Jęczmień paszowy

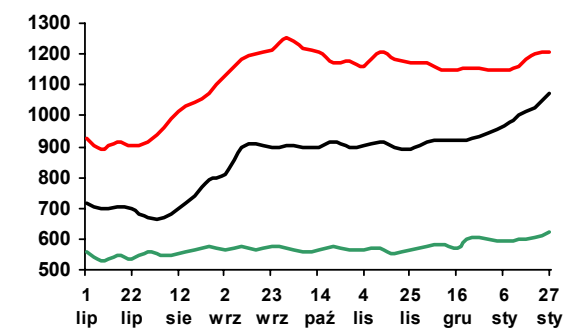
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750)

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500)

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 500/580)

Legenda:

2007/08

2006/07

2005/06

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2005-07; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2007/2008 kwota produkcji cukru w Polsce i większości krajów UE została zmniejszona współczynnikiem redukcji 13,5%¹. Redukcją objęta została zarówno kwota podstawowa 1671 tys. ton jak i kwota dodatkowa 100,6 tys. ton. W rezultacie krajowa produkcja cukru powinna wynieść ok. 1550 tys. ton.

Areał uprawy buraków cukrowych szacowany jest przez GUS na ok. 249 tys. ha. Rekordowe plony korzeni wynoszące ok. 530 dt/ha spowodowały, że zbiory wzrosły do 13 mln ton. Zawartość cukru w surowcu wyniosła 16,50%, wobec średniej z ostatnich pięciu kampanii wynoszącej 17,59%. W tych warunkach produkcja cukru szacowana jest na ok. 1900 tys. ton i będzie o ok. 370 tys. ton większa od limitu produkcyjnego. W okresie wrzesień-grudzień 2007 r. produkcja cukru wg GUS wyniosła 1424 tys. ton i była o 9% niższa niż przed rokiem. Przemysł cukrowniczy dysponuje jednak bardzo dużymi zapasami soku gęstego, który w kolejnych miesiącach będzie przetwarzany na cukier.

Minimalna cena skupu braków cukrowych w UE w sezonie 2007/2008 wynosi 29,78 EUR/tonę. W 2007 r. średnia cena skupu wynosiła 111,20 zł/tonę i była o 13,6% niższa niż przed rokiem. Spadek cen skupu będzie w 60% rekompensowany w formie dopłat bezpośrednich. W okresie od 1 grudnia 2007 r. do 30 czerwca 2008 r. plantatorzy otrzymają tzw. płatność cukrową rekompensującą spadek cen skupu buraków w wysokości 37,29 zł/tonę buraków objętych limitem produkcyjnym. W sezonie 2006/2007 płatność cukrowa wyniosła 33,94 zł/tonę.

Popyt na cukier na rynku krajowym utrzymuje się na poziomie ok. 1620 tys. ton. Spożycie w gospodarstwach domowych wykazuje tendencję spadkową. W 2007 r. wyniosło ono ok. 18,1 kg/osobę, podczas gdy przed integracją z UE wynosiło prawie 20 kg/osobę. Spadek konsumpcji w gospodarstwach domowych rekompensuje wzrost zużycia w przetwórstwie żywności. W 2007 r. przemysł spożywczy zużył ok. 850 tys. ton cukru. Potwierdzają to zmiany w produkcji artykułów spożywczych o dużej zawartości cukru, w tym w szczególności wzrost produkcji czekolady i wyrobów czekoladowanych.

W grudniu wystąpiła dalsza obniżka cen zbytu cukru na rynku krajowym. Powodem tego są niewielkie zmiany popytu i umacnianie się kursu złotego względem waluty unijnej. Cena referencyjna cukru (631,9 EUR/tonę) wyrażona w złotych wyniosła w grudniu 2,28 zł/kg, wobec 2,49 zł/kg w styczniu. Ceny zbytu cukru workowanego i paczkowanego wyniosły 2,40 zł/kg i 2,51 zł/kg i były o 2% niższe niż w listopadzie oraz 3-5% niższe niż w styczniu. W handlu detalicznym ceny utrzymały się na poziomie listopada, tj. 2,94 zł/kg.

W okresie styczeń-listopad eksport cukru osiągnął wysoki poziom 328 tys. ton, ale i tak będzie mniejszy od rekordowego wywozu w 2006 r. (700 tys. ton). Głównym powodem dużego eksportu są znaczące nadwyżki produkcyjne. Większość cukru eksportowano w okresie czerwiec-listopad, gdy prognozy zaczęły wskazywać, że produkcja przewyższy kwotę produkcyjną. Głównym rynkiem zbytu były kraje UE-27 (175 tys. ton) oraz państwa WNP (135 tys. ton). W eksporcie poza obszar UE stosowane były refundacje wywozowe. ARR wypłaciła 202,7 mln zł wsparcia do 159 tys. ton cukru. W ciągu jedenastu miesięcy 2007 r. import wyniósł 34 tys. ton, w tym 23,7 tys. ton z krajów UE.

W grudniu 2007 r. ceny cukru białego na giełdzie w Londynie (kontrakt 5) wynosiły ok. 285 USD/tonę. Ceny cukru surowego w transakcjach gotówkowych na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) wynosiły 255 USD/tonę.

¹ Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 290/2007 z dnia 16 marca 2007 r. ustalające, na rok gospodarczy 2007/2008, współczynnik procentowy, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia rady (WE) Nr 318/2006.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Marmolada dżemy i powidlá	Słodzone napoje bezalkoholowe
2006	X	14,1	10,5	3,8	4,5	1,8
	XI	17,2	11,0	4,4	4,8	1,6
	XII	10,7	7,5	3,5	3,7	1,7
2007	I	13,9	9,1	4,1	4,0	1,5
	II	12,5	9,0	3,9	3,7	1,5
	III	14,5	8,0	4,4	4,2	2,1
	IV	13,2	5,3	4,3	4,4	2,4
	V	9,6	5,1	4,6	4,1	2,9
	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,4
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	2,8
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,0
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	1,9
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	1,6
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,0
I-XI 2006		113,9	79,2	47,3	50,9	25,8
I-XI 2007		143,5	94,4	46,9	46,5	23,6
$\frac{I-XI 2007}{I-XI 2006} \cdot 100$		126,0	119,2	99,4	91,3	91,4

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	
2006	X	413,23	654,29	321,76	635,25	643,83	585,97
	XI	465,80	645,51	317,14	632,73	631,57	659,40
	XII	488,85	680,61	344,95	669,75	666,79	817,93
2007	I	574,68	646,59	390,34	652,04	640,85	825,16
	II	578,27	667,48	348,19	681,28	724,35	398,23
	III	590,34	625,56	351,25	672,87	674,52	649,86
	IV	601,46	628,92	358,11	697,37	789,13	435,51
	V	504,83	549,36	304,94	766,47	799,62	578,92
	VI	453,37	495,50	282,36	641,20	720,15	420,19
	VII	403,78	543,23	254,62	656,46	790,23	364,58
	VIII	385,72	540,44	242,98	571,30	606,01	482,87
	IX	339,84	504,20	239,33	570,60	587,26	483,14
	X	348,62	491,29	218,07	623,36	655,42	526,98
	XI	298,27	534,62	214,01	581,25	620,86	558,39

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

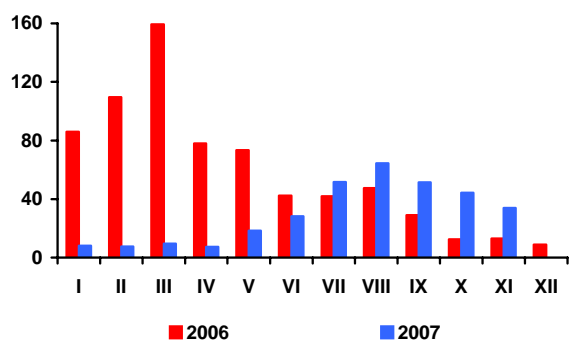
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2006	X	2,71	2,79	2,46	3,34
	XI	2,61	2,63	2,42	3,28
	XII	2,55	2,60	2,41	3,19
2007	I	2,53	2,58	2,45	3,15
	II	2,57	2,61	2,46	3,12
	III	2,57	2,60	2,46	3,07
	IV	2,58	2,60	2,41	3,06
	V	2,57	2,57	2,39	3,05
	VI	2,52	2,50	2,41	3,01
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94

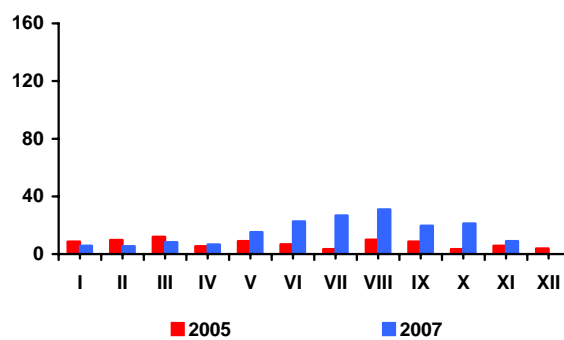
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

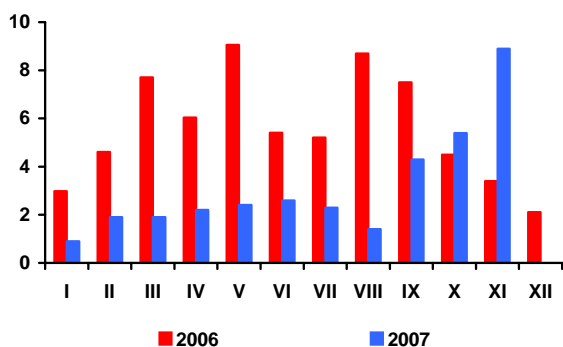
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

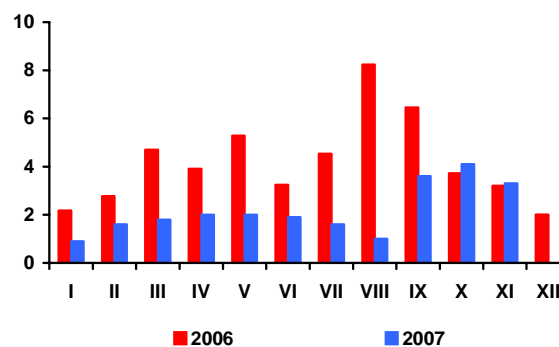
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

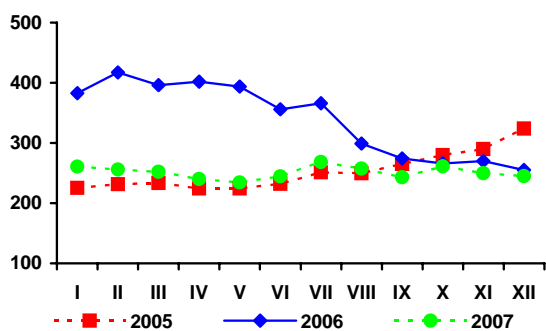
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

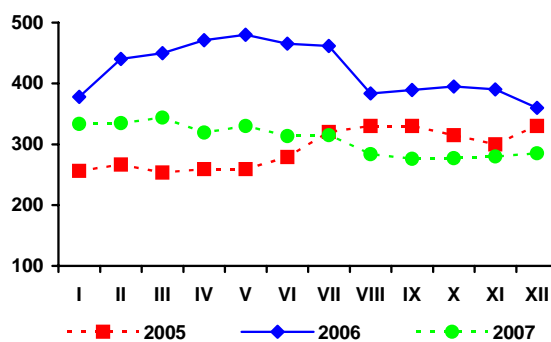
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

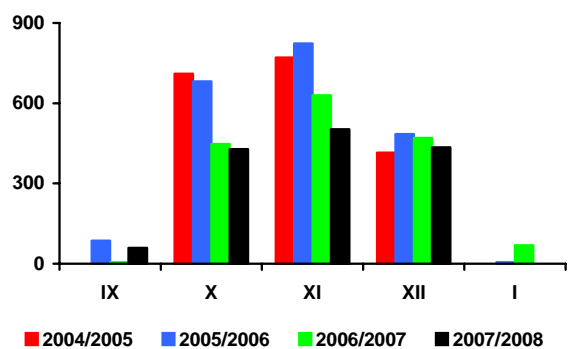
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Według pierwszych ocen, w sezonie 2008/09 światowe zbiory nasion i owoców 10-ciu podstawowych roślin oleistych wyniosą 418,1 mln ton i będą o 32,9 mln ton większe niż w sezonie poprzednim. Najbardziej wzrosną zbiory soi (o 23,6 mln ton). Większe też będą zbiory rzepaku (o 4,2 mln ton) i słonecznika (o 2,8 mln ton). Pomimo znacznego wzrostu zbiorów, podaż oleistych będzie niewystarczająca. Rosnący popyt na żywność i energię odnawialną spowoduje, iż światowe zużycie nasion oleistych przekroczy ich produkcję. Nastąpi dalszy spadek światowych zapasów nasion oleistych, a ceny surowców i produktów oleistych na rynkach światowych pozostaną bardzo wysokie.

Na rynku europejskim ceny rzepaku i produktów jego przerobu są rekordowo wysokie. W styczniu za rzepak płacono średnio 643 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 46 USD/tonę więcej niż przed miesiącem i o 287 USD/tonę więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował średnio 1428 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 31 USD/tonę droższy niż przed miesiącem i o 610 USD/tonę droższy niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wyniosła średnio 308 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 36 USD/tonę wyższa niż przed miesiącem i o 136 USD/tonę wyższa niż przed rokiem.

Na rynku krajowym, wg notowań MRiRW, w styczniu skupiono 33 tys. ton rzepaku przemysłowego. Przeciętna cena skupu wyniosła 1085 zł/tonę i była zbliżona do notowanej przed miesiącem, natomiast w porównaniu ze styczniem roku poprzedniego była o 9,3% wyższa.

W styczniu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, znacząco wzrosła przeciętna cena zbytu oleju rzepakowego rafinowanego niekonfekcjonowanego (o 6,8% do 3171 zł/tonę) oraz przeciętna cena zbytu śruty rzepakowej (o 14,7% do 662 zł/tonę). Ceny zbytu obu tych produktów były odpowiednio o 19,8 i 54,5% wyższe niż przed rokiem.

Utrzymuje się wysoki przerób rzepaku i w ślad za tym wysoka produkcja surowego oleju rzepakowego i śruty rzepakowej. W listopadzie sektor olejarski (zakłady liczące co

najmniej 50 osób stałej załogi) wyprodukował 56 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. niewiele mniej niż przed miesiącem i o 21% więcej niż przed rokiem; natomiast w pierwszych jedenastu miesiącach br. łącznie 552 tys. ton, tj. o 5% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r. Większa niż w tym samym czasie roku poprzedniego była też produkcja oleju rzepakowego rafinowanego (wzrost o 18% do 405 tys. ton) oraz margaryn (wzrost o ok. 3% do 322 tys. ton).

W listopadzie, w porównaniu z miesiącem poprzednim, zmalały obroty handlu zagranicznego surowcami i produktami oleistych, zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Większy niż przed miesiącem, był tylko eksport śruty rzepakowej. W pierwszych jedenastu miesiącach br. łącznie wywieziono: 461 tys. ton rzepaku (ponad 3 razy więcej niż w analogicznym okresie 2006 r.), 226 tys. ton oleju rzepakowego (o 33% więcej), 57 tys. ton margaryn (o 62% więcej) oraz 351 tys. ton śruty rzepakowej (o 1% mniej). Przywieziono: 1938 tys. ton śrut oleistych (o 2% więcej niż przed rokiem), 346 tys. ton olejów roślinnych (o 12% mniej), 134 tys. ton nasion oleistych (o 40% mniej) i 26 tys. ton margaryn (o 15% więcej).

W 2007 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, oleje roślinne i margaryny podrożały bardziej u producenta niż na poziomie detalu.

W 2007 r. przeciętny wzrost cen detalicznych tłuszczów roślinnych (3,2%) był większy od inflacji (2,5%), lecz wyraźnie mniejszy od wzrostu cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (4,9%), w tym zwłaszcza od wzrostu cen tłuszczów zwierzęcych (6,0%). Oleje i margaryny potaniały względem masła, lecz podrożały względem „pozostałych tłuszczów zwierzęcych” (słoniny, smalcu), bowiem ich ceny zmalały.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	520 081	288 990	117 245	691 826	18,12	22,5	75,2
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,79	33,0	72,2
2006 XI	46 772	45 717	18 266	74 223	1,94	39,1	63,0
XII	53 648	34 974	15 349	73 273	1,92	28,6	73,2
2007 I	47 877	40 728	15 676	72 929	1,91	32,7	65,6
II	50 100	31 491	21 371	60 220	1,58	42,7	83,2
III	52 676	34 679	22 851	64 504	1,69	43,4	81,7
IV	46 445	27 394	15 100	58 739	1,54	32,5	79,1
V	46 668	27 219	31 132	42 755	1,12	66,7	109,2
VI	40 099	26 705	24 292	42 512	1,11	60,6	94,3
VII	37 497	23 220	27 172	33 545	0,88	72,5	111,8
VIII	58 272	29 125	21 195	66 202	1,73	36,4	88,0
IX	57 986	27 054	16 875	68 165	1,79	29,1	85,1
X	57 509	42 340	21 390	78 459	2,05	37,2	73,3
XI	56 440	36 041	17 953	74 528	2,0	31,8	75,7
Wskaźnik zmian w %							
<u>XI 2007</u> <u>X 2006</u>	98,1	85,1	83,9	95,0	95,0	85,5	103,3
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	120,7	78,8	98,3	100,4	100,4	81,5	120,2
<u>XI 2007</u> <u>XII 2006</u>	105,2	103,1	117,0	101,7	101,7	111,2	103,4

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	520 081	17 525	113 220	424 386	11,12	21,8	122,5
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2006 XI	46 772	513	17 107	30 178	0,79	36,6	155,0
XII	53 648	576	15 063	39 161	1,03	28,1	137,0
2007 I	47 877	363	15 332	32 908	0,86	32,0	145,5
II	50 100	273	20 846	29 527	0,77	41,6	169,7
III	52 676	177	22 068	30 785	0,81	41,9	171,1
IV	46 445	312	14 975	31 782	0,83	32,2	146,1
V	46 668	62	30 572	16 158	0,42	65,5	288,8
VI	40 099	296	23 644	16 751	0,44	59,0	239,4
VII	37 497	580	25 889	12 188	0,32	69,0	307,7
VIII	58 272	1697	19 865	40 104	1,05	34,1	145,3
IX	57 986	2720	16 388	44 318	1,16	28,3	130,8
X	57 509	4857	20 406	41 960	1,10	35,5	137,1
XI	56 440	2719	16 381	42 778	1,12	29,0	131,9
Wskaźnik zmian w %							
<u>XI 2007</u> <u>X 2006</u>	98,1	56,0	80,3	101,9	101,9	81,8	96,3
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	120,7	530,0	95,8	141,8	141,8	79,4	85,1
<u>XI 2007</u> <u>XII 2006</u>	105,2	472,0	108,7	109,2	109,2	103,4	96,3

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śrutu rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2005 I-XII	780 122	1 975 956	326 810	2 429 268	41,9	32,1
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2006 XI	70 158	226 358	34 514	262 002	49,2	26,8
XII	80 472	208 852	41 088	248 236	51,1	32,4
2007 I	71 816	175 357	37 096	210 077	51,7	34,2
II	75 150	122 221	35 584	161 787	47,4	46,4
III	79 014	202 090	37 669	243 435	47,7	32,5
IV	69 668	187 704	22 627	234 745	32,5	29,7
V	70 002	156 472	26 559	199 915	37,9	35,0
VI	60 149	171 075	31 154	200 070	51,8	30,1
VII	56 246	216 132	21 088	251 290	37,5	22,4
VIII	87 408	151 947	46 930	192 425	53,7	45,4
IX	86 979	150 207	36 764	200 422	42,3	43,4
X	86 264	239 915	38 491	287 688	44,6	30,0
XI	84 660	165 335	50 770	199 225	60,0	42,5
Wskaźnik zmian w %						
XI 2007 / X 2006	98,1	68,9	131,9	69,3	134,4	141,7
XI 2007 / XI 2006	120,7	73,0	147,1	76,0	121,9	158,7
XI 2007 / XII 2006	105,2	79,2	123,6	80,3	117,5	131,1

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2005 I-XII	780 122	3 168	325 959	457 331	41,8	170,6
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2006 XI	70 158	403	33 392	37 169	47,6	188,8
XII	80 472	534	38 570	42 436	47,9	189,6
2007 I	71 816	483	35 314	36 985	49,2	194,2
II	75 150	387	33 390	42 147	44,4	178,3
III	79 014	528	35 148	44 394	44,5	178,0
IV	69 668	406	12 938	57 136	18,6	121,9
V	70 002	310	24 441	45 871	34,9	152,6
VI	60 149	249	29 449	30 949	49,0	194,4
VII	56 246	730	19 619	37 357	34,9	150,6
VIII	87 408	755	45 099	43 064	51,6	203,0
IX	86 979	1 654	34 567	54 066	39,7	160,9
X	86 264	359	34 879	51 744	40,4	166,7
XI	84 660	209	46 506	38 363	54,9	220,7
Wskaźnik zmian w %						
XI 2007 / X 2006	98,1	58,2	133,3	74,1	135,9	132,4
XI 2007 / XI 2006	120,7	51,9	139,3	103,2	115,4	116,9
XI 2007 / XII 2006	105,2	39,1	120,6	90,4	114,6	116,4

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	347 835	21 267	34 258	334 844	8,77	9,8	103,9
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2006 XI	35 861	2 932	4 091	34 702	0,91	11,4	103,3
XII	25 572	2 332	4 532	23 372	0,61	17,7	109,4
2007 I	27 006	2 077	3 867	25 216	0,66	14,3	107,1
II	27 201	2 320	4 080	25 441	0,67	15,0	106,9
III	32 064	2 780	5 837	29 007	0,76	18,2	110,5
IV	27 578	1 875	4 783	24 670	0,65	17,3	111,8
V	27 790	2 495	4 118	26 167	0,69	14,8	106,2
VI	25 088	2 513	3 436	24 165	0,63	13,7	103,8
VII	26 310	1 957	3 761	24 506	0,64	14,3	107,4
VIII	29 724	1 894	4 870	26 748	0,70	16,4	111,1
IX	32 141	2 689	6 106	28 724	0,75	19,0	111,9
X	34 778	3 108	8 595	29 291	0,77	24,7	118,7
XI	32 628	2 433	7 891	27 170	0,71	24,2	120,1
Wskaźnik zmian w %							
<u>XI 2007</u> X 2006	93,8	78,3	91,8	92,8	92,8	97,9	101,1
<u>XI 2007</u> XI 2006	91,0	83,0	192,9	78,3	78,3	212,0	116,2
<u>XI 2007</u> XII 2006	127,6	104,3	174,1	116,3	116,3	136,5	109,8

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe,
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	986,0 ^b	699,6	1,41
2006 XII	987,6	572,5	1,73
2007 I	992,8	630,5	1,57
II	1039,8	646,7	1,61
III	1008,9	634,5	1,59
IV	983,3	620,1	1,59
V	999,0	610,9	1,64
VI	982,0	582,2	1,69
VII	950,8	552,4	1,72
VIII	963,2	678,6	1,42
IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
Wskaźnik zmian w %			
<u>XII 2007</u> XI 2007	107,1	100,6	x
<u>XII 2007</u> XII 2006	109,5	140,4	x
<u>I-XII 2007</u> I-XII 2006	105,5	156,3	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW, ^b szacunek MRiRW.
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2006 XII	3,39	4,01	4,02	4,74	5,25	5,47
2007 I	3,41	3,94	4,08	4,79	5,26	5,47
II	3,38	3,92	4,12	4,81	5,25	5,46
III	3,64	4,00	4,03	4,80	5,28	5,46
IV	3,73	3,85	4,06	4,79	5,24	5,42
V	3,55	x	4,12	4,81	5,25	5,40
VI	3,49	x	3,99	4,80	5,25	5,38
VII	3,43	4,07	4,10	4,81	5,27	5,40
VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
Wskaźnik zmian w %						
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	98,5	x	100,2	101,5	101,6	102,1
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	116,2	x	124,9	111,8	107,8	108,8
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	112,7	94,1	105,4	104,5	102,1	98,8

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

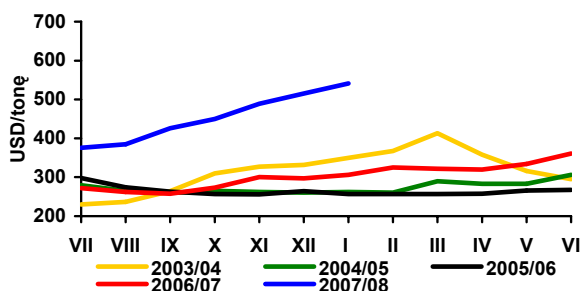
Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 250 g	Masmix za 1 kg	Masło w op. 200 g ^a	Smalec w op. 250 g	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 500 g	Masmix w op. 400 g	Masło w op. 200 g ^b	Smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
XII	3,80	4,80	6,63	11,58	2,84	4,84	6,26	12,10	15,05	4,40
2007 I	4,12	5,28	7,00	11,56	2,71	4,92	x	12,13	15,10	4,44
II	4,16	5,28	6,82	11,55	2,70	4,96	x	12,08	15,15	4,32
III	4,16	5,40	7,06	11,55	2,65	4,96	x	11,98	15,15	4,32
IV	4,08	x	7,15	11,62	2,64	4,96	x	11,98	15,25	4,32
V	4,08	5,04	7,11	11,69	2,61	5,00	x	12,08	15,25	4,32
VI	4,12	5,04	7,12	11,99	2,63	5,00	x	12,03	15,40	4,32
VII	4,16	4,96	7,15	12,85	2,67	5,04	x	12,05	15,85	4,28
VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	100,8	100,0	97,1	96,9	100,3	102,2	x	100,8	100,0	102,6
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	138,9	113,3	110,3	129,3	107,7	117,4	x	103,5	136,5	106,4
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	118,3	110,1	108,2	114,9	98,2	105,7	x	100,4	111,6	95,7

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

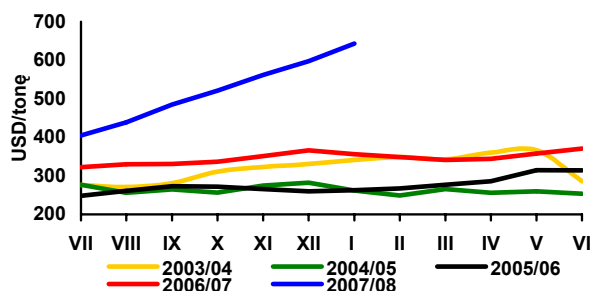
^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

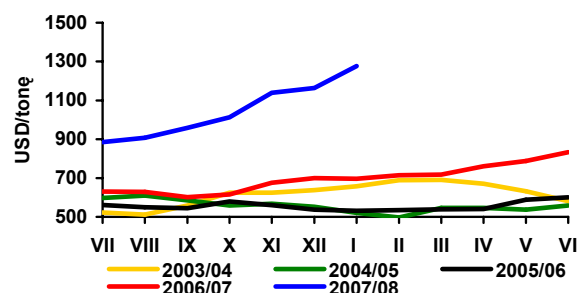
Rys. 1. Ceny amerykańskiej soi (cif Rotterdam)

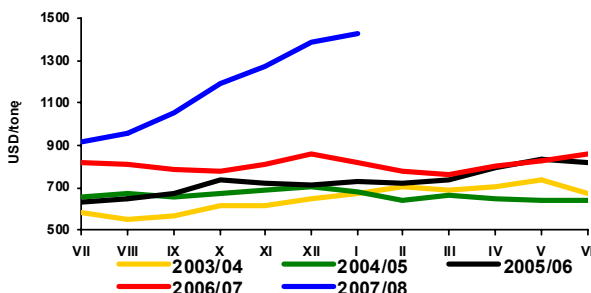
Rys. 2. Ceny europejskiego rzepaku (cif Hamburg)

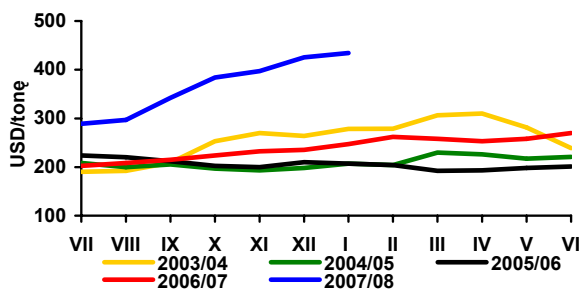
Rys. 3. Ceny holenderskiego oleju sojowego (fob ex-mill)

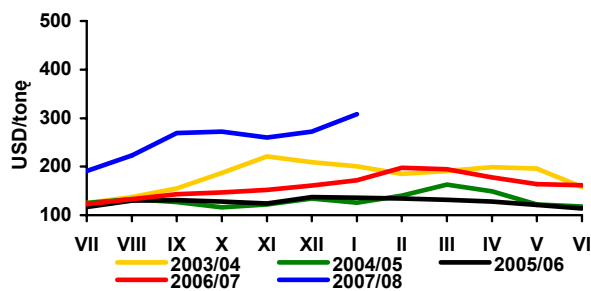
Rys. 4. Ceny holenderskiego oleju rzepakowego (fob ex-mill)

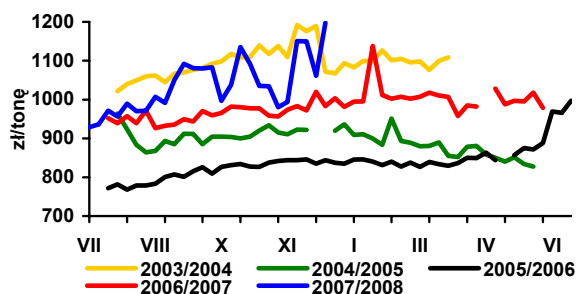
Rys. 5. Ceny argentyńskiej śruty sojowej 44/45% białka (cif Rotterdam)

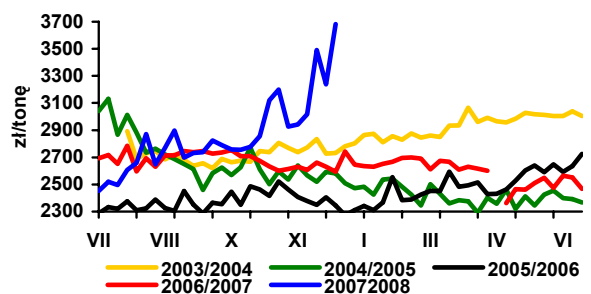
Rys. 6. Ceny niemieckiej śruty rzepakowej 34% białka (fob ex-mill Hamburg)

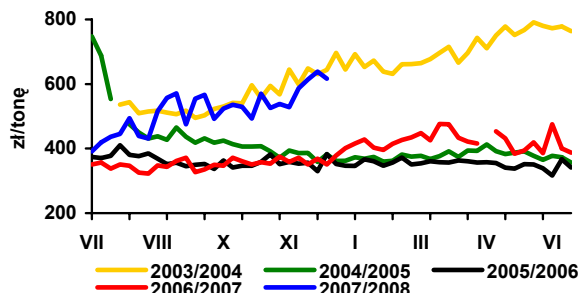
Rys. 7. Ceny skupu rzepaku (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

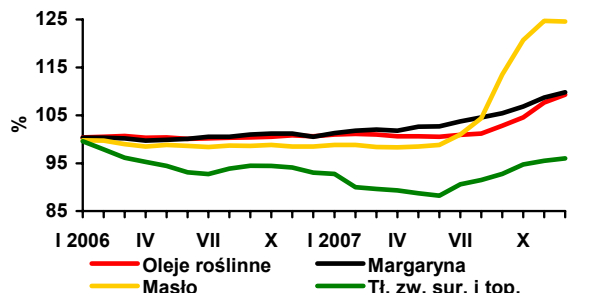
Rys. 8. Ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 9. Ceny zbytu śruty rzepakowej (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

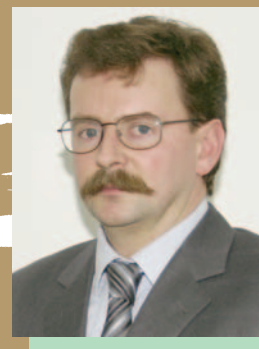
Rys. 10. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2005 = 100)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

W bieżącym sezonie ceny ziemniaków jadalnych w całej UE są dużo niższe aniżeli w poprzednim sezonie, ale nie odbiegają od średniej wieloletniej. W UE-15 wzrost produkcji ziemniaków jadalnych i sadzeniaków wyniósł ponad 7%, a w krajach będących ich największym producentami przekraczał nawet 10% (Holandia, Belgia, Niemcy i Francja). W grudniu 2007 r. średnia cena producenta w tych krajach wynosiła ok. 110 EUR/tonę. Nieznaczny spadek zbiorów (o 1,4%) zanotowano jedynie w Wielkiej Brytanii, gdzie w konsekwencji ceny ziemniaków są dużo wyższe i w grudniu zbliżyły się do 220 EUR/tonę.

Wzrost zbiorów ziemniaków w Polsce w bieżącym sezonie (o 31%) był dużo wyższy niż w innych krajach europejskich, natomiast wskaźnik spadku cen jest podobny jak w UE-15. W grudniu ceny targowiskowe kształtowały się na zbliżonym poziomie jak w dwóch poprzednich miesiącach i wyniosły 557 zł/tonę i w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku były niższe o prawie 43%. Ustabilizowały się ich ceny detaliczne i w grudniu wynosiły 0,75 zł/kg.

Mimo wzrostu podaży i spadku cen skupu ziemniaków, nadal droższą przetwory ziemniaczane (za wyjątkiem chipsów), a obecny poziom ich cen jest o 7-9% wyższy aniżeli w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Na skutek wzrostu produkcji skrobi ziemniaczanej, jej ceny od początku bieżącej kampanii systematycznie spadają. Dotyczy to zwłaszcza cen zbytu, gdyż w sprzedaży detalicznej ich poziom jest tylko nieznacznie niższy aniżeli na początku

bieżącego sezonu. W końcu roku ceny zbytu skrobi ziemniaczanej kształtowały się na poziomie 2,24 zł/kg i były o 8% niższe w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Natomiast mąka ziemniaczana w grudniu w sprzedaży detalicznej kosztowała 4,60 zł/kg i była aż o 45% droższa niż przed rokiem.

Eksport ziemniaków nieprzetworzonych w okresie pięciu miesięcy bieżącego sezonu (lipiec-listopad 2007 r.) wyniósł prawie 18 tys. ton, co w porównaniu z dwoma poprzednimi sezonami stanowi kilkukrotny wzrost. Jest on konsekwencją poprawy jakości ziemniaków oraz ich niskich cen. Ziemniaki są sprzedawane głównie na rynki krajów WNP (Mołdawia, Ukraina). Powoli odbudowuje się też eksport skrobi ziemniaczanej, której sprzedaż na rynki zagraniczne w ostatnich trzech miesiącach wyniosła 11 tys. ton. Pojawiły się też pewne symptomy ożywienia w eksporcie pozostałych produktów skrobiowych oraz przetworów spożywczych z ziemniaków. Zmalały natomiast obroty w imporcie. Zmniejszył się przywóz skrobi i produktów skrobiowych. Zmalał też import frytek i chipsów, a przywóz ziemniaków nieprzetworzonych z głównego zbioru ma marginalne znaczenie.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	.	.	.	-	1 894	-
II	.	.	.	-	41	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	38 600	39 100	34 600	-	-	-
V	29 100	32 400	28 400	-	-	-
VI	24 900	29 400	10 200	-	-	-
VII	25 800	21 900	22 800	-	-	-
VIII	44 500	36 700	69 100	806	-	2 363
IX	238 900	159 600	298 500	27 538	12 631	29 984
X	319 600	326 900	303 300	41 608	37 510	35 730
XI	144 600	133 700	129 300	20 373	17 714	14 131
XII	49 900	45 400	41 500	5 092	1 999	
RAZEM	855 900 ^b	747 500 ^c	864 500 ^d	95 417	71 789	82 208

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2005, ^c okres VII-XII 2006, ^d okres VII-XII 2007

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2006 I-XI	757	1 036	10 367	42 904	70	48 986	7 635	92 371	17 262	7 434
2007 I-XI	1 196	1 370	18 853	21 764	133	42 899	10 250	83 011	13 046	4 429
X	2	-	1 091	4 862	4	4 867	1 044	7 217	1 396	703
2006 XI	3	-	220	4 405	1	4 171	940	9 028	1 329	795
XII	1	373	276	2 821	16	4 414	816	9 390	1 359	725
I	1	40	80	2 011	22	2 752	640	7 164	1 303	646
2007 II	70	-	149	1 917	12	2 909	746	7 059	1 041	706
III	66	166	167	2 254	2	3 563	940	8 208	1 669	640
IV	261	457	70	879	5	3 602	1 047	7 158	1 273	441
V	304	698	11	998	27	4 743	952	7 238	1 143	303
VI	368	-	420	948	8	4 329	949	7 154	1 330	200
VII	10	-	1 182	936	18	3 744	1 069	7 764	1 193	235
VIII	22	-	2 413	786	9	3 507	1 069	7 802	991	123
IX	36	-	7 367	3 820	17	4 801	795	7 672	1 147	382
X	34	1	4 862	3 313	9	4 861	1 099	8 797	881	286
XI	25	7	2 132	3 903	4	4 086	946	6 995	1 075	466

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2006 I-XI	43 919	17 095	48 444	17 027	35 736	106 139	76 356	33 896	3 549	4 365
2007 I-XI	76 938	31 709	65 116	8 673	62 282	139 716	79 439	46 155	4 577	2 788
X	237	90	386	1 847	4 681	12 441	6 840	3 532	279	473
2006 XI	566	427	665	1 513	4 253	13 982	7 028	2 657	238	373
XII	1 067	414	1 061	1 776	5 619	13 175	7 869	2 999	337	281
I	1 662	316	3 565	482	5 039	10 110	5 743	3 705	247	497
2007 II	2 387	4 083	4 236	867	4 510	11 376	6 981	3 353	224	432
III	4 491	10 114	10 574	1 279	4 664	15 967	7 835	4 574	197	342
IV	12 181	10 344	9 294	843	3 272	12 893	6 957	3 240	216	247
V	37 478	4 161	21 359	1 164	6 316	16 551	8 260	4 774	446	387
VI	18 119	97	12 231	1 141	3 412	10 351	7 900	8 703	517	295
VII	94	1 524	3 371	891	4 128	18 497	8 025	5 080	792	109
VIII	385	1 071	424	613	3 722	11 551	7 826	4 571	557	87
IX	61	-	12	549	20 399	13 697	7 198	3 705	575	85
X	41	-	46	561	4 998	11 691	7 199	3 247	616	167
XI	39	-	4	284	1 823	7 031	5 515	1 203	191	143

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	XII	X	XI	XII	Wskaźnik zmian cen	
		2006	2007	2007	2007	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	38,8	19,3	22,3	33,5	86,3	150,2
	Targowiskowa	97,5	55,7	55,3	55,7	57,1	100,7
	Detaliczna (zł/kg)	1,28	0,74	0,75	0,75	58,6	100,0
	Importowa	167,5	72,6	184,9	.	256,8	254,7
	Eksportowa	125,5	25,4	30,6	.	33,0	120,5
Relacje cen	Skup / targowisko	0,24	0,38	0,33	0,33	-	-
	Targowisko / detal	0,78	0,84	0,80	0,80	-	-
	Skup / detal	0,19	0,32	0,26	0,26	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/t)	144,1	140,0	138,1	136,2	94,5	98,6
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	2,44	2,33	2,25	2,24	91,8	99,6
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	3,18	4,67	4,65	4,60	144,7	98,9
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	8,38	9,20	9,16	9,18	109,5	100,2
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	32,20	32,20	32,50	32,30	100,3	99,4
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	6,74	7,28	7,32	7,36	109,2	100,5
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,40	7,74	7,80	7,90	106,8	101,3

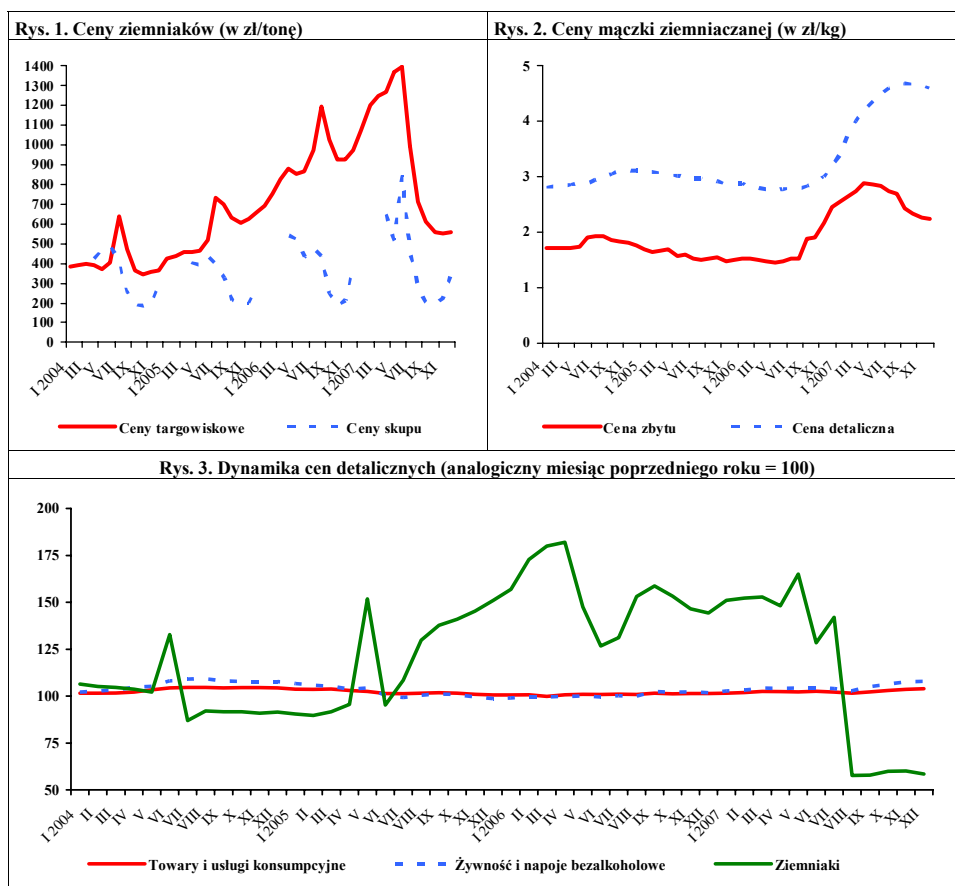
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Województwa		2006	2007			wsk. zmian cen	
		grudzień	październik	listopad	grudzień	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	112,9	60,9	60,8	61,7	54,6	101,4
2	Kujawsko-pomorskie	108,1	51,5	53,2	56,1	51,8	105,4
3	Lubelskie	76,3	49,3	50,2	52,3	68,6	104,2
4	Lubuskie	109,6	61,9	64,7	65,3	59,6	100,8
5	Łódzkie	96,7	47,6	43,9	45,1	46,6	102,5
6	Małopolskie	87,6	63,9	62,5	59,6	68,1	95,4
7	Mazowieckie	97,5	46,5	48,1	45,0	46,2	93,7
8	Opolskie	105,8	60,7	62,3	65,8	62,2	105,6
9	Podkarpackie	94,4	61,8	58,1	58,3	61,7	100,3
10	Podlaskie	77,9	42,0	43,8	45,9	59,0	104,8
11	Pomorskie	112,6	65,1	67,4	66,8	59,4	99,2
12	Śląskie	103,3	58,2	60,1	61,2	59,2	101,9
13	Świętokrzyskie	81,5	48,4	48,4	47,6	58,4	98,2
14	Warmińsko-mazurskie	87,5	56,4	50,9	51,1	58,4	100,5
15	Wielkopolskie	109,6	58,5	55,6	56,8	51,8	102,3
16	Zachodniopomorskie	110,2	71,2	70,9	72,8	66,1	102,6
maksimum		112,9	71,2	70,9	72,8	x	
minimum		76,3	42,0	43,8	45,0		
różnica w %		48,1	69,7	61,8	61,7		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W styczniu 2008 r. w porównaniu z grudniem 2007 r., w wyniku obniżenia podaży wzrosły ceny skupu warzyw do bezpośredniego spożycia. Najbardziej podrożała marchew (o 20% do 0,72 zł/kg), kapusta biała (o 17% do 0,41 zł/kg) i buraki ćwikłowe (o 11% do 0,50 zł/kg). Nieznacznie wzrosła cena cebuli. W skupie do przetwórstwa o 17% więcej płacono za kapustę białą (0,35 zł/kg), o 13% za marchew (0,27 zł/kg) oraz o 4% za buraki ćwikłowe (0,24 zł/kg). Nie zmieniły się ceny skupu cebuli obieranej i pietruszki. Wzrosły ceny skupu większości warzyw przeznaczonych na eksport, a najbardziej: porów (o 135%), kapusty pekińskiej (o 107%) i kapusty białej (o 41%). W mniejszym stopniu podrożała marchew, pietruszka i cebula. Natomiast mniej płacono za kapustę czerwoną (o 10%) i buraki (o 5%). Podrożały też warzywa na rynkach hurtowych: marchew (o 38%), buraki ćwikłowe (o 7%) oraz w niewielkim stopniu: pomidory, cebula i kapusta. W stosunku do stycznia 2007 r. wzrosły ceny skupu kapusty białej (do bezpośredniej konsumpcji, z przeznaczeniem do przetwórstwa i na eksport), pekińskiej i porów (na eksport). Obniżyły się ceny skupu większości warzyw do przetwórstwa, a najbardziej cebuli obieranej. Na rynkach hurtowych potaniała cebula i buraki, a podrożała marchew i kapusta biała.

W grudniu 2007 r. w porównaniu z listopadem wzrosły ceny detaliczne papryki (o 11%), kalafiorów (o 10%), pieczarek, buraków i porów. Natomiast nieznacznie obniżył się poziom cen detalicznych kapusty białej i selerów. Ceny cebuli i marchwi utrzymały się na niezmiennym poziomie. W tym czasie w stosunkowo małym stopniu zmieniły się ceny detaliczne i zbytu przetworów warzywnych. W stosunku do grudnia 2006 r. obniżył się poziom cen detalicznych większości warzyw świeżych, a najbardziej cebuli (o 19%). Podrożała papryka (o 63%), kapusta biała i pieczarki. Wzrosły ceny detaliczne wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej mrożonej fasoli szparagowej (o 13%), soków wielowarzywnych i mrożonych mieszanek warzywnych. W mniejszym stopniu podrożał koncentrat pomidorowy, mrożony szpinak, kalafiory, keczup, sok pomidorowy, konserwowy groszek i kukurydza.

W zbycie zwykowały ceny koncentratu pomidorowego, ogórków konserwowych i keczupu, a zmalały ceny kalafiorów mrożonych i soku pomidorowego.

W listopadzie 2007 r. w porównaniu z listopadem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły produkcję konserw warzywnych (o 25%), soku pomidorowego i mrożonych dań gotowych. Obniżyła się produkcja jednogatunkowych soków warzywnych (o 9%), i w niewielkim stopniu warzyw mrożonych.

W listopadzie 2007 r. wyeksportowano 27,8 tys. ton warzyw świeżych o wartości 10,3 mln EUR, co oznacza wzrost wolumenu (o 5%) i niezmienny poziom wartości w stosunku do listopada 2006 r. Na zwiększenie ilości eksportu wpłynął trzykrotny wzrost sprzedaży marchwi, o 37% kalafiorów i o 28% kapusty. W listopadzie ub. r. wyeksportowano 35,1 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 21,1 mln EUR. Wolumen oraz wartość eksportu przetworów obniżyły się w stosunku do listopada 2006 r. odpowiednio o: 15 i 17%. Najbardziej spadła sprzedaż suszy (o 41%), konserw (o 27%) i mrożonek (o 14%).

Import warzyw świeżych w listopadzie 2007 r. wyniósł 15,1 tys. ton, a jego wartość 14,6 mln EUR. W porównaniu z listopadem 2006 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 37%, a jego wartość utrzymała się na niezmiennym poziomie. Na spadek importu warzyw wpłynął o 69% niższy import cebuli, o 40% pomidorów, o 25% papryki i o 19% czosnku. Natomiast o 16% wzrósł zakup marchwi. Import przetworów warzywnych wyniósł 12,6 tys. ton, a jego wartość 9,6 mln EUR. W porównaniu z listopadem 2006 r. ilość zakupionych przetworów warzywnych wzrosła o 4%, a ich wartość o 2%. Zakupiono o 12% więcej suszy, o 27% koncentratu pomidorowego i o 8% marynat. Natomiast o 30% obniżył się import konserw i o 5% mrożonek.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szl.)	Pieczarki
2006 XII	0,93	1,39	0,26	0,58	0,48	-	-	-	4,07	-	4,68
2006 I-XII	0,85	1,29	0,58	0,85	0,64	1,11	0,80	0,79	3,58	2,06	4,50
2007 I	0,94	1,46	0,27	0,61	0,50	-	-	-	5,17	-	4,46
II	1,04	1,56	0,30	0,67	0,51	-	-	-	-	-	4,38
III	1,12	1,65	0,33	0,71	0,54	-	-	-	7,06	-	4,28
IV	1,47	1,81	0,47	0,75	0,54	-	-	-	7,69	-	4,25
V	1,71	2,05	1,08	0,86	0,57	-	-	-	4,08	-	4,09
VI	2,13	2,46	0,80	0,99	0,85	-	-	-	3,22	-	4,56
VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
Wskaźnik zmian w %											
<u>I 2008</u> XII 2007	103	97	117	120	111	x	x	x	x	x	99
<u>I 2008</u> I 2007	70	84	152	118	100	x	x	x	x	x	132

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuły różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2006 XII	1,45	0,25	0,24	0,23	0,73	-	-	-	-	-	-
2006 I-XII	0,95	0,48	0,36	0,26	0,86	0,88	1,37	0,92	0,99	0,48	0,23
2007 I	1,43	0,28	0,34	0,25	0,98	-	-	-	-	-	-
II	1,43	0,33	0,46	0,26	1,13	-	-	-	-	-	-
III	1,46	0,33	0,43	0,27	0,80	-	-	-	-	-	-
IV	1,59	0,39	-	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	1,76	0,66	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,80	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>I 2008</u> XII 2007	100	117	113	104	100	x	x	x	x	x	x
<u>I 2008</u> I 2007	55	125	79	96	77	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2006 XII	-	-	0,61	0,24	0,40	-	0,60	1,50	0,74	0,79	1,00	0,41	-
2006 I-XII	3,05	1,03	0,95	0,45	0,68	2,60	0,85	1,97	1,68	0,67	1,38	0,54	-
2007 I	-	-	0,70	0,24	0,45	-	0,57	1,64	0,79	0,83	1,00	0,37	-
II	-	-	1,02	0,25	0,54	-	0,60	1,70	0,98	0,84	1,00	0,31	-
III	-	-	1,57	0,25	0,69	-	0,60	1,33	1,20	0,84	-	0,28	-
IV	-	-	2,40	0,46	1,18	-	-	1,40	1,30	0,88	-	0,23	-
V	3,06	-	1,21	0,83	-	-	-	2,20	2,50	1,05	-	0,25	-
VI	2,98	-	0,78	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
2007 I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
Wskaźnik zmian w %													
<u>I 2008</u> XII 2007	x	x	207	141	90	x	114	108	99	105	235	95	x
<u>I 2008</u> I 2007	x	x	249	200	100	x	100	104	97	53	200	95	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2006 VII	2 727	258	20 451	10 320	642	8 353
VIII	2 890	571	25 791	12 150	853	12 760
IX	3 331	898	57 993	12 202	1 333	8 031
X	2 561	1 080	71 581	6 593	1 605	6 089
XI	2 226	840	52 278	5 611	1 540	4 566
XII	2 152	933	32 767	3 384	1 343	3 325
2006 I-XII	32 607	10 456	428 679	72 237	15 502	57 187
2007 I	3 306	837	37 035	5 341	1 626	3 285
II	3 335	929	33 376	5 075	1 543	3 331
III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
Wskaźnik zmian w %						
<u>XI 2007</u> XI 2006	115	91	98	125	110	101

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006											2007											X 2007 X 2006 (%)	
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI								
Warzywa ogółem	34528	35669	26596	23295	380054	25774	23156	28236	18734	26670	35073	37213	41105	35850	44696	27842								
Cebula	7818	7970	10169	7543	144225	8526	7458	6983	5365	6612	6384	7767	9488	11267	13152	9394		105						
Kapusta	2338	5439	3504	4722	48426	4700	5274	8437	6212	3338	5804	4932	2445	2796	5650	4486		128						
Marchew	269	340	858	508	12441	819	684	964	992	1509	1715	1879	1798	2397	3067	2671		311						
Ogórki	4217	566	220	318	22260	410	147	44	384	1158	2574	6341	4249	865	469	218		99						
Pomidory	11663	9203	2091	1320	56486	945	1017	1415	1419	8870	10348	8834	13140	9749	9784	2325		111						
Kalafior	2653	3973	1025	114	15127	174	202	322	257	1093	4018	2816	3709	2069	3621	1408		137						
Przetwory ogółem	34567	43539	41175	35206	418814	39127	38105	49003	31000	32128	27401	23588	27689	36082	92850	35068		85						
Susze	1447	1856	1841	1069	17436	1546	1224	1102	1060	1068	914	786	805	1265	1461	1077		59						
Marynaty	2779	3451	3319	2264	30726	2260	2317	2645	3050	2956	3000	2380	2457	2849	4303	3358		101						
Konserwy	2973	3968	3968	3941	34973	3683	3952	4438	3676	3256	2328	1859	1851	2373	41915	2879		73						
-kapusta kwasz.	1142	1109	1466	1696	11543	1784	1852	2376	1953	1159	911	745	599	617	1154	1074		73						
Mrożonki	25239	31484	28735	25455	306806	29264	28210	33436	20729	22593	18506	15944	20120	26405	33808	24724		86						
Pieczarki i ich przetwory	9447	12246	12602	14598	132479	14648	13021	17499	15833	15019	11475	10877	10418	12309	14874	13852		110						
Warzywa ogółem	22835	16390	10237	90676	145484	9597	8637	10370	8348	16377	18575	19150	20397	18047	20722	10270		100						
Cebula	8535	6389	1425	917	44928	4247	3679	3340	2796	3565	3464	3716	3510	3811	4440	3667		257						
Kapusta	331	572	515	565	7113	571	675	1368	857	751	1219	918	483	497	742	606		118						
Marchew	108	100	135	131	2360	139	136	177	163	335	350	465	294	284	368	328		243						
Ogórki	1399	311	148	200	8174	247	54	45	299	797	2003	1987	1557	538	354	175		118						
Pomidory	8535	6389	1425	917	44928	680	715	1218	1732	7286	7907	7630	9729	7735	8582	1973		138						
Kalafior	1127	1098	429	64	5281	94	109	169	141	416	1088	1397	1337	1091	1663	652		152						
Przetwory ogółem	21414	26736	25347	21464	240414	24283	22109	26043	18682	19868	17979	15371	18001	23087	30959	21103		83						
Susze	2507	3185	3201	2116	28686	2957	2204	2204	1945	2132	1806	1557	1774	2702	2940	2178		68						
Marynaty	2166	2832	2676	1803	23838	2083	1974	2435	2074	2122	2243	1744	2001	2213	3584	2852		107						
Konserwy	2020	2406	2243	2171	21769	2069	2090	2428	2033	1988	1930	1468	1616	1956	3295	1945		87						
-kapusta kwasz.	410	423	492	590	4739	508	514	649	519	376	384	275	230	243	460	455		92						
Mrożonki	13070	16221	15362	13506	144681	15275	13978	16637	10847	11852	9727	8344	10642	13461	17109	11719		76						
Pieczarki i ich przetwory	14191	18053	18056	20057	189059	21557	18450	23969	21301	20559	16493	15796	15505	18539	20476	19838		110						

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007						X 2007 X 2006 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI		
Warzywa ogółem	5693	8259	10309	23836	34918	249374	35015	33037	47821	43298	34996	19463	9083	4334	4881	6037	15077	63	
Cebula	2596	6031	5903	6621	8893	53275	8482	10827	10759	12491	11237	5745	2776	1255	1485	2130	2068	31	
Kapusta	2	0	0	0	8	1849	56	57	355	1663	1167	306	13	115	2	11	36	x	
Marchew	1580	185	1108	238	639	34763	1013	2049	4385	4842	5677	5287	840	486	274	63	276	116	
Ogórki	34	43	1151	3453	3791	19093	5003	2540	2957	2024	1452	269	147	47	985	1462	3521	102	
Pomidory	649	178	358	7539	11840	67860	11165	9021	13972	10579	8729	4354	2135	516	596	456	4511	60	
Papryka	82	874	376	2294	3328	22948	2462	2244	2530	2167	2217	2110	1493	612	499	407	1718	75	
Czosnek	407	476	363	428	861	6081	739	275	866	1086	519	358	930	591	380	310	346	81	
Przetwory ogółem	9459	10175	10857	12118	9464	113190	11523	12278	14269	10272	12139	12165	15553	11558	11738	14387	12635	104	
Mrożonki	2798	3264	2343	2572	2620	29683	2801	3589	3818	2610	2695	2540	2359	2881	2439	2941	2449	95	
Susze	547	605	567	843	643	9226	1499	1052	1237	796	947	1175	934	775	905	1286	948	112	
Marynaty	525	712	1098	1070	799	8665	834	896	979	1048	1006	926	775	887	1279	1002	1151	108	
Konserwy	2212	2233	3264	2380	2285	25026	1327	2759	3449	1868	2223	2056	2092	2877	3472	3482	1669	70	
<i>-kukurydza</i>																			
<i>konserw.</i>	1605	1538	2104	1531	1389	15044	672	1606	2225	912	1347	1058	1142	2078	2167	2078	559	37	
Koncentrat pomid.	2490	2186	2406	3913	2015	28325	3866	2968	3311	2888	4012	4205	3911	2536	2616	4156	4962	127	
Warzywa ogółem	2029	2166	3829	14659	26431	168977	31789	23747	37646	32817	18614	10010	5699	2187	2662	3819	14592	100	
Cebula	406	940	1049	1286	1609	8268	1576	2079	2705	2779	2594	1143	347	153	189	266	220	17	
Kapusta	1	0	2	1	4	689	29	27	165	606	280	69	4	19	1	3	5	500	
Marchew	604	70	187	85	211	9958	271	509	1137	929	1080	1105	178	111	68	10	90	106	
Ogórki	15	27	742	2764	3813	17039	5306	3536	2585	1670	1099	154	42	23	538	1111	3060	111	
Pomidory	354	158	433	5329	11748	61388	14239	9061	16579	14477	6355	3038	1808	554	693	573	5065	95	
Papryka	78	319	261	2114	3538	28264	3855	3754	4736	3977	3979	3004	2220	457	271	583	3311	157	
Czosnek	348	407	448	677	900	7833	832	474	1008	1034	575	439	589	326	290	264	284	42	
Przetwory ogółem	6829	8119	8983	9414	7784	90393	10561	11420	12262	8194	9724	9847	10378	9890	11029	13284	9646	102	
Mrożonki	1641	2133	1642	1847	1789	20246	2892	2910	3205	2036	2015	1868	1854	2077	1892	2322	1782	96	
Susze	857	1204	1049	1338	1122	14033	2152	1784	1881	1238	1651	1724	2019	1804	2210	2522	1991	149	
Marynaty	384	631	884	832	604	6655	725	746	853	827	695	755	557	630	786	742	1002	120	
Konserwy	2116	2230	3252	2373	2328	26028	1801	3507	3294	1675	2210	2039	2324	2467	3486	3767	1807	76	
<i>-kukurydza</i>																			
<i>konserw.</i>	1108	1142	1543	1135	1064	11213	532	1253	1725	636	998	839	983	1457	1826	1839	473	42	
Koncentrat pomid.	1301	1215	1329	2098	1179	15715	2079	1711	1930	1619	2253	2523	2282	1640	1744	2577	1899	91	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRIRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioiry	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2006 IX	0,47	0,14	0,41	0,34	0,75	0,41	1,59	0,80	0,36	0,49
X	0,53	0,11	0,40	0,64	0,71	0,27	1,63	0,91	0,38	0,51
XI	0,46	0,16	0,17	0,84	0,73	0,42	1,49	0,90	0,34	0,53
XII	0,51	0,14	0,19	0,72	0,89	0,85	1,47	0,90	0,35	0,50
2006 I-XII	0,29	0,16	0,35	0,38	0,82	0,36	1,51	0,83	0,41	0,49
2007 I	0,51	0,12	0,17	0,60	0,72	0,54	1,92	1,15	0,28	0,46
II	0,50	0,13	0,20	0,45	0,70	0,54	2,46	1,04	0,28	0,45
III	0,48	0,16	0,18	1,03	0,86	0,52	5,27	1,23	0,27	0,46
IV	0,52	0,13	0,16	0,78	1,22	0,55	2,37	0,65	0,27	0,51
V	0,54	0,22	0,22	0,69	0,82	0,38	1,84	0,65	0,32	0,49
VI	0,54	0,21	0,20	0,76	0,76	0,27	1,83	0,71	0,42	0,44
VII	0,48	0,19	0,25	0,31	0,86	0,50	1,51	0,67	0,37	0,47
VIII	0,34	0,20	0,16	0,37	0,74	0,36	1,56	0,73	0,38	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,79	0,53	1,61	0,67	0,39	0,50
X	0,34	0,13	0,12	0,75	0,88	0,46	1,44	0,71	0,40	0,52
XI	0,39	0,14	0,12	0,80	0,85	0,46	1,50	0,71	0,42	0,48
Wskaźnik zmian w %										
$\frac{XI\ 2007}{X\ 2007}$	115	108	100	107	97	100	104	100	105	92
$\frac{XI\ 2007}{XI\ 2006}$	85	88	71	95	116	110	101	79	124	91

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioiry gruntow ^a
2006 VIII	1,21	1,37	1,27	0,78	1,16	1,19	1,34	2,07	2,99
IX	1,18	0,92	0,86	0,69	1,19	0,87	1,23	2,06	2,28
X	1,11	0,92	0,81	0,64	3,13	1,02	3,05	2,62	1,40
XI	1,15	1,00	0,82	0,68	-	-	5,45	3,78	-
XII	1,19	1,06	0,78	0,67	-	-	6,53	5,58	-
2006 I-XII	0,93	0,89	1,04	0,78	1,71	1,03	4,22	5,02	2,10
2007 I	1,28	1,13	0,78	0,69	-	-	13,38	-	-
II	1,29	1,30	0,80	0,69	-	-	11,13	-	-
III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	4,92	-
Wskaźnik zmian w %									
$\frac{I\ 2008}{XII\ 2007}$	101	101	138	107	x	x	-	102	x
$\frac{I\ 2008}{I\ 2007}$	54	114	127	87	x	x	x	x	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2006 XII	2,74	7,43	3,21	3,08	3,06	5,97	2,44
2006 I-XII	2,77	7,29	3,00	2,94	2,83	5,79	2,41
2007 I	2,74	7,60	3,31	3,08	3,08	5,98	2,26
II	2,67	7,72	3,23	2,99	3,11	6,07	2,27
III	2,67	7,74	3,22	2,98	2,89	5,98	2,26
IV	2,64	7,83	3,26	2,84	2,88	6,01	2,27
V	2,68	7,96	3,24	2,86	2,93	6,09	2,30
VI	2,69	7,85	3,24	2,82	2,95	6,06	2,32
VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
2007 I-XII	2,77	7,88	3,23	2,92	2,98	6,04	2,28
Wskaźnik zmian w %							
XII 2007 XI 2006	99	100	101	101	102	100	100
XII 2007 XII 2006	107	108	100	97	99	102	95

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2006 XI	1,85	0,75	1,55	1,30	3,20	3,84	5,76	-	-	2,98	5,95
XII	1,92	0,74	1,57	1,29	3,10	3,82	7,31	-	-	4,49	6,15
2006 I-XII	1,74	1,05	1,87	1,47	4,39	4,78	8,23	3,41	2,36	4,45	6,13
2007 I	2,01	0,76	1,59	1,29	3,06	4,08	10,41	-	10,3	5,84	6,11
II	2,09	0,75	1,64	1,29	3,11	4,23	12,11	-	-	5,76	6,05
III	2,15	0,75	1,66	1,29	3,20	4,28	12,96	-	-	5,54	6,02
IV	2,43	0,90	1,75	1,32	3,68	4,40	14,59	-	-	6,14	6,04
V	2,73	1,48	1,85	1,35	4,41	4,27	14,30	-	-	4,97	6,01
VI	2,98	2,41 ^a	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 ^a	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
2007 I-XII	2,15	0,97	1,70	1,38	3,68	4,12	10,24	3,81	4,65	4,35	6,59
Wskaźnik zmian w %											
XII 2007 XI 2006	100	99	100	102	99	101	111	x	x	110	105
XII 2007 XII 2006	81	122	94	98	97	96	163	x	x	91	115

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparagowa mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczap	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2006 XI	4,30	15,57	6,76	5,76	7,00	5,76	8,75	3,57	5,35	8,00	3,80
XII	4,30	15,57	7,06	5,78	7,18	5,90	8,75	3,57	5,28	7,86	3,79
2006 I-XII	4,26	15,52	6,35	5,57	6,77	5,53	8,69	3,56	5,29	7,91	3,81
2007 I	4,29	15,57	7,22	5,76	7,28	6,00	8,80	3,59	5,33	7,91	3,99
II	4,27	15,57	7,44	5,80	7,42	6,02	8,85	3,59	5,38	7,94	3,98
III	4,26	15,71	7,58	5,80	7,52	6,10	8,85	3,61	5,33	7,97	4,00
IV	4,21	15,86	7,60	5,78	7,54	6,10	8,85	3,61	5,30	7,83	4,01
V	4,21	15,86	7,74	5,78	7,62	6,14	8,85	3,62	5,38	7,91	4,03
VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
2007 I-XII	4,25	15,89	7,75	5,84	7,61	6,23	8,85	3,67	5,45	8,02	4,06
Wskaźnik zmian w %											
<u>XII 2007</u> <u>XI 2006</u>	100	100	100	101	100	100	101	101	99	100	100
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	101	104	113	104	109	110	102	106	106	104	111

^a w zł/l

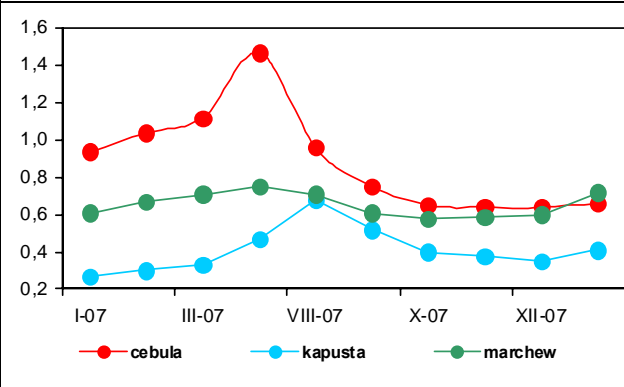
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

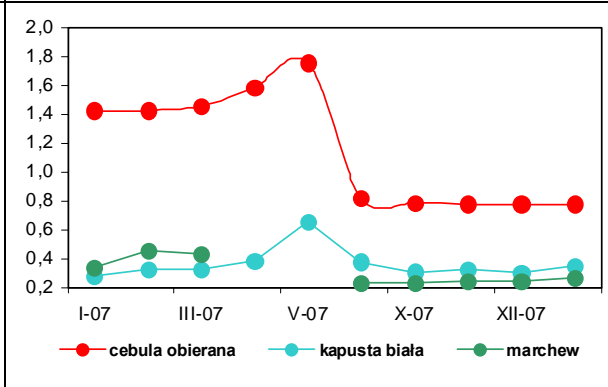
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2006 VII	45	64	63	29	44	55
VIII	52	67	58	28	48	48
IX	54	69	31	26	-	-
X	52	75	29	28	-	-
XI	53	74	30	26	-	-
XII	50	75	32	28	-	-
2007 I	48	72	35	29	-	-
II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

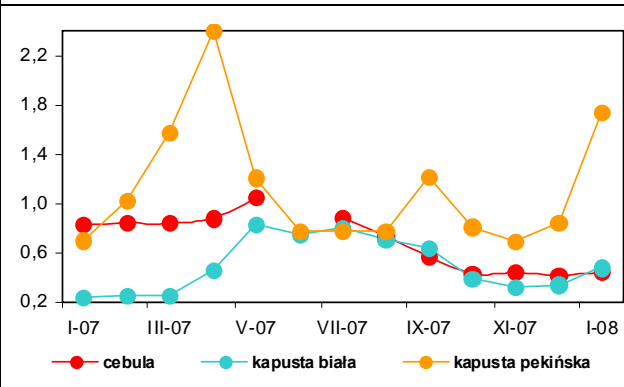
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

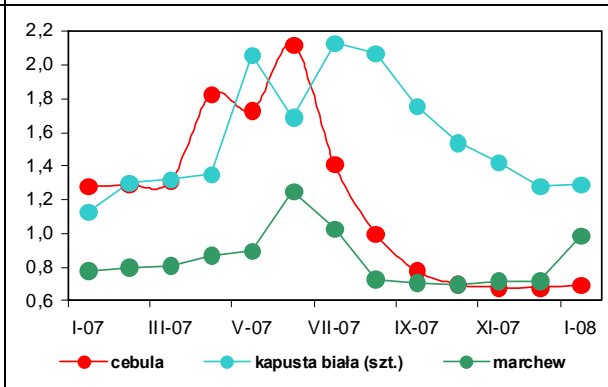
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

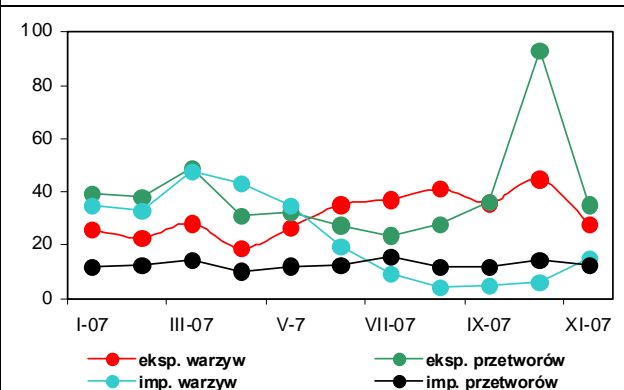
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

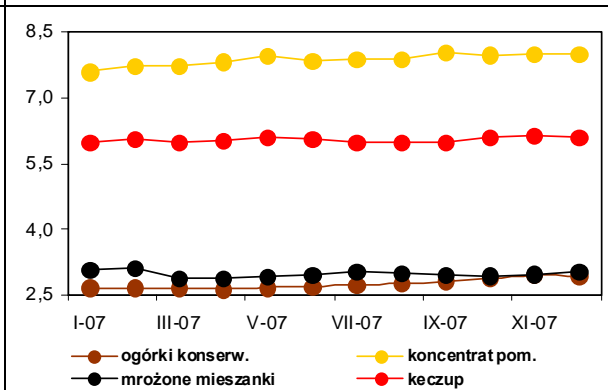
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

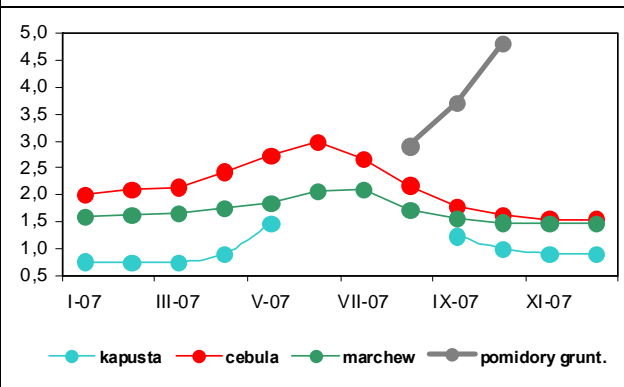
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

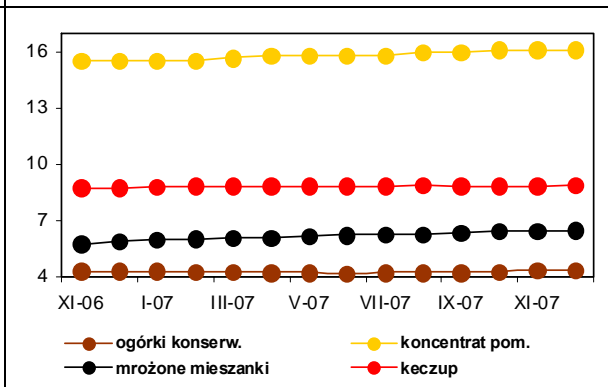
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W styczniu 2008 r. jabłka na rynku hurtowym były droższe niż w styczniu roku poprzedniego o 65%. Najbardziej zwiększyły się ceny odmian Cortland (o 67%) i Lobo (o 69%). Ceny skupu jabłek przeznaczonych na eksport zwiększyły się dwukrotnie (największy był wzrost cen odmian: Jonagold, Szampion i Idared). Ceny jabłek kierowanych do przetwórstwa wzrosły o 18%. Ceny hurtowe gruszek (głównie pochodzących z importu) wzrosły w porównaniu tych miesięcy o 11%, a płacone przez firmy eksportowe o ok. 30%. Na rynkach hurtowych droższe były cytryny (ponad dwukrotnie), mandarynki i winogrona, a potaniały pomarańcze i banany. W styczniu 2008 r. w relacji do miesiąca poprzedniego wzrosły ceny hurtowe wszystkich owoców (poza bananami i pomarańczami). Zwiększyły się ceny jabłek oferowane przez firmy eksportowe, a obniżyły się płacone przez zakłady przetwórcze. Spadek cen jabłek przemysłowych spowodowany był mniejszym zapotrzebowaniem zakładów produkujących zagęszczony sok jabłkowy.

W grudniu 2007 r. w relacji z grudnia 2006 r. średnie detaliczne ceny owoców strefy umiarkowanej zwiększyły się o 40%. Owoce południowe podrożały o 13%, a przetwory owocowe o 4%. Najbardziej zwiększyły się ceny jabłek (o 65%), winogron (o 49%), cytryn (o 63%) oraz mrożonych truskawek (o 38%). W grudniu droższe niż w miesiącu poprzednim były tylko winogrona, cytryny i gruszki. W całym 2007 r. średnie ceny owoców i ich przetworów wzrosły o 10%, przy zwiększeniu cen całej żywności o 5%. W 2007 r. zwiększyły się też ceny zbytu większości przetworów, owoców, a najbardziej - pitnego soku jabłkowego i dżemu produkowanego z czarnej porzeczki. Decydujące było zwiększenie cen zbytu w II połowie roku będące konsekwencją wyższych cen surowca po ubiegłorocznych zbiorach. W grudniu 2007 r. w relacji do grudnia roku poprzedniego ceny zbytu pitnego soku jabłkowego zwiększyły się o ponad 30%, soku pomarańczowego o 13%, dżemów produkowanych z porzeczek czarnych o 18%, a pozostałych dżemów o ok. 10%. Ceny zbytu większości przetworów w porównaniach obu tych miesięcy jak i w całym 2007 r. w relacji

do roku poprzedniego, zwiększyły się bardziej niż ich ceny detaliczne.

W listopadzie 2007 r. niższa, niż w listopadzie roku poprzedniego była w firmach średnich i dużych, produkcja niemal wszystkich przetworów owocowych. Najbardziej (o 75%) spadła produkcja zagęszczonych soków owocowych (głównie koncentratu soku jabłkowego). Produkcja mrożonych owoców obniżyła się o 26%, dżemów o 19%, kompotów o 40%, a soków pitnych (owocowych i owocowo-warzywnych) o 8%. W okresie I-XI 2007 r. produkcja zagęszczonych soków owocowych była niższa w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego o 27%, mrożonek owocowych o 13%, dżemów o 9%, kompotów o 5% o soków pitnych o 3%.

W listopadzie 2007 r. zagraniczna sprzedaż owoców świeżych stanowiła zaledwie 47% poziomu z listopada 2006 r., a przetworów owocowych 43%. Najbardziej obniżyły się rozmiary eksportu jabłek (o 75%) i zagęszczonego soku jabłkowego (o 83%). Eksport mrożonych owoców był niższy o 37%. Z powodu wzrostu cen transakcyjnych wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej podrożały jabłka i zagęszczony sok jabłkowy), wpływu z zagranicznej sprzedaży tej grupy produktów obniżyły się znacznie mniej niż wolumen eksportu (stanowiły one 65% poziomu z listopada 2006 r.). Obniżył się przywóz większości owoców południowych, a także owocowych suszy (głównie śliwek) i zagęszczonych soków z owoców cytrusowych. Większy, z powodu niedoborów na rynku krajowym, był natomiast import jabłek, gruszek, zagęszczonego soku jabłkowego oraz mrożonek. Ceny importowe większości produktów były wyższe niż w listopadzie 2006 r., a wartość przywozu zwiększyła się o ponad 10% do 99 mln EUR. W okresie I-IX 2007 r. wartość eksportu owoców i ich przetworów wzrosła, w porównaniu z tym okresem roku poprzedniego, o 15% do 1053 mln EUR, a importu o 19% do 1051 mln EUR. Dodatnie saldo obrotów handlu zagranicznego zmniejszyło się z 29 do 2 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2006 XII	0,98	2,38	-	-	-	-	-
2006 I-XII	1,37	2,41	1,77^a	2,22^a	2,42	2,99	1,43^a
2007 I	1,05	2,20	-	-	-	-	-
II	1,04	2,34	-	-	-	-	-
III	1,27	2,45	-	-	-	-	-
IV	1,39	2,73	-	-	-	-	-
V	1,98	2,82	8,43	-	-	-	-
VI	2,15	-	3,13	-	-	-	-
VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>I 2008</u> XII 2007	106	87	x	x	x	x	x
<u>I 2008</u> I 2007	187	95	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2006 XII	0,49	-	-	-	-	-	-	-	-
2006 I-XII	0,37	1,99^a	1,02^a	0,63^a	2,16^a	0,64^a	1,36^a	0,90^a	0,47^a
2007 I	0,47	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	3,24	1,43	1,75	2,46	-	-	-	-
VII	0,45	3,93	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 I-XII	0,61	3,41^a	1,81^a	3,22^a	3,93^a	2,75^a	1,94^a	1,71^a	1,20^a
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)									
<u>I 2008</u> XII 2007	80	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>I 2008</u> I 2007	119	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czereśnie	Maliny	Śliwki
2006 XII	0,81	1,04	1,32	0,86	0,79	0,79	0,77	1,48	1,45	-	-	-	-
2006 I-XII	1,15	1,47	1,33	1,38	1,29	1,30	1,23	1,71	1,51	3,88	3,25	4,78	1,19
2007 I	0,89	1,07	1,70	0,93	0,81	0,83	0,83	1,50	1,40	-	-	-	-
II	1,01	1,20	1,80	0,95	0,89	0,90	0,91	-	-	-	-	-	-
III	1,13	1,40 ^a	1,80 ^a	1,12	1,13	1,12	1,10	-	-	-	-	-	-
IV	1,24	1,33 ^a	1,73 ^a	1,17	1,18	1,16	1,15	-	-	-	-	-	-
V ^a	1,77	1,60	1,98	1,97	1,95	1,96	1,91	-	-	4,50	-	-	-
VI ^a	1,90	-	-	2,03	1,97	1,96	2,00	-	-	4,23	8,50	9,00	-
VII	1,91	-	-	2,07	2,0	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,0	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>I 2008</u> XII 2007	123	101	105	123	112	114	112	95	95	x	x	x	x
<u>I 2008</u> I 2007	201	168	116	186	202	198	194	127	136	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty
2006 X	10 275	9 486	25 762	49 665	15 422	4 447	997
XI	5 851	9 892	24 329	32 662	15 221	4 774	1 511
XII	7 863	10 900	29 010	10 540	8 995	3 698	1 392
2006 I-XII	92 233	129 570	266 594	192 620	336 492	54 544	17 944
2007 I	7 063	9 502	25 947	4 203	11 179	3 951	1 876
II	5 795	7 339	25 776	2 778	10 995	3 702	1 281
III	7 552	9 443	31 246	3 044	14 565	4 273	1 307
IV	8 409	9 662	27 806	2 049	9 403	4 411	1 094
V	7 495	6 327	25 350	979	8 203	4 063	1 313
VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
Wskaźniki zmian (%)							
<u>XI 2007</u> X 2007	69	88	96	21	89	83	103
<u>XI 2007</u> XI 2006	87	75	103	25	74	81	60

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006										2007										XI 2007 XI 2006 (%)
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI					
Owoce świeże	32 465	29 887	52 041	77 134	583 020	95 500	91 341	121 086	54 305	41 578	45 483	35 672	23 539	27 298	18 022	23 453	47				
Jabłka	14 390	19 199	41 531	63 304	398 370	87 547	83 511	111 606	47 257	34 007	18 261	4 434	2 544	5 629	6 002	9 839	25				
Gruszki	821	685	499	282	3 169	166	239	269	185	263	260	210	158	390	287	308	62				
Truskawki	274	44	-	-	24 073	78	29	124	48	776	14 969	482	135	34	12	1					
Śliwki	6 291	1 679	17	5	10 504	74	14	9	30	26	39	652	1 766	3 063	1 135	41	241				
Maliny	3 280	854	99	61	20 776	2	15	-	150	25	2 327	7 127	3 164	7 418	2 160	-					
Wiśnie	40	-	22	-	9 232	217	-	86	22	24	544	2 969	98	135	66	54	245				
Przetwory owocowe	81 172	91 688	76 058	54 713	754 293	58 007	54 862	62 512	52 900	54 465	68 181	68 928	57 827	57 606	48 053	32 930	43				
Zagęszczony sok jabłkowy	33 501	46 166	35 618	18 721	241 788	18 164	14 868	15 910	15 144	14 923	14 290	12 108	15 234	18 495	12 437	6 027	17				
Truskawki w puszkach	622	632	658	586	8 175	718	645	968	653	543	1 434	787	779	493	644	361	55				
Wiśnie w puszkach	528	581	487	531	6 405	545	635	682	592	623	928	894	737	656	295	225	46				
Dżemy	3 122	3 356	2 701	2 220	28 664	2 252	2 808	4 216	2 663	3 073	4 187	3 817	2 919	2 420	2 401	1 692	63				
Mrożonki	27 228	25 193	21 562	18 387	287 626	21 771	22 264	25 332	20 504	20 244	31 537	34 388	22 678	23 207	18 632	15 217	71				
Owoce świeże	16 629	9 970	15 405	20 403	213 238	25 377	24 913	32 866	18 776	17 983	32 252	34 885	25 212	23 483	13 416	12 223	82				
Jabłka	3 659	4 323	9 996	12 950	97 070	21 314	20 660	27 313	14 428	12 962	8 727	2 433	1 108	2 231	2 512	3 982	42				
Gruszki	358	309	240	129	1 468	59	117	142	122	196	209	178	77	185	210	247	103				
Truskawki	539	58	-	1	17 861	105	37	154	59	844	13 642	480	287	85	25	2					
Śliwki	3 397	768	8	6	5 065	40	13	9	41	20	49	345	878	1 545	849	34	428				
Maliny	2 126	592	103	47	15 573	3	21	0	106	19	2 449	9 375	4 264	10 485	2 516	1	1				
Wiśnie	35	-	19	-	4 588	169	0	19	19	23	537	2 169	71	145	77	39	204				
Przetwory owocowe	88 313	92 855	77 582	52 475	779 645	60 871	57 129	63 462	56 149	55 146	81 691	105 535	96 155	92 204	75 292	47 819	62				
Zagęszczony sok jabłkowy	34 139	45 009	34 922	17 540	245 510	18 513	14 815	15 150	13 784	14 428	13 205	11 991	22 302	33 887	21 548	9 754	28				
Truskawki w puszkach	696	715	736	700	9 307	906	799	1 179	782	644	1 888	974	1 102	637	802	438	60				
Wiśnie w puszkach	573	620	524	550	7 148	610	678	747	589	584	953	871	728	656	362	297	56				
Dżemy	3 726	3 771	3 371	2 647	35 669	2 809	3 370	4 771	3 477	3 920	5 410	6 831	4 823	4 080	4 330	2 496	74				
Mrożonki	26 956	25 481	21 121	17 696	276 265	22 017	22 465	23 317	20 607	18 749	33 460	46 825	32 364	28 378	25 843	19 556	93				

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												XI 2007 XI 2006 (%)
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI									
Owoce świeże	75 867	75 528	91 926	115 349	1 029 333	104 735	90 803	95 476	78 524	70 763	76 366	119 510	115 766	115 331	131 077	75 551	89								
Banany	18 134	20 076	23 203	20 538	233 149	21 894	18 973	24 991	20 969	23 314	16 359	17 778	20 232	15 248	17 632	12 860	56								
Owoce cytrusowe	11 710	22 523	42 511	71 706	382 025	66 771	57 054	48 190	33 070	19 824	9 689	9 652	9 371	12 419	22 189	39 763	103								
Brzoskwinie i nekt.	12 819	1 706	57	186	72 456	27	83	208	31	1 945	13 950	32 832	27 546	11 396	1 562	3	5								
Winogrona	17 539	19 777	15 191	9 448	119 571	5 170	4 982	7 465	9 375	7 329	2 576	8 182	23 111	18 685	19 383	9 738	68								
Arbuzy	6 782	559	291	355	91 386	204	172	637	1 905	6 263	20 947	36 728	18 045	2 724	354	192	98								
Jablka	2 883	2 491	789	439	21 395	251	392	948	1 279	3 607	3 351	2 780	7 617	45 114	56 339	1 564	204								
Przetwory razem	20 722	22 934	23 194	25 609	256 129	16 448	32 222	30 407	22 605	17 902	20 030	22 387	26 242	24 964	30 344	27 419	124								
Soki zagęszczone	7 080	6 989	6 724	8 959	94 102	5 533	7 809	7 598	6 234	6 601	9 930	8 751	10 734	11 827	14 149	11 410	183								
-sok pomarańczowy	3 624	3 308	2 670	4 237	41 691	2 455	2 465	3 009	2 248	1 866	3 084	2 054	2 023	1 965	2 443	2 738	81								
Mrożonki	2 676	2 117	1 429	1 773	27 637	1 584	1 845	2 353	2 019	2 484	1 534	5 522	4 437	3 119	3 214	1 491	105								
Susze	893	1 771	1 929	1 295	12 214	1 323	914	935	509	651	560	932	968	1 582	1 797	1 380	73								
Dżemy	511	888	593	774	6 968	581	644	660	617	692	627	546	805	374	557	566	128								
Przetwory puszkow.	9 411	10 858	12 308	12 575	113 353	7 272	20 833	18 630	13 074	7 393	7 319	6 533	9 216	7 872	10 394	12 372	104								
-ananasy	1 629	2 286	3 052	2 867	24 599	1 314	2 016	2 765	1 651	1 315	916	999	1 566	1 415	1 743	2 767	93								
-brzoskwinie	3 644	3 666	5 049	3 924	36 881	2 043	2 035	4 947	3 098	1 854	1 779	2 040	2 226	1 924	2 591	4 900	101								
Owoce świeże	47 342	52 357	63 355	73 786	681 054	66 534	59 365	65 513	58 909	53 333	52 577	70 680	77 491	71 984	82 110	64 745	103								
Banany	8 459	10 464	13 833	12 953	134 487	13 726	12 203	16 210	13 524	14 228	9 481	9 150	10 942	9 585	11 028	9 688	71								
Owoce cytrusowe	7 285	12 688	22 242	36 850	199 794	33 778	29 291	24 098	16 957	10 476	6 009	6 439	6 251	9 013	16 220	27 465	124								
Brzoskwinie i nekt.	7 762	960	37	149	56 309	23	81	215	46	2 082	10 868	23 343	22 523	12 033	2 686	7	2								
Winogrona	11 533	14 232	11 918	8 141	107 213	6 472	6 196	9 024	11 929	9 626	4 115	9 478	18 612	14 932	19 109	11 027	94								
Arbuzy	856	189	118	146	23 934	120	103	442	1 305	3 320	6 602	5 684	3 312	700	179	83	22								
Jablka	484	451	293	231	11 146	175	257	584	997	2 437	2 519	2 065	2 491	11 879	13 820	613	165								
Przetwory razem	27 261	27 805	25 914	30 524	298 855	18 123	26 831	30 193	23 636	23 722	25 616	33 489	35 043	34 854	41 642	34 357	131								
Soki zagęszczone	8 932	8 658	8 092	11 364	108 086	7 353	10 258	10 060	7 990	8 568	12 871	11 188	13 671	15 929	19 238	15 950	193								
-sok pomarańczowy	4 518	4 410	3 703	6 188	53 371	3 520	3 815	5 262	3 641	3 283	5 565	3 366	3 500	3 321	4 146	4 413	96								
Mrożonki	5 869	3 155	1 819	2 360	44 902	1 573	2 034	2 913	2 406	2 995	1 772	12 252	7 743	5 324	4 635	2 214	120								
Susze	1 465	2 847	3 202	2 092	20 764	2 207	1 684	1 532	1 077	1 139	891	1 299	1 436	2 647	3 303	2 420	76								
Dżemy	749	1 173	690	1 114	9 399	870	993	1 111	1 028	1 073	971	946	782	585	749	673	83								
Przetwory puszkow	10 006	11 606	11 811	13 212	113 211	5 902	11 645	14 334	11 033	9 816	9 043	7 652	11 297	10 165	13 451	12 776	108								
-ananasy	830	1 219	1 628	1 549	13 285	678	1 072	1 589	921	726	541	626	1 083	976	1 196	1 937	124								
-brzoskwinie	1 595	2 249	3 065	2 413	20 464	1 358	1 215	3 224	1 936	1 115	1 128	1 317	1 478	1 218	1 629	3 171	106								

Źródło: Opracowanie IERtGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2006 X	0,23	0,46	1,61	0,50	0,74	2,70	1,04	0,77	1,02	1,14	1,07
XI	0,25	0,48	1,24	0,27	1,67	0,88	1,03	0,78	1,03	1,14	1,10
XII	0,21	0,49	1,24	-	1,99	0,50	1,04	0,79	1,10	1,40	1,13
2006 I-XII	0,24	0,46	0,81	0,29	0,75	0,50	0,88	0,89	1,13	1,14	1,12
2007 I	0,24	0,35	1,35	0,48	1,67	0,78	1,05	0,74	1,11	1,26	1,12
II	0,25	0,49	1,28	-	1,38		1,05	0,73	1,11	1,24	1,07
III	0,24	0,53	1,24	0,46	0,50	0,22	1,01	0,7	1,11	1,22	1,09
IV	0,31	0,66	1,23	-	0,70	0,88	1,05	0,77	1,10	1,20	0,99
V	0,38	0,74	1,09	-	0,74	0,96	1,02	0,75	1,13	1,19	0,94
VI	0,48	0,80	0,91	2,07	1,05	0,99	1,13	0,8	1,13	1,32	1,03
VII	0,55	0,85	1,00	1,13	1,32	0,73	1,45	0,88	1,18	1,24	0,97
VIII	0,44	0,49	2,12	-	1,35	0,72	1,49	0,91	1,64	1,41	0,99
IX	0,40	0,48	2,50	2,04	1,41	1,08	1,35	0,68	1,99	1,29	1,00
X	0,42	0,73	2,21	0,84	1,16	1,17	1,44	0,93	1,87	1,24	1,23
XI	0,40	0,80	2,23	-	9,22	0,72	1,47	0,86	1,67	1,21	1,32
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XI 2007</u> X 2006	95	110	101	x	795	62	102	92	89	98	107
<u>XI 2007</u> XI 2006	160	167	180	x	552	82	143	110	162	106	120

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czeresnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2006 XII	1,27	1,31	1,28	1,32	1,48	2,65	-	-	-	-	3,50	3,14	3,56	3,43	5,04
2006 I-XII	1,78	1,46	1,66	1,62	1,90	3,40	6,44	2,72	5,54	2,17	3,47	3,02	4,46	3,54	7,50
2007 I	1,34	1,29	1,30	1,29	1,52	2,98	-	-	-	-	3,62	3,14	3,74	3,34	10,34
II	1,35	1,28	1,31	1,32	1,53	3,00	-	-	-	-	3,65	3,07	3,84	3,16	10,16
III	1,46	1,28	1,38	1,39	1,56	3,14	-	-	-	-	3,71	3,00	4,20	3,28	9,31
IV	1,73	1,29	1,65	1,54	1,98	3,20	-	-	-	-	3,73	3,05	4,40	3,32	8,21
V	2,29	1,62	2,38	2,41	2,68	3,53	6,54	-	4,97	-	3,66	3,19	4,78	3,59	8,15
VI	2,49	2,28	2,48	2,45	2,75	4,25	3,43	-	6,27	-	3,48	3,30	5,67	3,85	9,20
VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,04	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>I 2008</u> XII 2007	107	121	102	109	102	111	x	x	x	x	98	113	110	92	125
<u>I 2008</u> I 2007	165	167	158	169	140	111	x	x	x	x	90	207	109	98	103

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2006 IX	7,73	7,60	7,17	3,14	1,55	1,94
X	7,33	7,30	7,33	3,12	1,54	1,97
XI	7,50	7,33	7,33	3,11	1,52	2,06
XII	7,60	7,27	7,40	3,13	1,50	2,04
2006 I-XII	7,52	7,36	6,84	3,01	1,49	1,85
2007 I	7,53	7,30	7,23	3,14	1,54	2,12
II	7,47	6,93	7,07	3,13	1,55	2,19
III	7,43	7,23	7,03	3,14	1,54	2,22
IV	7,63	7,20	7,07	3,14	1,54	2,25
V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	100	99	97	100	102	97
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	118	109	108	100	133	113

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2006 XI	2,07	4,16	-	-	-	-	6,16	4,25	5,09	4,47	4,82
XII	2,08	4,36	-	-	-	-	6,72	4,41	4,76	4,43	4,58
2006 I-XII	2,58	4,93	3,89	6,47	7,92	10,40	9,36	4,57	4,78	4,46	5,54
2007 I	2,13	4,53	-	-	-	-	11,69	4,58	4,63	4,42	4,66
II	2,20	4,74	-	-	-	-	11,98	4,68	4,57	4,40	4,75
III	2,29	5,03	-	-	-	-	11,11	4,68	4,55	4,37	5,02
IV	2,49	5,31	-	-	-	-	10,67	4,69	4,57	4,36	5,26
V	3,20	5,48	-	-	11,67	-	10,52	4,67	4,74	4,46	5,69
VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
2007 I-XII	3,14	5,05	4,93	9,48	8,30	12,65	9,61	4,53	5,12	5,03	5,80
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	99	101	x	x	x	x	132	100	91	108	88
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	164	111	x	x	x	x	149	101	104	163	105

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2006 XI	10,97	3,98	2,90	3,71	9,40	5,26	4,65
XII	10,97	4,04	2,87	3,53	9,46	5,22	4,62
2006 I-XII	10,99	4,05	2,86	3,52	8,40	5,42	4,61
2007 I	10,97	3,93	2,93	3,76	9,62	5,24	4,73
II	11,03	3,91	2,93	3,81	9,80	5,20	4,76
III	11,00	3,87	2,93	3,83	9,84	5,16	4,78
IV	10,94	3,85	2,93	3,91	9,82	5,12	4,78
V	10,94	3,88	2,94	3,97	9,86	5,10	4,74
VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
2007 I-XII	11,10	3,96	3,00	4,01	10,62	5,28	4,82
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	102	100	101	100	104	102	99
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	106	103	111	119	138	108	105

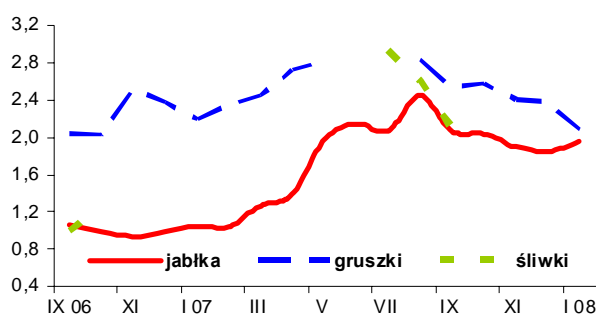
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

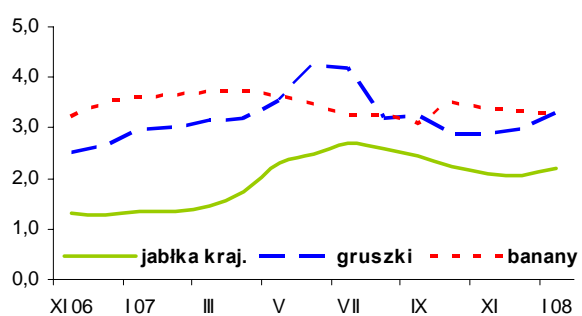
Miesiące	Jabłko odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2006 VIII	56	-	38	58	69	58
IX	55	72	-	69	72	53
X	45	77	-	68	68	51
XI	46	74	-	72	62	-
XII	52	93	-	75	64	-
2007 I	52	94	-	65	59	-
II	56	99	-	64	61	-
III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i, "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

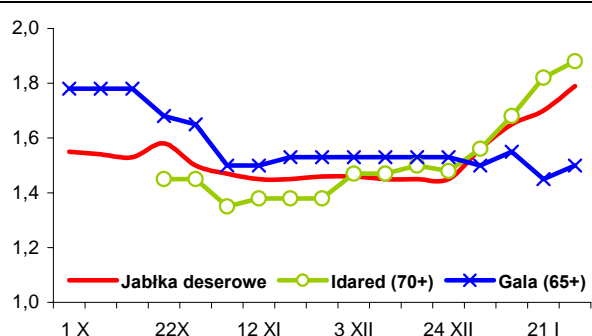
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2006 - 2008 r. (zł/kg)

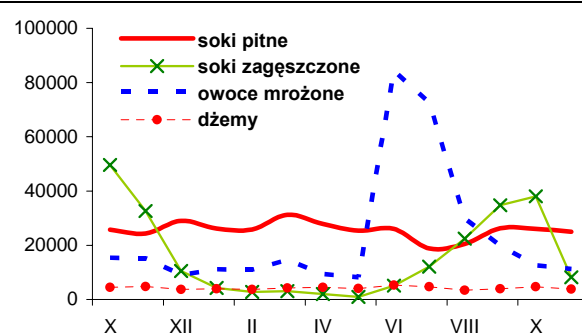
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2006-2008 (zł/kg)

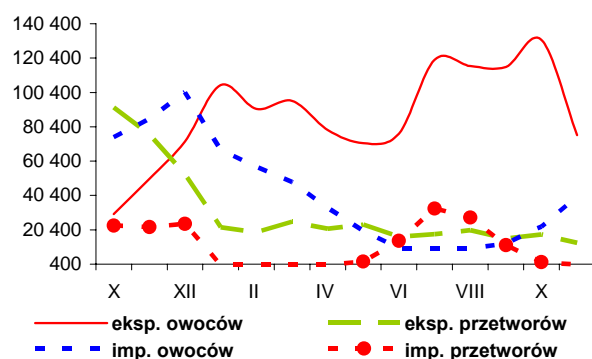
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie X - XII. 2007 r. i I 2008 r. (zł/kg)

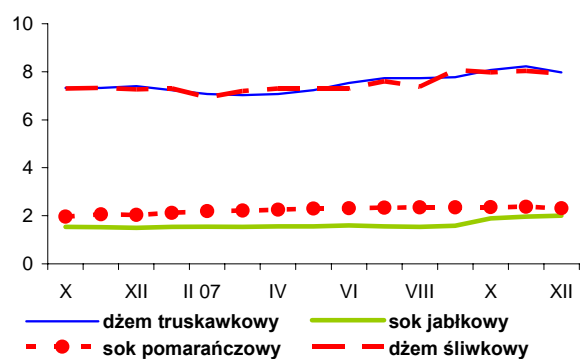
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2006 i w 2007 r. (tony)

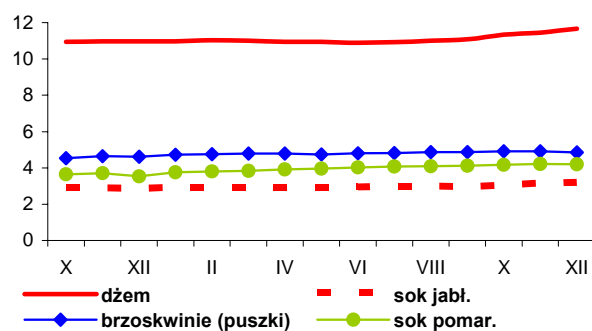
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2006 i 2007 r. (tony)

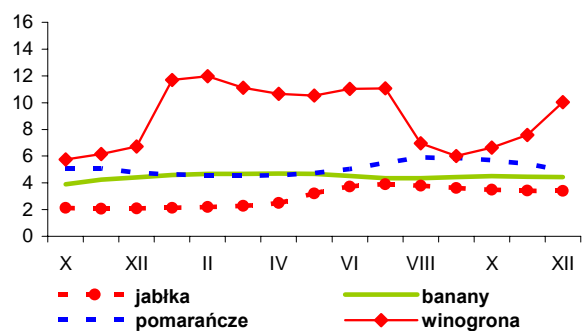
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

Maleje skup mleka. O ile w 2006 r. do przemysłu mleczarskiego dostarczono 8419 mln l, to w 2007 r. 8267 mln l, czyli o 152 mln l (o 1,8%) mniej. Przeciętna cena skupu mleka w grudniu ub. r. wzrosła do 132,15 zł/100 l, wobec 98,35 zł/100 l przed rokiem, tj. o 34,4%. Cena mleka kl. ekstra zwiększyła się o 29,4%, co wskazuje na zwiększenie udziału surowca kl. ekstra w ogólnym skupie mleka. Najniższe ceny mleka surowego, o standardowych parametrach, w grudniu 2007 r. płacono w m. zachodnim 127,71 zł/100 kg, a najwyższe w m. centralnym 136,88 zł/100 kg, gdzie zanotowano wzrost o 6,9% w porównaniu do poprzedniego miesiąca. Równocześnie w m. północnym mleko kl. ekstra staniało odpowiednio ze 133,31 do 131,25 zł/100 kg, tj. o 1,5%.

Rynek bydła mlecznego w styczniu 2008 r. był stabilny. Średnie ceny jałówek cielnych wahały się w granicach 1800-3000 zł/szt., a przeciętne ceny kształtowały się w kolejnych tygodniach od 2444 zł/szt. na początku miesiąca do 2543 zł/szt. w trzecim tygodniu. Ceny targowiskowe krów mlecznych notowano od 1350 do 3000 zł/szt., przy wahaniach od ok. 2115 zł/szt. na początku miesiąca do 2292 zł/szt. w drugim tygodniu oraz 2242 zł/szt. w trzeciej dekadzie.

Ceny zbytu wyrobów mleczarskich wykazywały tendencje spadkowe. Przeciętne ceny mleka spożywczego 2% utrzymywały się na poziomie 164-166 zł/100 kg. Podobne ceny za mleko spożywcze płacono w m. południowo-wschodnim. Wyższe ceny (ponad 170 zł/100 kg) płacono w m. północnym i centralnym, a niższe (150-154 zł/100 kg) w m. zachodnim. Ceny mleka UHT 2% przeciętnie wynosiły 188 zł/100 kg, przy wahaniach od 185 zł/100 kg w m. północnym do 210 zł/100 kg w m. centralnym. Ceny jogurtu 2% wynosiły od 310 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim do ponad 360 zł/100 kg w m. centralnym. Najmniej za kefir 2% płacono w m. zachodnim (225 zł/100 kg) i w m. południowo-wschodnim (260 zł/100 kg), a najwyższe w m. centralnym (290 zł/100 kg) oraz w m. północnym (330 zł/100 kg). Średnio w kraju kefir kosztował 263 zł/100 kg. Ceny śmietany 10-29% wykazywały zróżnicowanie od poniżej 500 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim do ponad 500 zł/100 kg w m. północnym i ok. 550 zł/100 kg w m. centralnym.

Ceny masła w blokach były mocno zróżnicowane i wykazywały różnokierunkowe tendencje. Poniżej 900 zł/100 kg płacono w m. zachodnim. Powyżej 900 zł/100 kg, jednak z dużą zmiennością notowano w m. centralnym i południowo-

wschodnim, a powyżej 1000 zł/100 kg, w m. północnym. W konsekwencji średnie krajowe ceny zbytu masła kształtowały się w granicach 970-985 zł/100 kg. Znacznie wyższe były ceny masła konfekcjonowanego, które również wykazywały tendencje spadkowe. W m. południowo-wschodnim obniżyły się one z 1428 do 1280 zł/100 kg, w m. północnym z 1300 do 1253 zł/100 kg oraz w m. centralnym z 1058 do 983 zł/100 kg. Przeciętnie w kraju masło konfekcjonowane staniało z 1190 do 1103 zł/100 kg.

Średnie ceny PMP zmalowały z ok. 1110 do 1051 zł/100 kg, przy czym najwyższe ceny płacono w m. centralnym (1156-1218 zł/100 kg), a najniższe w m. południowo-wschodnim (928-1094 zł/100 kg). Ceny odtłuszczonego mleka w proszku zmalowały z 921 do 870 zł/100 kg., z tego w m. centralnym ceny OMP z 960 do 857 zł/100 kg, a w m. południowo-wschodnim z 981 do 859 zł/100 kg. Staniały także sery dojrzewające. Ceny sera Edam obniżyły się średnio w kraju z 1459 do 1318 zł/100 kg, przy czym w m. południowo-wschodnim z 1325 do 1291 zł/100 kg, a w m. północnym z 1490 do 1303 zł/100 kg. Ser Gouda staniał średnio w kraju z 1444 do 1361 zł/100 kg oraz sery: Podlaski, Zamojski i Morski z 1584 do 1290 zł/100 kg. Jedynie ceny sera Radamer utrzymały się na poziomie ok. 1580 zł/100 kg. Twaróg 40% zdrożał średnio z 862 do 907 zł/100 kg.

Tendencje spadkowe cen dominowały również w krajach Wspólnoty Europejskiej. W pierwszej połowie grudnia ub. r., mimo nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia, staniało masło: w Belgii z 3454 do 3277 EUR/tonę, w Niemczech z 3300 do 3200 EUR/tonę, we Francji z 3680 do 3500 EUR/tonę, we Włoszech z 3950 do 3800 EUR/tonę, w Holandii z 3615 do 3251 EUR/tonę oraz w Wielkiej Brytanii z 3806 do 3497 EUR/tonę. Podobnie taniało mleko pełne w proszku: w Belgii z 3411 do 3281 EUR/tonę, w Niemczech z 3400 do 3100 EUR/tonę, w Holandii z 3250 do 3150 EUR/tonę oraz w Polsce z 3620 do 3483 EUR/tonę. Jedynie we Francji cena mleka pełnego w proszku utrzymała się na niezmiennym poziomie 3250 EUR/tonę. Staniała również serwatka w proszku w Niemczech z 560 do 550 EUR/tonę, podczas gdy jej ceny utrzymały się na niezmiennym poziomie we Francji 575 EUR/tonę i w Holandii 580 EUR/tonę. Drożało natomiast mleko odtłuszczone w proszku: w Belgii z 3013 do 3087 EUR/tonę, w Niemczech z 2250 do 2550 EUR/tonę, we Francji z 2300 do 2500 EUR/tonę, w Holandii z 2280 do 2400 EUR/tonę oraz w Polsce z 2125 do 3200 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.	.
2007 I-XII	8 267,2	107,46	.	.
2006 XI	620,6	94,60	102,05	68,95
XII	635,3	98,35	102,24	70,33
2007 I	636,0	96,37	102,64	.
II	593,4	97,19	103,30	.
III	674,8	98,07	103,50	.
IV	687,7	98,38	102,91	.
V	768,2	98,52	103,07	.
VI	738,0	99,41	102,94	.
VII	757,5	101,92	105,84	.
VIII	744,5	105,93	109,87	.
IX	693,9	114,63	117,15	.
X	680,5	121,49	124,18	.
XI	607,1	129,77	130,59	.
XII	640,4	132,15	132,29	.
Wskaźnik zmian w %				
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	105,5	101,8	101,3	.
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	100,8	134,4	129,4	.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2005 I-XII	2 294,0	142,3	49,6	240,9	313,6	179,0	295,0	239,0
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2006 X	185,6	12,7	3,0	28,7	27,4	15,6	25,9	21,2
XI	174,9	7,8	2,5	26,8	25,3	13,1	25,8	19,6
XII	184,3	8,0	3,1	24,1	24,0	14,3	25,7	19,2
2007 I	186,5	6,8	2,7	32,8	25,4	13,2	27,4	21,3
II	172,1	6,1	1,9	29,2	24,0	12,2	25,4	19,4
III	187,8	7,7	2,0	35,7	28,6	14,4	31,2	21,5
IV	181,9	10,4	2,4	29,1	28,3	14,3	26,6	20,5
V	201,6	14,6	1,8	36,0	34,4	16,0	28,2	20,9
VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
Wskaźnik zmian w %								
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	98,4	63,5	76,9	93,8	82,8	86,1	97,4	90,0
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	107,8	69,2	80,0	111,9	91,3	99,2	103,1	101,5

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2006 XI	1,23	1,65	9,02	10,34	10,58	11,35	0,76	4,64	7,26	11,61
XII	1,23	1,65	9,12	10,33	10,13	11,34	0,76	4,62	7,27	11,60
2007 I	1,24	1,66	9,20	10,37	10,38	11,62	0,76	4,64	7,29	11,67
II	1,25	1,68	9,27	10,44	10,11	11,59	0,76	4,64	7,30	11,72
III	1,26	1,67	9,79	10,45	10,14	11,23	0,76	4,63	7,31	11,73
IV	1,26	1,67	10,66	11,38	10,62	11,36	0,75	4,66	7,34	11,81
V	1,27	1,68	12,06	12,10	10,76	11,33	0,75	4,67	7,35	12,01
VI	1,29	1,70	13,11	13,05	11,25	11,52	0,73	4,72	7,41	12,16
VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I ^a	1,65	1,88	8,71	10,51	9,71	11,04	.	5,12	9,07	13,18
Wskaźnik zmian w %										
XII 2007 / XI 2007	101,3	100,0	89,7	92,5	90,4	92,5	100,0	100,7	100,9	93,4
XII 2007 / XII 2006	122,8	121,8	119,8	129,1	137,9	118,2	102,6	121,9	120,1	133,6

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 21-27 I 2008 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2006 XI	1,59	2,38	10,73	3,04	3,03	0,63	1,05	1,34	9,59	15,93
XII	1,59	2,37	10,65	3,05	3,01	0,63	1,05	1,35	9,59	15,88
2007 I	1,59	2,38	10,73	3,04	3,02	0,63	1,06	1,35	9,65	15,95
II	1,60	2,38	10,70	3,04	3,03	0,63	1,06	1,35	9,69	15,91
III	1,61	2,39	10,69	3,05	3,03	0,63	1,06	1,36	9,72	15,92
IV	1,62	2,41	10,65	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,77	15,98
V	1,62	2,43	10,68	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,80	16,09
VI	1,64	2,44	10,64	3,04	3,08	0,63	1,05	1,37	9,89	16,22
VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
Wskaźnik zmian w %										
XII 2007 / XI 2007	101,5	101,1	101,3	100,6	100,0	101,5	100,0	101,3	101,1	100,1
XII 2007 / XII 2006	123,9	115,6	108,1	102,3	136,5	106,3	101,9	114,1	120,3	139,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2005 I-XII	152,6	104,5	36,8	205,4	77,2	8,3	14,8	3,6	6,3	4,3
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2006 X	9,5	12,1	2,2	23,5	8,0	0,7	1,9	0,6	6,0	0,9
XI	8,7	11,9	1,3	16,4	7,1	0,8	2,1	0,7	4,8	0,8
XII	5,1	10,6	1,1	13,6	7,4	0,8	1,9	0,5	3,1	1,0
2007 I	5,8	11,6	2,5	15,4	8,6	1,0	2,0	0,5	2,9	1,3
II	6,2	11,2	2,6	13,4	7,6	1,3	1,6	0,5	2,6	1,6
III	7,5	11,6	3,3	14,1	8,7	1,4	2,7	0,5	5,2	3,4
IV	6,0	11,1	3,1	13,9	8,2	1,5	1,8	0,4	5,0	2,9
V	9,8	11,4	4,1	13,8	9,2	2,4	2,4	0,4	5,4	4,1
VI	9,5	10,9	3,7	17,5	8,8	1,0	2,7	0,4	4,6	4,7
VII	14,3	11,9	3,2	16,8	7,7	0,9	2,3	0,4	4,9	3,3
VIII	12,4	11,0	2,7	13,4	8,0	0,9	2,4	0,6	3,8	3,4
IX	6,3	10,9	1,4	14,1	7,2	1,1	2,3	0,7	3,7	2,9
X	5,5	10,8	2,3	13,1	8,4	1,6	2,2	0,9	4,7	2,6
XI	6,8	8,9	1,2	9,6	7,7	0,9	1,7	0,4	4,9	3,0
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	123,6	82,4	52,2	73,3	91,7	56,3	77,3	44,4	104,3	115,4
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	78,2	74,8	92,3	58,5	108,5	112,5	81,0	57,1	102,1	375,0

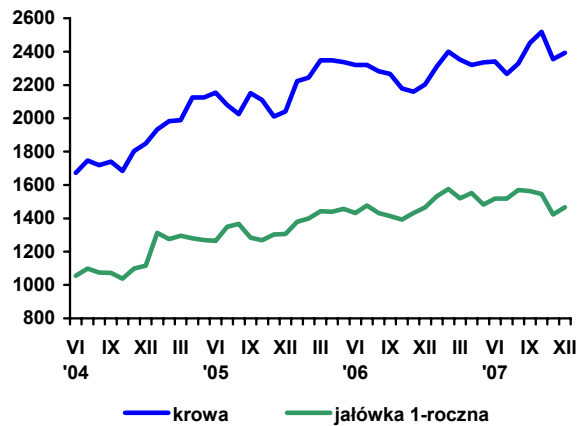
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

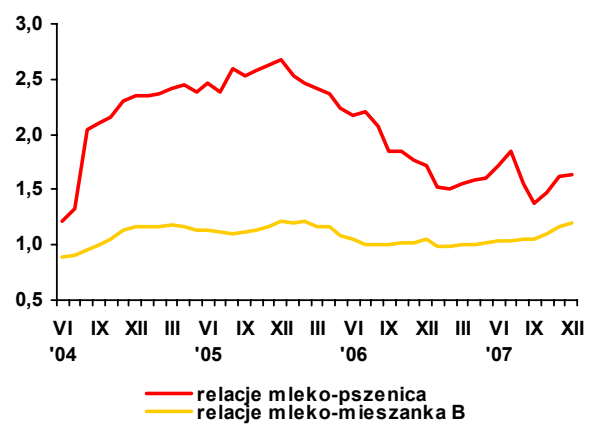
Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2005 I-XII	1 807	2 605	2 326	528	925	1 849	2 998	2 956	964	1 267
2006 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
2006 X	2 102	2 629	1 741	522	990	2 057	3 113	2 730	468	1 063
XI	2 186	2 584	1 775	604	980	2 006	2 743	2 725	433	971
XII	2 260	2 593	1 884	1 277	1 018	2 030	2 916	2 947	515	1 056
2007 I	2 264	2 579	1 765	575	988	2 006	3 040	3 015	444	1 066
II	2 253	2 450	1 770	586	1 009	2 060	3 081	2 872	467	1 058
III	2 325	2 462	1 810	622	985	2 076	2 954	2 896	470	999
IV	2 521	2 473	2 267	629	978	1 770	2 953	3 054	417	1 001
V	2 904	2 525	2 415	658	1 001	1 597	2 909	3 165	532	963
VI	3 211	2 511	2 645	791	1 047	2 487	3 025	2 652	701	939
VII	3 555	2 628	3 191	960	984	2 667	3 091	3 300	680	858
VIII	3 627	2 820	3 810	1 226	1 010	3 127	3 111	3 977	529	960
IX	3 196	3 041	3 912	1 188	1 019	3 185	3 221	3 779	750	859
X	3 197	3 165	3 876	1 092	1 029	2 586	3 386	2 996	745	859
XI	2 085	3 301	3 996	981	1 054	2 900	3 337	3 414	583	873
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	65,2	104,3	103,1	89,8	102,4	112,1	98,6	114,0	78,3	101,6
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	95,4	127,7	225,1	162,4	107,6	144,6	121,7	125,3	134,6	89,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

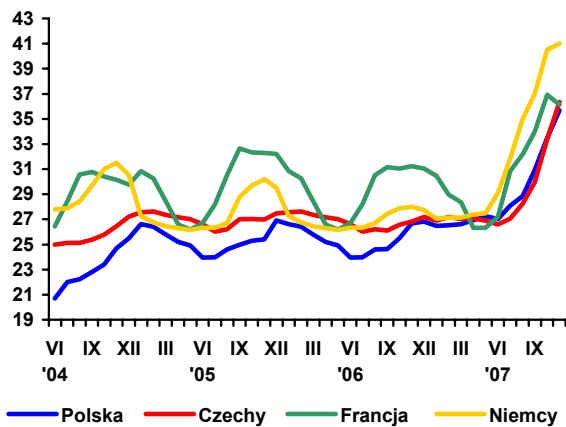
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

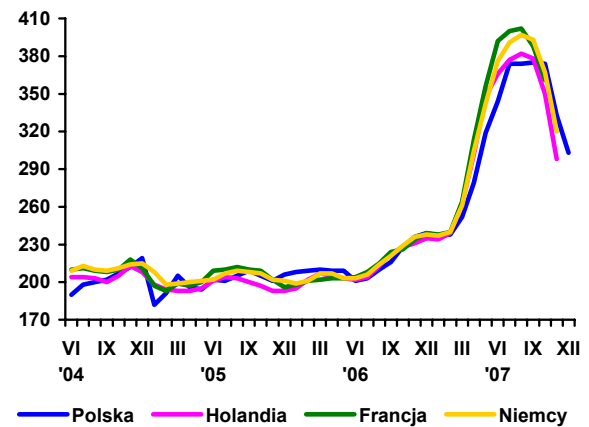
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

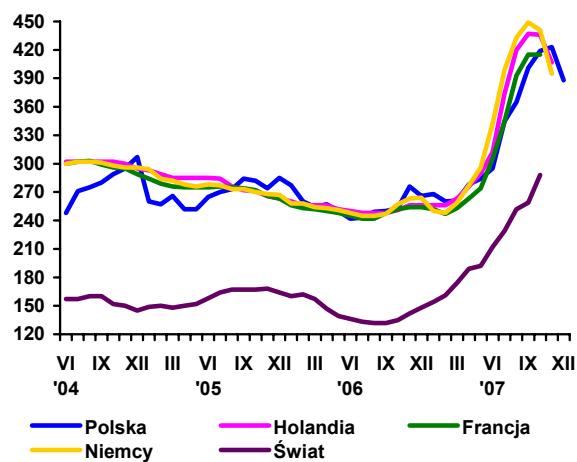
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

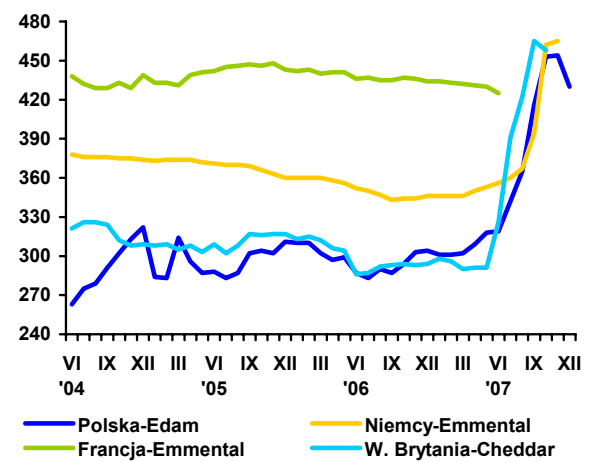
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W 2007 r. cena skupu żywca wołowego wynosiła 3,98 zł/kg wagi żywej i była o 1,5% niższa niż w 2006 r. Żywiec wołowiny potaniał w relacji do drobiu, który w 2007 r. zdrożał o 27%. Relacje cen tych dwóch gatunków żywca obniżyły się z 1,46 w 2006 r. do 1,13 w 2007 r. Żywiec wołowiny podrożał natomiast w relacji do żywca wieprzowego (z 1,13 do 1,15), ponieważ spadek cen skupu trzody chlewnej był głębszy niż cen bydła.

Mimo, że ceny skupu były niższe niż w 2006 r., to w grudniu 2007 r. pogłowie cieląt wzrosło o 6,9% w stosunku do roku poprzedniego, a ich udział w strukturze stada zwiększył się o 1,1%. Stan pogłowia młodego bydła był o 2% większy. Sprzyjał temu utrzymujący się popyt na wołowinę na rynkach zagranicznych, w tym głównie w UE. W miesiącach styczeń-listopad 2007 r. eksport mięsa wołowego wyniósł 157 tys. ton i był o ok. 7 tys. ton większy niż przed rokiem. Ceny transakcyjne były zróżnicowane w zależności od asortymentu eksportowanego mięsa i kierunku wywozu. Najniższe ceny uzyskiwano w eksporcie wołowiny na Litwę, Łotwę, do Austrii i do Kosowa (od 0,80 do 1,97 EUR/kg), a najwyższe w eksporcie do Szwecji, Danii, Czech i na Cypr (od 3,02 do 5,45 EUR/kg). Eksport żywego bydła wyniósł 137,4 tys. sztuk, a cieląt 395 tys. sztuk i był niższy odpowiednio o 46,7 i 124,5 tys. sztuk niż w miesiącach styczeń-listopad 2006 r.

Wzrost eksportu umożliwiły większe uboje bydła, które w 2007 r. wyniosły 1209,3 tys. sztuk wobec 1177,5 tys. sztuk w 2006 r. (o 2,7%). Ubój byków był o 8,6% większy niż w roku poprzednim, ale udział klas E, U, R w strukturze ubojów wynosił 30,7% i był o 0,7 punktu procentowego mniejszy niż w 2006 r.

W styczniu 2008 r. ceny skupu bydła wzrosły do 4,06-4,22/kg wagi żywej. Wyższe ceny zarejestrowano również w innych krajach członkowskich. We Włoszech, od połowy grudnia 2007 r. do końca stycznia 2008 r., ceny cieląt krzyżówek

ras mięsnych, wzrosły z 2,22 do 2,61 EUR/kg (o ok. 17%), a ceny młodego bydła rasy Limousion z 2,44 do 2,77 EUR/kg (o ok. 13%) i młodego bydła rzeźnego rasy Czarno-Białej z 1,14 do 1,33 EUR/kg (o ok. 17%). W Niemczech, w tym okresie., ceny ćwierci przednich z byków wzrosły z 3,10 do 3,22 EUR/kg. Wyższe ceny wołowiny w państwach członkowskich znajdują odzwierciedlenie w cenie referencyjnej, która w styczniu 2008 r. w UE-27 wynosiła 315,8 EUR/100 kg kl. R3 i od końca grudnia 2007 r. wzrosła o ok. 9 EUR/100 kg. Wzrost cen wołowiny w UE, w br. spowodowany jest mniejszą jej podażą oraz nowymi przepisami dotyczącymi importu brazylijskiej wołowiny. Brazylia, od lutego 2008 r., będzie mogła eksportować do UE tylko wołowinę z farm, które spełniają unijne standardy. Według Komisji Europejskiej, spośród 10 tys. farm eksportujących dotychczas wołowinę do UE, na liście znalazło się 300 dostawców. Na sytuację potażową istotny wpływ miała również choroba tzw. niebieskiego języka u bydła. Wystąpiła ona w niektórych państwach członkowskich UE, w tym między innymi w Belgii, gdzie z jej powodu padło lub zostało ubitych 12 tys. sztuk tych zwierząt.

W styczniu 2008 r. wyższym cenom skupu towarzyszył wzrost cen sprzedaży wołowiny przez zakłady mięsne. Wprawdzie w końcu miesiąca nastąpił spadek cen ćwierci z buhajów, ale były one o ponad 1% wyższe niż w końcu grudnia 2007 r. Natomiast wzrost cen sprzedaży ćwierci z krów był znacznie większy i wynosił 5,7% (tab. 3). Od końca grudnia 2007 r. do końca stycznia 2008 r. ceny skupu krów wzrosły o ok. 10%, a ceny skupu buhajów o ok. 5%. Powodem są prawdopodobnie niższe uboje z krów, które w 2007 r. były o 3,8% mniejsze niż w 2006 r.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie	Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny	
		ogółem	żywiec	mięso		
I-XII 2004	255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8	
I-XII 2005 ^c	204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7	
2006	VI	12,9	15,1	2,7	9,8	0,5
	VII	13,3	14,5	2,3	10,6	0,8
	VIII	13,0	13,0	2,8	9,8	0,5
	IX	13,8	14,2	2,0	11,4	0,7
	X	15,4	11,0	1,5	9,3	0,2
	XI	16,2	13,0	1,4	10,8	0,3
2007	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
	I	15,6	11,5	1,1	9,7	0,7
	II	15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
XII	13,3	-	-	-	-	

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe
 Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie	Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
					zbytu	detalicznej	
2006	VI	4,23	10,66	15,13	17,13	3,57	4,05
	VII	4,10	11,25	15,17	17,15	3,70	4,18
	VIII	4,08	9,56	15,32	17,27	3,75	4,23
	IX	4,15	9,56	15,36	17,25	3,70	4,15
	X	4,05	8,95	15,35	17,17	3,79	4,24
	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
2007	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
XII	3,91	-	16,09	17,68	4,11	4,52	
w % ceny	sprzed roku	97,8	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	102,3	-	-	-	-	-

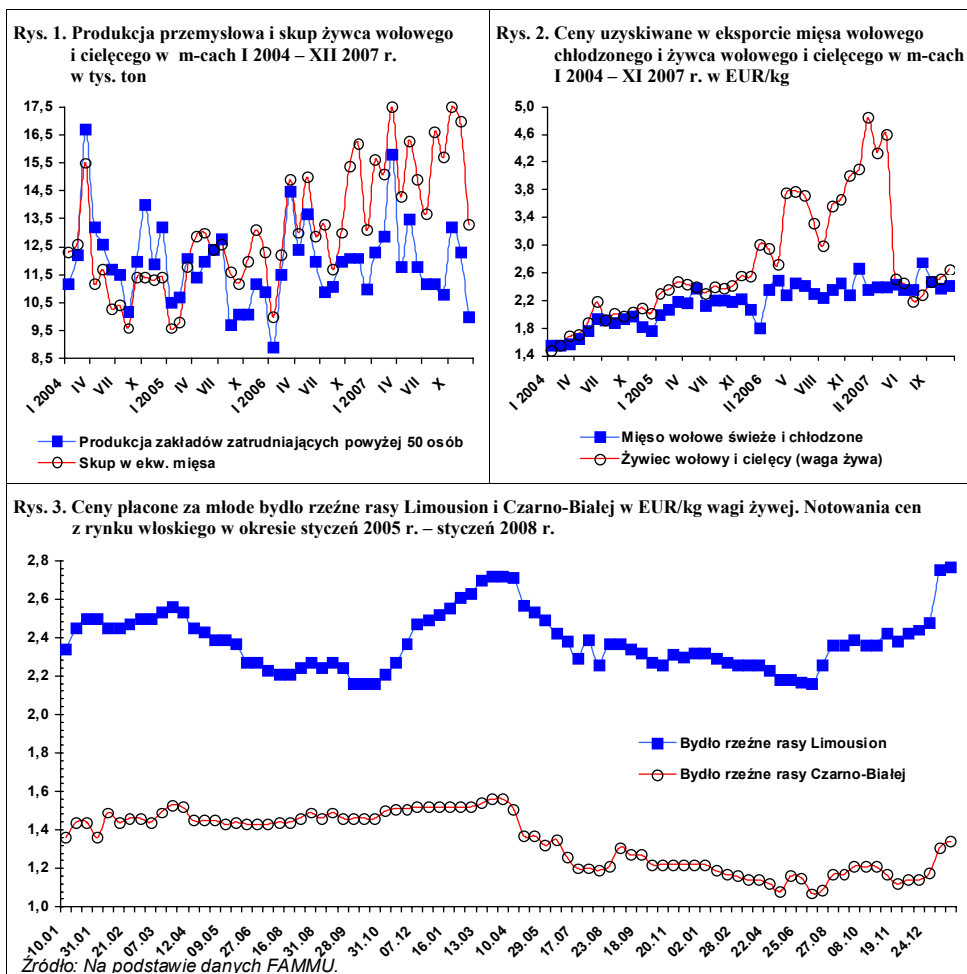
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	V 2007	VI 2007	VII 2007	VIII 2007	IX 2007	X 2007	XI 2007	XII 2007	I 2008
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,01	4,02	3,98	4,17	4,16	3,96	3,89	3,84	4,15
Buhaje	4,44	4,49	4,30	4,64	4,52	4,24	4,21	4,29	4,53
Krowy	3,31	3,31	3,30	3,44	3,48	3,30	3,11	2,94	3,26
Średnia cena targowiskowa ciałat 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,16	8,48	8,44	8,63	8,86	9,22	9,24	9,37	9,23
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 126	9 074	9 040	9 149	9 202	8 949	8 963	9 226	9 342
Ćwierci z krów rzeźnych	7 127	7 175	6 931	7 470	7 391	7 015	6 888	6 804	7 193
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	295,0	282,8	286,3	291,4	300,4	300,7	305,9	306,9	315,8
Polska	247,5	232,5	231,3	238,8	240,8	238,3	238,2	246,5	252,4

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Źródło: Na podstawie danych FAMMU.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Z kryzysem na rynku wieprzowiny, wyrażającym się niską opłacalnością produkcji, mamy do czynienia od jesieni 2006 r. Po nieudanych zbiorach 2006 r., ceny zbóż zasadniczo wzrosły i aż do tej pory utrzymują się na bardzo wysokim poziomie, a ceny żywca wieprzowego na bardzo niskim. Skutkiem tego producenci ograniczali chów trzody.

W lipcu 2007 r. pogłowie trzody wynosiło 18,1, a listopadzie 17,6 mln sztuk i było odpowiednio o 4 i 6% mniejsze niż rok wcześniej. Mimo spadku pogłowia trzody, a w II półroczu 2007 r. również i produkcji, ceny trzody nie wzrosły, bo dławił je import wieprzowiny. W drugiej połowie stycznia 2008 r. ceny skupu trzody kształtowały się w granicach 3,20-3,40 zł/kg, a więc podobnie jak w styczniu 2007 r. Sytuacja taka potrwa jeszcze do późnej wiosny, do czasu załamania chowu trzody w wiodących krajach Unii Europejskiej.

Przyczyna tego załamania, podobnie jak w Polsce, leży w drastycznym spadku opłacalności chowu spowodowanym spadkiem cen żywca wieprzowego i wzrostem cen pasz. W II półroczu 2007 r. średnie ceny żywca wieprzowego w UE-27 były o ok. 10% niższe niż w analogicznym okresie 2006 r., podczas gdy ceny zbóż wzrosły w tym czasie o ok. 70-80%, a koncentratu dla tuczników o ok. 60%.

Symptomy redukcji produkcji trzody w Unii Europejskiej, w najbliższych i dalszych miesiącach widoczne są w ograniczeniu pogłowia macior prośnych. Na przykład w Danii, w październiku 2007 r. pogłowie macior prośnych było mniejsze o ok. 2% niż przed rokiem o tej porze. Według Danmarks Statistik w końcu I kwartału 2008 r. pogłowie to będzie mniejsze o ok. 4% niż rok wcześniej.

Kolejnym symptomem załamania się pogłowia są wyjątkowo niskie ceny prosiąt od jesieni 2007 r. W styczniu 2008 r. przeciętna cena prosiąt w UE-27 wyniosła 31 EUR/sztukę i była o 24% niższa niż w styczniu 2007 r.

W Polsce, ceny prosiąt w styczniu br. też były o ok. 20% niższe niż rok temu i o ok. 40% niższe niż dwa lata temu. W związku z tym należy przypuszczać, że w najbliższych miesiącach spadek pogłowia loch prośnych, który w listopadzie 2007 r. w stosunku do listopada 2006 r. wyniósł 13%, nie będzie mniejszy się w najbliższych miesiącach. W rezultacie w połowie 2008 r. odnotujemy kolejny kilkuprocentowy spadek pogłowia trzody chlewnej, podobnie jak w lipcu 2007 r.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^c		Import mięsa, podrobów i przetworów ^c		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2146,3	112,0	329,5	135,6	178,3	90,6	151,2
III	122,0	105,2	26,3	137,7	18,2	129,0	8,1
IV	114,4	111,6	25,1	127,4	13,3	114,7	11,8
V	128,8	111,1	30,3	137,7	14,0	121,7	16,3
VI	114,2	101,0	34,6	136,8	14,0	114,9	20,6
I-VI	1030,5	109,4	139,7	139,7	87,1	128,1	52,6
VII	107,2	103,0	31,6	124,4	14,6	91,3	17,0
VIII	124,7	111,6	29,2	111,9	19,1	89,3	10,1
IX	112,0	111,4	32,5	119,5	14,1	60,5	18,4
X	132,8	122,4	35,4	155,3	13,3	58,6	22,1
XI	126,6	115,2	34,9	146,6	15,3	71,8	19,6
XII	128,7	110,7	26,4	104,8	12,4	68,9	14,0
2007 I	137,4	125,4	32,1	158,1	14,0	103,7	18,1
II	128,0	121,4	30,1	133,2	14,6	117,7	15,5
III	140,9	115,5	30,6	116,3	20,3	111,5	10,3
IV	119,7	104,6	25,5	101,5	12,8	96,2	12,7
V	131,9	102,4	27,0	89,1	13,9	99,3	13,1
VI	108,1	94,7	27,4	79,2	20,3	145,0	7,1
I-VI	1116,0	108,3	172,6	123,6	87,0	100,0	85,6
VII	117,5	109,6	22,1	69,9	22,8	156,2	-0,7
VIII	117,8	94,5	24,1	82,5	26,3	137,7	-2,2
IX	105,5	94,2	24,2	74,5	21,2	150,4	3,0
X	134,2	101,0	25,4	71,8	23,6	177,4	1,8
XI	132,5	104,6	22,1	63,3	17,7	115,7	4,4
XII	113,1	87,9	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki

^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w ekwiwalencie mięsa

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provit i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provit w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2006 VII	3,92	37,78	10,4	76,80	5,1	158,26	2,5	106
VIII	4,28	40,85	10,5	76,57	5,6	157,72	2,7	106
IX	4,12	47,68	8,6	77,96	5,3	158,48	2,6	104
X	3,75	51,25	7,3	79,27	4,7	158,43	2,4	97
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
2007 I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008 I	3,60	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej
2006 I	4,47	11,38	15,42	9,37	12,93	19,79	11,81	113,6	128,3	126,0
II	4,25	11,07	15,57	9,14	12,61	19,64	11,80	113,9	126,1	129,0
III	4,45	11,02	15,48	9,08	12,29	19,47	11,70	111,5	125,8	128,9
IV	4,38	11,18	15,34	9,03	12,46	19,12	11,78	111,4	124,6	130,5
V	4,39	11,22	15,45	9,03	12,53	19,19	11,67	111,7	124,2	129,2
VI	4,66	11,47	15,53	9,08	12,45	19,22	11,62	108,5	123,8	128,0
VII	5,14	12,08	15,75	9,16	13,05	19,46	11,71	108,0	123,6	127,8
VIII	5,59	12,84	16,16	9,33	13,74	19,86	11,84	107,0	122,9	126,9
IX	5,38	12,88	16,24	9,36	14,28	20,07	12,02	110,9	123,6	128,4
X	4,91	12,51	16,17	9,24	13,98	20,08	11,98	111,8	128,6	129,7
XI	4,49	12,11	16,05	9,34	13,61	20,10	11,94	112,4	125,2	127,8
XII	4,31	11,88	15,82	9,25	13,21	19,72	11,77	111,2	124,7	127,2
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,70	x	x	x	x	x	x	x	x	x

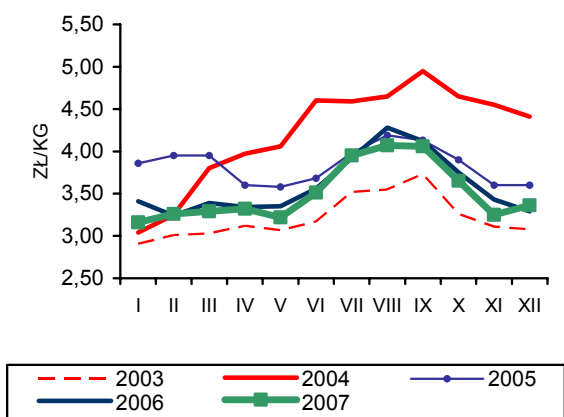
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

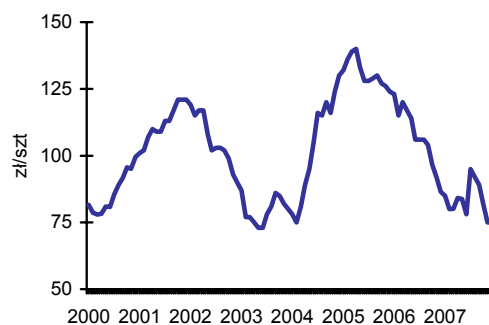
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2006 I	136,59	125,26	141,62	116,58	91,7	88,4	107,4
II	138,73	120,92	143,46	118,05	87,2	84,3	102,4
III	141,81	122,67	149,77	121,05	86,5	81,9	101,3
IV	141,80	121,19	151,22	126,73	85,5	80,1	95,6
V	141,96	122,16	151,73	128,47	86,3	80,9	95,2
VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	132,07	136,00	135,30	107,07	103,0	101,0	127,0

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

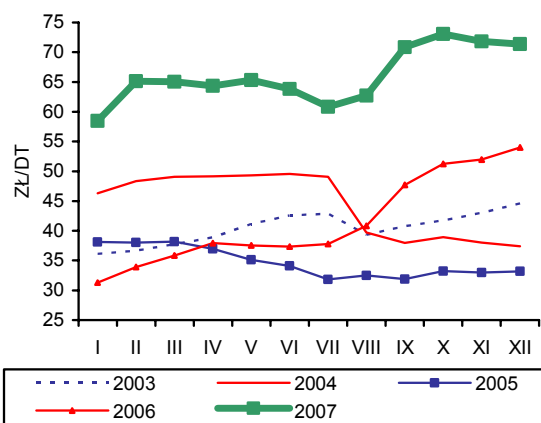
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

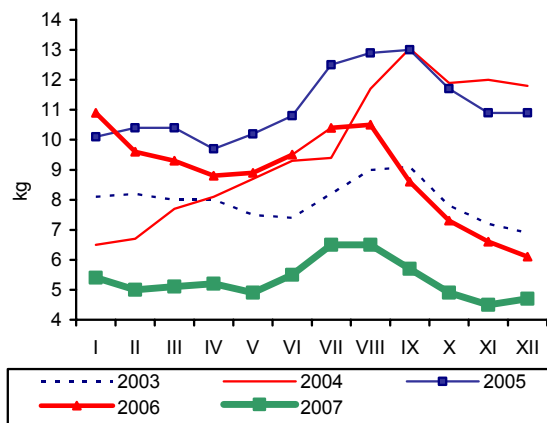
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

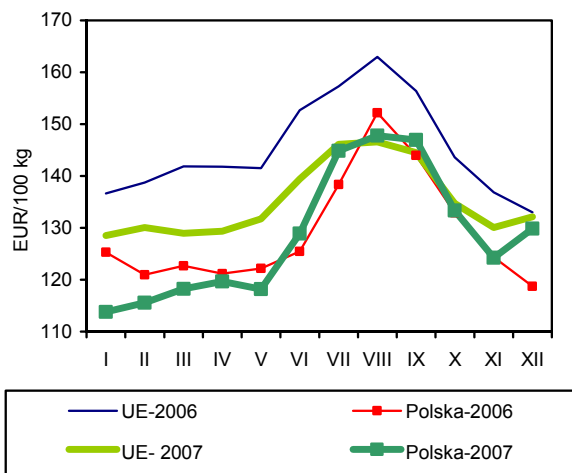
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

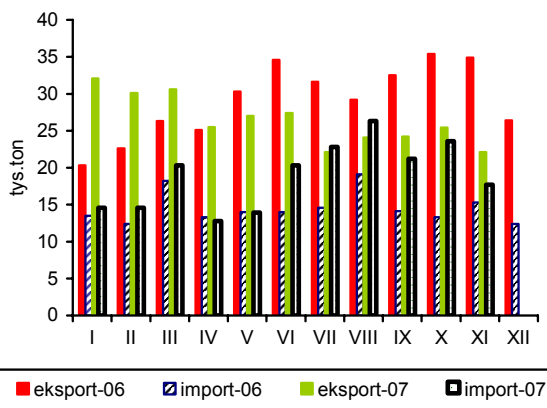
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys.6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W 2007 r. w dużych zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników wyprodukowano 1127 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 1,8% więcej niż w 2006 r. W poszczególnych miesiącach występowały znacznie większe wahania poziomu produkcji niż w roku poprzednim. W grudniu 2007 r. tempo wzrostu produkcji uległo wyhamowaniu wskutek pojawienia się ognisk ptasiej grypy na kilku fermach przemysłowych. Reakcje konsumentów były znacznie spokojniejsze niż w latach poprzednich. Nie odnotowano istotnego spadku popytu. Z danych GUS o produkcji żywca drobiowego oraz o wielkości ubojów przemysłowych wynika, iż w 2007 r. zwiększały się uboje pozaprzemysłowe.

Przez większość 2007 r. ceny na polskim rynku drobiarskim rosły. Pomimo to eksport wzrastał. W okresie od stycznia do końca listopada 2007 r. wyeksportowano ok. 246 tys. ton mięsa i przetworów drobiowych, a więc o 30% więcej niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 30% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu - Wielka Brytania (22%) a następnie Czechy, Francja, Austria i Holandia. Bardzo intensywnie rozwija się zbyt w kierunku Litwy, Ukrainy oraz Hongkongu. W grupie czołowych rynków zbytu pojawiły się w tym roku również Rumunia i Mołdowa. Jednocześnie import mięsa drobiowego wraz z przetworami obniżył się o 9% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, wynosząc ok. 55 tys. ton.

Od września 2006 r. postępuje powolny wzrost cen mieszanek paszowych dla drobiu. W październiku i listopadzie 2007 r. tempo wzrostu cen pasz uległo znacznemu przyspieszeniu. W okresie od stycznia do grudnia 2007 r. pasze dla drobiu podrożały średnio o ok. 21%. Do listopada na podobnym poziomie utrzymywało się tempo przyrostu cen skupu żywca drobiowego. Zmiany cen płaconych hodowcom sprzyjały utrzymaniu opłacalności tuczu kurcząt pomimo wzrostowej tendencji cen pasz. W grudniu 2007 r. relacje cenowe uległy zmianie. Wzrostowi cen pasz towarzyszyły spadki cen żywca. Jednakże średnio w 2007 r. opłacalność tuczu kurcząt brojlerów w relacji do 2006 r. znacząco poprawiła się

Ceny zbytu na rynku drobiarskim w pierwszych trzech kwartałach 2007 r. wykazywały silną tendencję wzrostową. Od grudnia 2006 r. do listopada 2007 r. tuszki kurcząt patroszonych podrożały o 28%. Przypadki ptasiej grypy wykryte na terenie Polski w grudniu 2007 r.

spowodowały spadek cen zbytu o 8% w relacji do listopada, tj. poniżej poziomu z początku 2007 r. Reakcja konsumentów na doniesienia o ogniskach choroby drobiu była znacznie łagodniejsza niż w roku poprzednim, co znalazło odzwierciedlenie w znacznie mniejszym niż przed rokiem spadku popytu.

Na rynku indyków, ceny płacone hodowcom w 2007 r. systematycznie rosły i w listopadzie 2007 r. były o 22% wyższe niż w grudniu 2006 r. Dopiero w grudniu 2007 r. pod wpływem przypadków ptasiej grypy nastąpił spadek cen skupu, lecz nadal ich poziom był wyższy niż na początku 2007 r. Równocześnie intensywnie rosły ceny zbytu. W listopadzie ub. r. ceny zbytu indyków były o prawie 7% wyższe niż 12 miesięcy wcześniej. W ostatnim miesiącu 2007 r. przyrost cen tuszek indyków w relacji do listopada wyniósł ok. 9%. Dopiero na początku 2008 r. odnotowano znaczący spadek cen zbytu, tj. o 17% w relacji do poprzedniego miesiąca.

W 2007 r., Polska nadal należała do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Unii Europejskiej, jednak przez większość minionego roku, wskutek podwyżek cen drobiu w Polsce, znacząco zmniejszała się przewaga cenowa polskich eksporterów. W grudniu 2006 r. polskie ceny wyrażone w EUR stanowiły 59% przeciętnej ceny unijnej, a w listopadzie 2007 r. 72%. Silny spadek cen drobiu w Polsce w grudniu 2007 r. ponownie zmienił te relacje. Cena tuszki kurczęcia patroszonego w Polsce stanowiła wówczas 64% przeciętnej ceny unijnej. Od grudnia 2006 r. do grudnia 2007 r. średnia cena tuszki kurczęcia w UE w przeliczeniu na EUR zwiększyła się o 12,2%, podczas gdy w Polsce o 23%. Do najdroższych producentów drobiu należą Francja i Niemcy. W grudniu średnia cena sprzedaży tuszki kurczaka w Polsce stanowiła 51% ceny niemieckiej. Od początku 2007 r. zmniejszał się też dystans pomiędzy średnimi cenami zbytu w Polsce, a cenami u silnego polskiego konkurenta – w Czechach. W listopadzie i grudniu 2007 r. znacznie wyższy przyrost cen w Czechach niż w Polsce zwiększył cenową konkurencyjność drobiu polskiego. W grudniu 2007 r. tuszka kurczaka w Polsce była tańsza niż w Czechach aż o 39%, podczas gdy jeszcze w październiku o 24%.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
I	55,2	62,0	74,4	89,1	93,7
II	57,2	58,1	71,0	84,0	79,7
III	59,2	68,2	84,9	94,3	94,9
IV	62,1	68,3	82,7	83,7	89,2
V	57,8	69,0	77,8	91,6	96,2
VI	56,8	66,2	79,6	94,1	86,4
VII	63,6	68,4	82,9	91,3	93,4
VIII	61,0	70,8	86,3	94,4	97,4
IX	65,1	73,5	87,3	94,9	95,6
X	67,1	76,4	91,4	101	109,0
XI	58,9	71,4	91,6	97,2	99,9
XII	62,1	75,3	90,9	90,4	91,0
RAZEM	726,1	827,6	1000,8	1106	1126,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a
I	7 049	4 202	15 054	20 270
II	8 154	4 052	13 706	16 381
III	6 262	4 516	14 041	17 726
IV	4 982	3 556	12 071	17 163
V	6 362	4 445	16 576	16 407
VI	2 649	3 726	16 250	18 202
VII	3 974	4 570	16 403	16 174
VIII	7 298	8110	16 402	18368
IX	5 098	6664	19 326	23291
X	3 974	7458	25 019	33045
XI	3 729	3281	24 401	49025
XII	10 593		18 333	
RAZEM	70 124		207 582	

^a dane nieostateczne (na dzień 06 lutego 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	1,46	1,46	1,40	0,20	0,21	0,22
II	1,47	1,48	1,42	0,21	0,20	0,21
III	1,55	1,54	1,46	0,22	0,22	0,22
IV	1,67	1,60		0,22	0,22	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych sypka granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^a		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	1114		1,04		2,61	2,92	4,26	3,90	5,52	
II	1156		1,08		2,97		5,11		5,97	
III	1190		1,12		3,08		5,05		6,43	
IV	1205		1,15		2,99		4,68		6,09	
V	1209		1,16		3,00		5,15		6,21	
VI	1210		1,16		3,24		5,67		6,70	
VII	1210		1,18		3,29		5,29		7,06	
VIII	1243		1,19		3,29		5,44		6,86	
IX	1303		1,22		3,23		5,15		6,55	
X	1334		1,24		3,15		4,85		6,24	
XI	1342		1,18		3,18		4,59		6,33	
XII	1348				2,95		4,15		5,79	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20		4,21		6,54	
II	5,20		4,36		6,61	
III	5,40		4,53		6,82	
IV	5,60		4,67		7,09	
V	5,60		4,75		6,96	
VI	5,60		4,61		6,94	
VII	5,60		4,58		6,90	
VIII	5,60		4,62		7,06	
IX	5,60		4,87		6,92	
X	5,60		5,04		6,90	
XI	5,60		5,00		7,20	
XII			4,28		7,86	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2006 XI	94,53	183,33	129,78	156,01	185,00	145,00	175,52	162,09
XII	96,00	186,50	132,20	159,95	185,00	145,00	178,09	163,57
2007 I	115,79	192,31	128,59	168,59	185,00	150,48	167,31	160,63
II	130,70	196,89	130,57	168,99	185,00	155,00	164,07	162,96
III	134,92	201,90	137,41	175,5	185,97	159,2	171,93	168,18
IV	125,59	207,67	144,77	176,39	190,87	162,67	187,03	170,19
V	135,26	215,77	148,63	173,44	197,85	170,00	192,04	177,62
VI	150,08	227,50	154,37	171,82	200,00	173,33	183,16	178,45
VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,48
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,57
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,60
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,50
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	184,63
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	183,60

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek jaj

W 2007 r., podobnie jak w jak w roku poprzednim, krajowy rynek jaj konsumpcyjnych był bardzo niestabilny. Występowały na nim silne krótkookresowe wahania cenowe. Średnia cena zbytu jaj w 2007 r. wyniosła 24,6 zł/100 sztuk i była o 11,6% wyższa niż w roku poprzednim. Od września do grudnia 2007 r. występowała silna tendencja wzrostu cen jaj we wszystkich klasach wagowych. W styczniu 2008 r. średnia cena jaj spadła po raz pierwszy od wielu miesięcy i była o 1% niższa niż w miesiącu poprzednim. Potaniały jaja we wszystkich grupach wagowych z wyjątkiem jaj klasy S, których cena wzrosła o 16%. Najbardziej obniżyły się ceny jaj dużych klasy L (o 3,1%). Jaja średnie klasy M i największe XL potaniały o 4,7%.

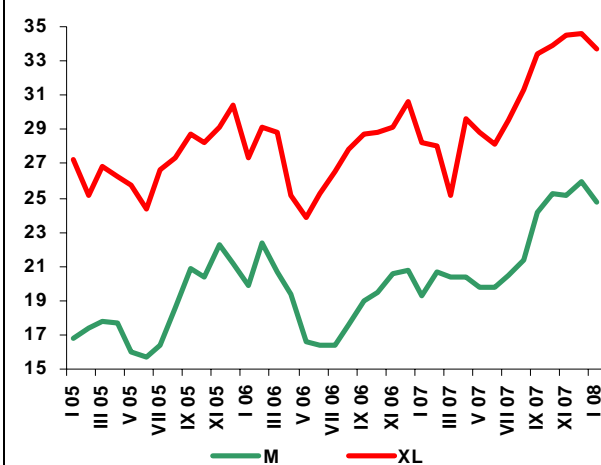
Jeszcze większe wahania cen występowały w skupie jaj do przetwórstwa. W 2007 r. ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż średnio w 2006 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. Bardzo silne przyrosty cen w stosunku do poprzednich miesięcy występowały w okresie od lipca do końca września 2007 r. Wynosiły one od 16 do 24% miesięcznie. Z kolei w ostatnich miesiącach roku miesięczne wahania cen wynosiły od -17 do +22%. W styczniu 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja po ok. 3,44 tys. zł za 1 tonę.

Według wstępnych danych w jedenastu miesiącach 2007 r. nastąpił bardzo silny wzrost eksportu w relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku (80 tys. ton - wzrost o 52%). Do największych odbiorców należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem).

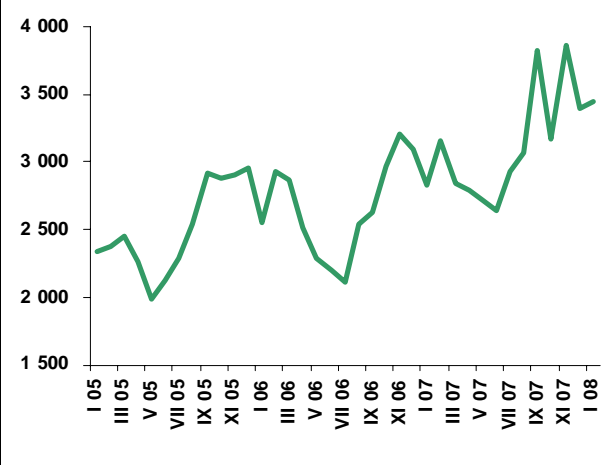
Import zwiększył się nieznacznie. W ciągu jedenastu miesięcy 2007 r. za granicą zakupiono o 5% więcej jaj świeżych niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Bardziej stabilny był import przetworów z jaj. W okresie od stycznia do końca listopada import wyniósł ok. 3,2 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 2,5 tys. ton. W 2007 r. bardzo intensywnie rósł eksport przetworów z jaj. Od stycznia do listopada Polska wyeksportowała 8,1 tys. ton przetworów z jaj (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc dwukrotnie więcej niż w całym 2006 r.

Od maja ub. r. występuje wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. W listopadzie jaja świeże podrożały średnio o 4,8% w relacji do poprzedniego miesiąca. W Polsce intensywny wzrost cen trwa od lipca ub. r. W listopadzie jaja podrożały o 3% w relacji do października. Jeszcze w lipcu średnia cena polskich jaj przewyższała średnią unijną o 1,8%, od sierpnia ceny w Unii były wyższe niż w Polsce. W październiku relacje ponownie uległy odwróceniu - jaja w UE były o 0,2% tańsze niż w Polsce. W relacji do głównych konkurentów Polska pozostaje nadal mniej konkurencyjna cenowo. Cena zbytu jaj w Polsce w listopadzie była o 0,3% wyższa niż w Czechach. Zmniejszył się jednak dystans cenowy pomiędzy Polską i głównymi producentami jaj w Europie. Najtańszym producentem w listopadzie była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 117,89 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a
I	456	463	5 580	5 967	225	262	253	557
II	1 660	410	4 751	5 357	229	292	287	550
III	1 058	462	4 894	5 529	318	307	194	570
IV	383	804	3 544	6 588	247	226	167	387
V	313	1 116	5 532	7 594	142	203	415	636
VI	443	521	4 377	8 708	120	167	483	866
VII	592	816	4 697	8 143	123	311	468	726
VIII	1 055	1 574	4 484	8 143	178	240	536	1 132
IX	676	979	3 881	8 214	462	460	310	778
X	464	789	5 526	11 312	215	450	617	1 045
XI	972	523	5 473	4 575	251	316	483	884
XII	533		4 674		260		279	
RAZEM	8 605		57 413		2 770		4 492	

^a dane nieostateczne (na dzień 06 lutego 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00		24,60		20,70		20,20	
III	25,20		24,40		20,40		19,10	
IV	29,60		25,10		20,40		19,10	
V	28,80		25,30		19,80		18,30	
VI	28,10		26,60		19,80		17,00	
VII	29,50		24,70		20,50		17,40	
VIII	31,30		25,85		21,35		17,00	
IX	33,35		28,45		24,15		23,60	
X	33,85		29,00		25,30		22,60	
XI	34,50		29,90		25,20		23,30	
XII	34,60		30,60		26,00		20,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2006 X	95,1	89,65	91,88	90,25	94,97	101,92
XI	100,41	96,56	99,35	102,30	102,42	108,44
XII	103,14	98,77	97,96	98,87	99,54	108,28
2007 I	95,59	93,50	90,64	88,65	84,35	102,14
II	97,07	92,08	97,38	93,46	89,64	104,27
III	102,43	92,08	103,25	97,15	91,24	107,29
IV	99,98	84,34	92,38	91,86	77,69	101,83
V	98,62	84,91	86,18	83,56	76,46	94,16
VI	96,38	83,14	87,73	90,44	78,80	96,50
VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Pomimo niskich cen skupu żywca baraniego, w 2007 r. pogłowie owiec rosnęło. W maju 2007 r. ukształtowało się ono na poziomie 331,9 tys. sztuk, a w grudniu 316,0 tys. sztuk i było odpowiednio o 10 i 5% większe niż w tych samych okresach 2006 r. Z kolei pogłowie maciorek owczych wyniosło w maju ub. r. 203,5 tys. sztuk, a w grudniu 211,0 tys. sztuk. W obu wypadkach było ono wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 5 i 2%. Zachętą do rozwoju chowu owiec stała się dopłata paszowa zwana też zwierzęcą¹. Powstaje pytanie czy siła oddziaływania tego czynnika nie wyczerpie się w 2008 r. i czy pojawią się nowe okoliczności mogące ją wzmocnić?

W 2007 r. produkcja żywca baraniego w 27 krajach Unii Europejskiej wyniosła 1124 tys. ton i była o około 3% niższa niż w 2006 r. Pomimo spadku produkcji, ceny jagniąt i owiec malały. Dobre warunki importu powodowały bowiem jego wzrost, hamując tym samym możliwość poprawy cen na rynkach europejskich. W 2007 r. kraje Unii Europejskiej zakupiły w Nowej Zelandii 231,5 tys. ton mięsa baraniego i jagnięcego. Było to o 2% więcej niż rok wcześniej i o 2% więcej niż wymiar przyznanego Nowej Zelandii preferencyjnego kontyngentu. Szczególnie wysokie zakupy miały miejsce w pierwszej połowie roku 2007 r. Na przykład Wielka Brytania, czyli jeden z ważniejszych unijnych importerów mięsa baraniego i jagnięcego zakupiła wówczas 87 tys. ton tego mięsa, wobec 78 tys. ton w I półroczu 2006 r. W 2007 r. wyższy był też unijny import mięsa baraniego i jagnięcego z Australii. Wyniósł on bowiem 19,7 tys. ton tego mięsa, a więc o 7% więcej niż przed rokiem. Poziom importu przewyższał przyznany Australii kontyngent preferencyjny. W rezultacie dopiero w IV kwartale 2007 r., czyli wraz z wyczerpywaniem się puli kontyngentów, unijne ceny jagniąt zaczęły rosnąć

przekraczając poziomy sprzed roku. W listopadzie i w grudniu przeciętne w UE-27 ceny jagniąt były wyższe o kilkanaście procent niż rok wcześniej. Również w styczniu 2008 r. cena jagniąt była wyższa o 25% niż w styczniu 2007 r.

W 2008 r. wzrostowa tendencja cen jagniąt na unijnym rynku, a z czasem także owiec, może okazać się trwałą. Przemawia za tym przewidywany dalszy spadek pogłowia i produkcji owiec w wiodących pod tym względem krajach Unii Europejskiej, a zwłaszcza możliwość pogorszenia warunków importu. MAF² przewiduje bowiem, że w 2008 r. nowozelandzki eksport baraniny i jagnięciny będzie o ok. 10% niższy niż w 2007 r., a ceny w eksporcie wzrosną o ok. 6%. Podobne oczekiwania przedstawia MLA³ w stosunku do rynku australijskiego.

Pojawienie się trwalszej wzrostowej tendencji cen na unijnych rynkach, tak oczekiwane przez polskich hodowców owiec, mogłoby stać się ważnym bodźcem dalszego wzrostu pogłowia owiec w Polsce w 2008 r.

1 Dopłata ta jest uzupełnieniem płatności podstawowej. W 2007 r. płatność podstawowa wynosiła 79,92 EUR/ha, tj. 301,5 zł, a płatność zwierzęca 116,29 EUR/ha tj. 438,76 zł. Płatność zwierzęcą otrzymują ci rolnicy, którzy posiadali 0,3 jednostki przeliczeniowej na hektar koni, bydła, owiec lub kóz w okresie referencyjnym tj. między 1 kwietnia 2005 r., a 31 marca 2006 r. W przypadku rolników składających wniosek po raz pierwszy płatność będzie przysługiwała tym, którzy zarejestrowali zwierzęta między 15 września 2006 r., a 14 marca 2007 r.

2 Ministerstwo Rolnictwa Nowej Zelandii.

3 Ministerstwo Rolnictwa Australii.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Zmiana w % 2007/2006
I półrocze	1 305	1 434	1409	98,3
II półrocze	1 023	924	900	97,4
Rok	2 328	2 358	2309	97,9

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2006	39,9	72,9	146,7	269,4	83,4	42,9	78,2	58,2	41,6	28,7	7,0	145,9	1014,8 ^S
2007	25,3	98,0	358,5	52,5	78,4	58,6	107,2	93,6	91,5	21,0	22,4	x	1100,0 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	63,4	134,4	244,4	19,5	94,0	136,6	137,1	160,8	220,0	73,2	320,0	x	105,0
Import 2006	3,2	9,8	5,0	6,9	15,8	44,1	5,1	3,3	9,2	18,8	12,9	6,2	140,3 ^S
2007	5,0	5,0	10,6	7,8	10,8	23,6	27,7	2,4	13,3	16,0	10,4	x	145,0 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	156,3	51,0	212,0	113,0	68,4	53,5	543,1	72,7	144,6	85,1	80,6	x	100,0

S - szacunek P - prognoza

Źródło: Dane CIHZ, CAAC oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005/2006	6,94	6,95	6,27	6,45	6,09	6,04	5,70	5,32	5,35	4,89	5,56	6,72
2006/2007	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02	5,66	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	82,0	68,1	107,7	95,2	87,5	86,8	81,4	90,0	95,5	102,7	101,8	x

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową		Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
I 2007	-	-	-	-	5,64	1,43	12,0	3,05
II	-	-	-	-	5,65	1,45	12,0	3,08
III	9,18	2,42	19,53	5,16	5,78	1,53	12,3	3,25
IV	9,00	2,36	19,15	5,01	5,65	1,48	12,0	3,14
V	-	-	-	-	5,29	1,40	11,3	2,99
VI	-	-	-	-	5,45	1,43	11,6	3,05
VII	-	-	-	-	5,17	1,37	11,0	2,92
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005/2006	23,27	26,06	27,43	30,36	30,58	30,55	30,48	30,48	30,99	29,34	28,47	31,76
2006/2007	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06	32,29	33,07
miesiąc roku poprzedniego = 100	137,3	118,1	112,2	101,0	100,8	100,5	101,7	104,9	104,5	109,3	113,4	104,1

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
UE-25												
2006/2007	559,3	521,8	527,4	512,7	540,7	601,8	637,0	673,6	644,5	598,1	593,8	530,9
2007/2008	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7	672,9	668,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	95,9	107,2	107,6	98,3	93,2	89,7	89,3	86,4	99,5	114,8	113,3	125,8
Włochy												
2006/2007	573,8	567,1	680,4	642,9	666,0	651,5	668,6	695,2	734,4	719,5	735,4	669,0
2007/2008	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4	719,6	727,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,7	103,6	96,9	100,2	99,5	101,7	98,5	82,6	97,0	101,9	97,9	108,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
UE-25												
2006/2007	394,0	408,7	441,4	455,7	456,7	423,1	416,9	412,8	407,4	400,3	390,7	395,8
2007/2008	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9	388,3	369,8
miesiąc roku poprzedniego = 100	103,0	101,2	96,0	89,2	89,8	95,3	98,7	98,5	98,3	98,7	99,4	93,4
Wielka Brytania												
2006/2007	332,2	375,8	363,5	448,3	454,8	384,6	362,4	357,8	350,6	347,0	324,0	341,6
2007/2008	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2	277,0	300,4
miesiąc roku poprzedniego = 100	108,7	98,8	101,8	80,7	86,1	99,1	100,4	92,0	86,1	82,2	85,5	87,9

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
2006/2007 NZD/100 kg cwe	45,33	44,12	46,16	50,18	55,95	57,35	61,35	64,74	65,55	67,52	58,34	46,20
2007/2008 NZD/100 kg cwe	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00	51,55
miesiąc roku poprzedniego = 100	101,8	103,3	98,7	92,6	85,8	86,2	86,5	87,4	92,4	90,5	92,6	111,6

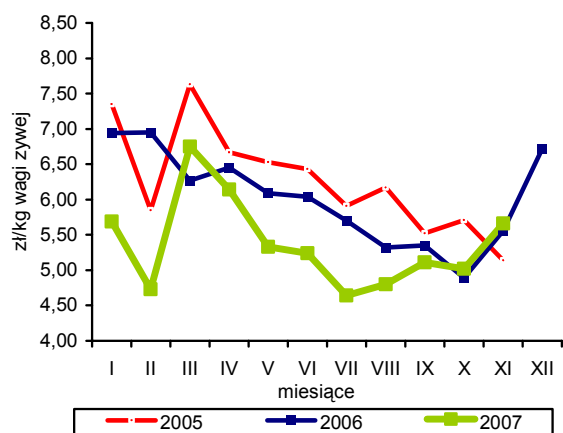
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

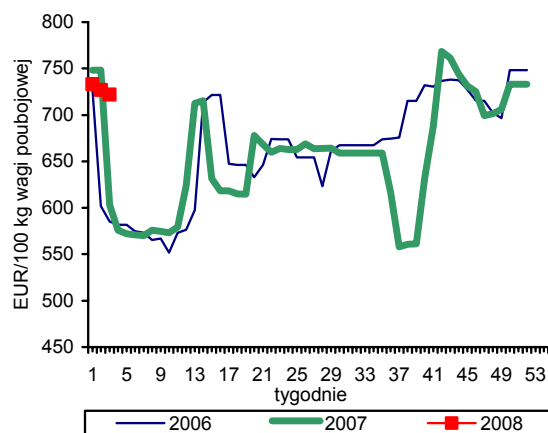
Wyszczególnienie	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
2006/2007 AUD/100 kg cwe	369	346	342	346	350	364	367	315	308	289	290	306
2007/2008 AUD/100 kg cwe	339	337	338	365	384	372	322	298	261	294	298	351
miesiąc roku poprzedniego = 100	91,9	97,4	98,8	105,5	109,7	102,2	87,7	94,5	84,7	101,7	102,8	114,7

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

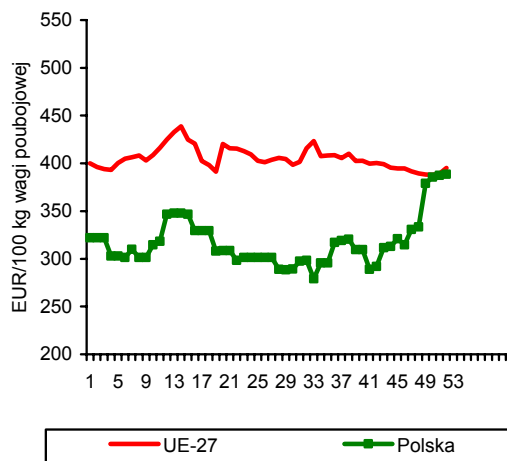
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

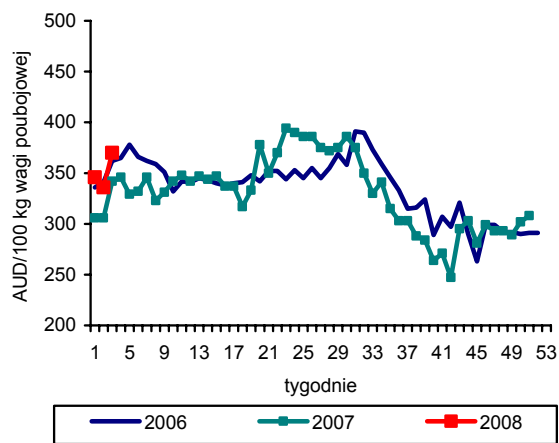
Rys. 4. Ceny jagniąt we Włoszech

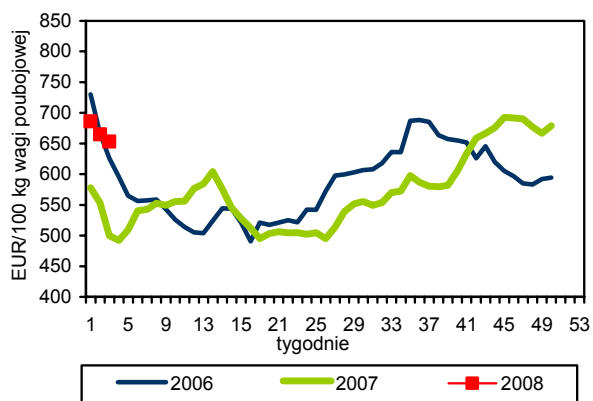
Rys. 2. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-25 i w Polsce

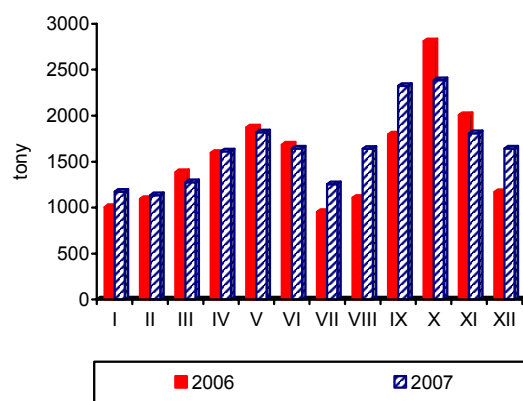
Rys. 5. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 3. Ceny jagniąt w UE-25

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

W 2007 r. zahamowany został silny spadkowy trend w połowach bałtyckich. Według wstępnych danych rybacy złowili 106,3 tys. ton ryb, tj. o 2,0% więc niż w 2006 r. W największym stopniu zwiększyły się wyładunki ryb płaskich (o 11,3% do 10,7 tys. ton), śledzi (o 6,9% do 22,1 tys. ton) oraz szprotów (o 6,0% do 59,3 tys. ton). Ogólny wynik byłby jeszcze lepszy, gdyby nie obowiązujący przez długi okres zakaz połów dorszy, w przypadku których zanotowano blisko 30% spadek wyładunków. Niższe niż przed rokiem były natomiast połowy ryb liczonych w sztukach: łososi (o 15,7% - 18,0 tys. sztuk) oraz troci (o 5,2% - 121,6 tys. sztuk). Wstępne szacunki pokazują także na ponad 10% wzrost połowów dalekomorskich (do 22,0 tys. ton), gdzie dominowały kryle oraz błękitki (odpowiednio 7,9 i 7,6 tys. ton).

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób, po spadku w październiku o 8,1%, w listopadzie 2007 r. obniżyła się aż o 18,8% i wyniosła 27,8 tys. ton. Zdecydowało o tym przede wszystkim ograniczenie o blisko 66% (do 4,2 tys. ton) produkcji mrożonych filetów z ryb morskich, które wynikało z wprowadzenia zakazu połowów dorszy i braku surowca do przetwarzania. Produkcja pozostałych głównych grup towarowych była w porównaniu z listopadem 2006 r. wyższa: konserw i przetworów ze śledzi o 5,1% (do 11,0 tys. ton), a wędzonych łososi o 23,8% (do 2,7 tys. ton). W okresie styczeń-listopad 2007 r. zakłady przetwórcze sektora rybnego wyprodukowały łącznie 243,7 tys. ton ryb i ich przetworów, tj. o 4,1% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Eksport ryb, przetworów rybnych i owoców morza wyniósł w listopadzie 2007 r. wg wstępnych danych 15,0 tys. ton i był o 5,3% niższy niż przed rokiem¹. Przykład poprzednich miesięcy pokazuje jednak, że dane wywozowe bardzo często są niedoszacowane. Od początku roku wyeksportowaliśmy 202,3 tys. ton produktów, za kwotę 2 265 mln zł, tj. odpowiednio o 5,2 i 0,7% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r. Zwiększył się wolumen sprzedaży większości grup towarowych za wyjątkiem ryb mrożonych (spadek o 34% - niższe połowy dalekomorskie karmazynów i makreli), filetów rybnych (o 4,3% - ograniczenia połowów dorszy) oraz mączek i granulatu rybnego (o 14,3%). Eksport śledzi, najważniejszego

dla wymiany handlowej gatunku ryb pod względem ilości, zmniejszył się o 1,6% do 41,8 tys. ton, natomiast wywóz łososi (największy udział w wartości) zwiększył się o 4,0% (do 25,4 tys. ton). Średnie ceny zawieranych transakcji, zarówno w przypadku przetworów ze śledzi, jak i wędzonych łososi są znacznie niższe niż rok wcześniej. Import sektora rybnego wyniósł w listopadzie 2007 r. 41,6 tys. ton, a od początku roku 329 tys. ton, tj. odpowiednio o 1,1% mniej i 6,0% więcej niż rok wcześniej. W skali roku najwięcej zaimportowaliśmy śledzi (84,3 tys. ton - spadek o 1,5%), łososi (51,5 tys. ton - wzrost o 6,8%) oraz pangii (38,6 tys. ton - wzrost o 73,9%). Z głównych grup towarowych niewielki spadek nastąpił tylko w imporcie ryb mrożonych (o 4,9%). Zwiększonym zakupom sprzyjały niższe ceny transakcyjne. Większość podstawowych dla polskiego handlu ryb potaniała o 10-20% (m.in. makrele, śledzie i łososi).

Po niewielkim wzroście wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego w październiku 2007 r., w listopadzie odnotowano spadek aż o 0,7%, co oznacza że od początku roku ryby potaniały na poziomie zbytu o 5,5%. Spadek cen w imporcie i zbycie nie przekłada się na niższe ceny ryb i przetworów rybnych płacone przez finalnego odbiorcę, jakim jest konsument. W 2007 r. podrożały one średnio o 1,6% (wskaźnik średnioroczny). Drożały przede wszystkim ryby wędzone morskie i ryby słodkowodne (o 3,5%) oraz konserwy rybne (o 2,6%). Spośród wszystkich notowanych przez GUS cen detalicznych ryb i przetworów rybnych największy wzrost zanotowano w przypadku wędzonych szprotów (o 9,2%), wędzonych łososi (o 6,7%), świeżych leszczy (o 6,4%), świeżych karpia (o 5,9%) oraz szprotów w sosie pomidorowym (o 5,8%). Potaniały natomiast paluszki z krabów (o 4,8%), mrożone filety z mintajów (o 3,2%) oraz wędzone makrele i płyty śledziowe (po 1,8%).

¹ W wadze produktu.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	Szprot	Śledź	Dorsz	Płaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2006 XI	1 301	1 246	1 901	736	148	5 332	10 397	4 444
XII	1 450	551	1 848	452	69	4 370	3 341	4 839
2007 I	2 191	323	503	386	57	3 460	3 020	190
II	6 987	259	1 391	2 071	57	10 765	4 878	395
III	19 754	1 646	1 521	966	170	24 057	26 446	2 903
IV	15 526	1 123	1 607	496	514	19 266	28 147	3 935
V	8 302	1 777	2 153	841	414	13 487	17 003	2 128
VI	383	2 994	989	901	301	5 568	715	22
VII	150	2 080	47	490	306	3 073	2 679	35
VIII	46	2 533	181	704	447	3 911	3 017	36
IX	518	2 378	314	647	438	4 295	5 490	181
X	1 126	3 622	924	1 259	331	7 262	13 361	1 286
XI	1 916	1 768	396	862	151	5 093	7 902	1 515
XII	2 416	1 585	910	1 042	111	6 064	8 995	5 396
Wskaźnik zmian (%)								
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	166,6	287,7	49,2	230,5	160,9	138,8	269,2	111,5
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	106,0	106,9	72,5	111,3	110,5	102,0	94,8	84,3

Źródło: Dane MRiRW i MGM.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2006 X	644	7 211	6 034	13 420	9 394	851	915	27 309
XI	566	12 584	6 754	14 300	10 477	831	764	34 204
XII	635	11 932	7 732	13 326	10 040	752	700	33 625
2007 I	577	5 539	4 475	11 864	8 085	946	708	22 455
II	776	7 609	5 946	12 118	8 437	967	623	26 449
III	1 339	8 691	5 873	12 788	8 966	1 006	578	28 691
IV	1 074	5 515	3 975	9 688	6 465	868	498	20 252
V	1 114	4 740	3 748	9 735	6 488	785	434	19 337
VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
Wskaźnik zmian (%)								
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	108,7	39,8	103,2	106,1	105,1	117,7	81,4	81,2
<u>I-XI 2007</u> <u>I-XI 2006</u>	140,2	77,1	96,6	104,3	103,2	109,5	89,6	95,9

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, ^b w danych z 2006 r. brak jest wyników produkcji świeżego lub chłodzonego mięsa z ryb, a które były ujmowane w poprzednich numerach Rynku Rolnego. Są one jednak w pełni porównywalne z danymi z 2005 r. (dane z 2005 r. zostały skorygowane o tę pozycję, której wartość wyniosła 14,8 tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2006 X	15,30	6,27	2,34	2,45	1,66	32,89	14,48	7,81	2,87	5,38
XI	15,84	6,78	2,81	2,78	0,99	42,06	23,13	8,09	3,36	4,98
XII	16,64	6,98	2,73	3,15	1,10	36,82	19,06	6,75	2,21	5,84
2007 ^b I	14,84	6,70	2,86	1,77	0,58	32,74	14,72	8,56	3,10	3,94
II	17,28	6,16	2,76	2,04	1,06	32,28	14,35	7,50	2,80	5,72
III	33,28	6,34	4,87	2,56	1,53	34,77	16,45	6,53	3,26	6,58
IV	28,67	5,45	2,98	2,05	1,79	22,36	8,00	4,40	2,15	5,99
V	22,25	5,39	3,03	2,15	1,06	25,63	11,29	4,67	2,34	5,25
VI	14,34	5,23	2,83	1,79	0,86	22,97	10,08	4,15	2,15	4,49
VII	13,95	5,65	2,30	1,93	1,26	24,27	8,86	4,91	3,96	4,31
VIII	13,71	5,79	1,87	2,10	0,91	22,84	11,02	4,08	2,79	3,15
IX	13,35	6,44	2,56	1,87	0,56	32,85	15,06	7,08	3,34	4,83
X	15,63	7,38	2,68	2,81	0,56	36,66	17,22	8,10	3,34	5,60
XI	15,00	7,71	2,19	2,37	0,67	41,62	25,19	5,80	3,80	5,15
Wskaźnik zmian (%)										
XI 2007 / XI 2006	94,7	113,7	78,1	85,3	68,2	98,9	108,9	71,7	113,1	103,5
I-XI 2007 / I-XI 2006	105,2	109,2	95,7	102,7	65,9	106,0	111,0	95,1	112,6	109,6

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGZ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2006 X	3,72	2,35	4,47	3,88	4,05	5,41	8,14	7,72	14,00	7,22
XI	3,47	2,23	3,95	3,93	3,90	5,33	7,56	7,90	13,43	8,24
XII	3,86	2,05	3,59	4,07	4,30	5,02	7,18	7,71	13,65	7,37
2007 ^a I	3,51	2,81	3,82	4,03	3,90	5,06	6,85	7,43	14,12	7,06
II	3,42	2,83	3,93	4,22	4,42	5,48	6,62	7,89	14,88	7,74
III	3,04	2,58	3,97	4,49	2,18	5,37	6,23	7,93	14,89	8,23
IV	2,86	2,86	3,84	3,90	4,26	5,82	8,40	9,29	15,40	8,42
V	2,78	3,03	3,67	3,96	4,76	5,05	8,60	9,80	13,64	7,16
VI	2,68	2,60	3,87	4,44	3,96	5,82	7,86	9,24	12,59	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,31	7,99
VIII	2,80	3,19	4,02	3,88	-	4,59	7,77	7,77	13,53	6,74
IX	3,36	3,71	3,86	3,95	3,67	4,85	7,95	11,55	13,00	7,92
X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,37	10,54
XI	3,71	3,36	3,75	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	11,98	9,75
Wskaźnik zmian (%)										
XI 2007 / XI 2006	107,0	151,0	94,9	107,6	91,7	89,3	94,3	104,1	89,2	118,3
I-XI 2007 / I-XI 2006	78,5	102,3	81,9	83,9	87,9	89,2	97,6	121,1	85,1	110,3

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGZ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szprotki świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2006 X	7,06	20,53	18,35	18,78	41,09	34,73	39,95	12,65	-
XI	7,76	21,63	19,25	20,64	39,52	34,80	42,04	12,58	-
XII	7,34	21,75	19,32	19,16	42,41	34,95	39,56	11,67	-
2007 ^a I	6,00	24,28	22,45	23,31	40,36	34,69	39,27	12,33	0,55
II	7,47	20,76	22,27	20,59	40,46	35,02	44,07	12,64	0,55
III	7,80	20,49	20,22	20,30	39,35	34,91	45,99	12,62	0,50
IV	7,12	20,54	18,78	21,32	37,48	34,22	42,13	12,05	0,48
V	7,03	19,37	17,55	17,81	37,38	34,78	41,25	11,68	0,48
VI	7,36	18,07	17,10	19,38	36,44	33,91	41,57	12,38	-
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,25	42,18	12,32	1,55
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,54	34,04	43,72	12,48	-
IX	7,50	39,44	22,15	23,82	38,53	33,93	46,82	12,34	0,45
X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,19	35,36	12,14	0,29
XI	6,69	-	23,07	-	37,97	32,37	52,31	12,12	1,66
Wskaźnik zmian (%)									
XI 2007 XI 2006	86,2	x	119,8	x	96,1	93,0	124,4	96,3	x
I-XI 2007 I-XI 2006	95,3	118,3	127,8	113,6	91,3	101,7	114,3	105,3	197,3

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 XI	8,73	-	9,27	58%	9,87	73%	7,80	60%	5,80	68%	6,96	65%
XII	8,40	-	9,35	58%	9,91	74%	8,06	63%	5,82	67%	6,88	65%
2007 I	8,34	-	9,45	58%	10,00	74%	8,04	63%	5,76	68%	6,91	65%
II	8,43	-	9,52	59%	9,83	73%	8,10	63%	5,78	68%	6,82	65%
III	8,82	-	9,60	59%	9,89	74%	8,13	64%	5,72	67%	6,70	64%
IV	8,74	-	9,70	60%	9,85	73%	8,30	66%	5,67	67%	6,67	64%
V	8,61	-	9,63	59%	9,60	72%	8,32	66%	5,71	68%	6,74	64%
VI	8,82	-	9,68	60%	9,47	70%	8,31	66%	5,67	67%	6,69	64%
VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
Wskaźnik zmian (%)												
XII 2007 XII 2006	110,0	x	104,6	x	99,5	x	99,3	x	90,9	x	101,3	x
I-XII 2007 I-XII 2006	103,6	x	105,6	x	102,4	x	105,3	x	94,8	x	94,4	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Dorsz patroszony	Karp świeży
	morszczuk	mintaj	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.			
2004 I-XII	13,05	13,04	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	10,84	11,64
2005 I-XII	13,06	13,19	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,47	11,54
2006 XI	13,43	12,91	61,40	7,36	13,66	13,68	13,10	20,23	10,70	12,08	11,65
XII	13,45	12,83	61,70	7,41	13,56	13,84	13,15	20,06	10,53	12,24	11,24
2007 I	13,46	12,80	62,20	7,48	13,53	13,81	13,10	20,06	10,54	15,94 ^a	11,48
II	13,39	12,76	62,80	7,56	13,45	13,93	13,25	20,18	10,50	16,02 ^a	11,68
III	13,44	12,67	62,80	7,60	13,38	14,00	13,40	20,23	10,48	16,14 ^a	11,86
IV	13,47	12,62	63,50	7,65	13,36	14,03	13,40	20,29	10,49	16,15 ^a	11,92
V	13,37	12,58	63,60	7,68	13,31	14,10	13,45	20,35	10,45	16,20 ^a	-
VI	13,47	12,62	63,60	7,70	13,30	14,13	13,60	20,35	10,46	16,23 ^a	-
VII	13,55	12,67	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	16,28 ^a	-
VIII	13,61	12,69	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	16,31 ^a	-
IX	13,65	12,57	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	16,33 ^a	-
X	13,74	12,61	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	16,41 ^a	12,51
XI	13,90	12,68	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	16,58 ^a	12,53
XII	14,03	12,77	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	16,71 ^a	12,28
Wskaźnik zmian (%)											
XII 2007 XII 2006	104,3	99,5	100,8	113,9	97,9	105,9	106,5	103,5	99,3	x	109,3
I-XII 2007 I-XII 2006	102,2	96,8	106,7	109,2	98,2	104,6	105,8	102,0	98,2	x	105,9

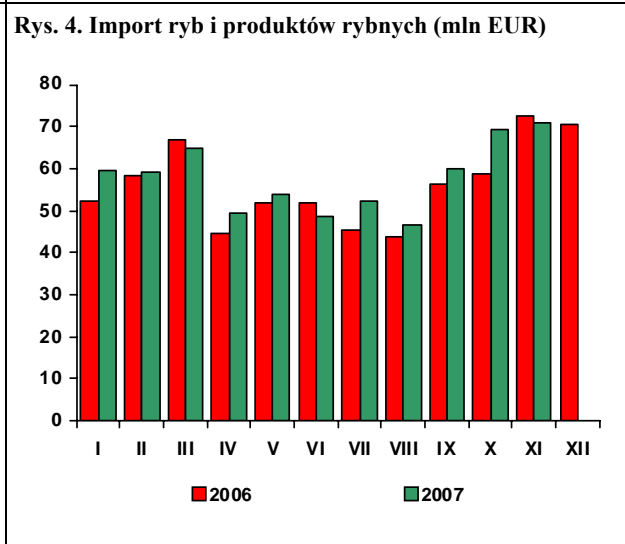
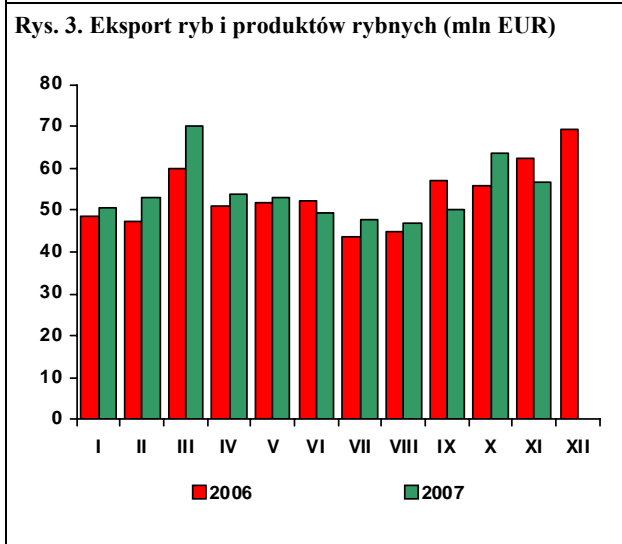
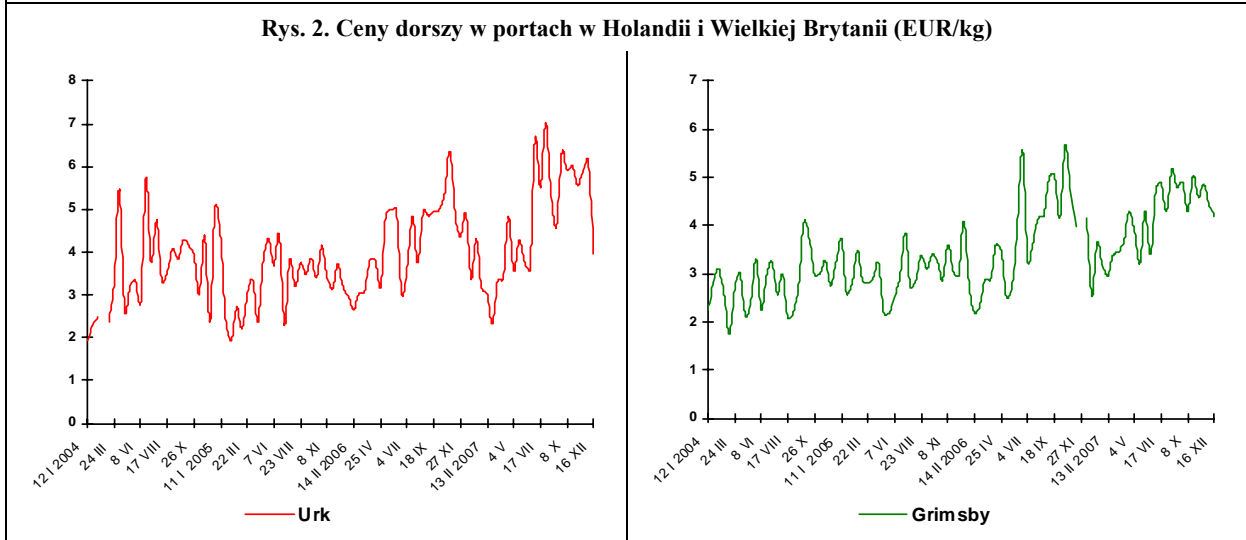
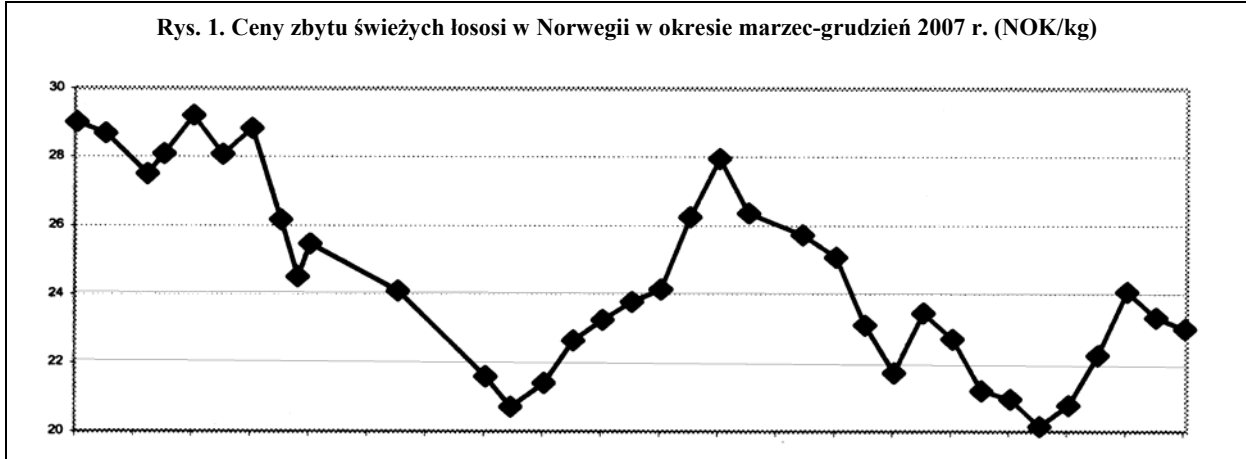
^a filety mrożone

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2006 I-IX	3,11	1,64	0,57	0,35	0,33	0,22
2007 I-IX	3,29	1,72	0,57	0,38	0,33	0,29
Wskaźnik zmian (%)						
I-IX 2007 I-IX 2006	105,8	104,9	100,0	108,6	100,0	131,8

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W grudniu 2007 r. tempo wzrostu cen żywności było znacznie wolniejsze niż w trzech poprzednich miesiącach. W porównaniu z listopadem łączne ceny detaliczne towarów żywnościowych i napojów bezalkoholowych podniosły się o 0,3%, w tym żywności o 0,4%, a napojów bezalkoholowych o 0,2%. Najbardziej, bo o 6,0% zwiększyły się ceny warzyw. Więcej niż w poprzednim miesiącu należało zapłacić za jaja i ryż (po 1,6%) oraz oleje roślinne (o 1,5%) i sery dojrzewające (o 1,4%). Ceny pieczywa i produktów zbożowych wzrosły o 0,7%, a ryb oraz produktów z grupy „cukier, wyroby cukiernicze i miód” po 0,2%. Potaniały natomiast artykuły mięsne (o 1,3%), w tym zwłaszcza drób (o 5,4%) oraz owoce (o 3,0%).

W grudniu 2007 r. ceny żywności były o 8,2% większe niż przed rokiem. Wzrosły ceny wszystkich podstawowych grup produktów spożywczych, z wyjątkiem warzyw i cukru. Najbardziej podrożały owoce (o 20,0%), w tym jabłka o 64,5% i cytrusy o 16,1%. Od ok. 12,0% do 15,0% zwiększyły się ceny tłuszczów jadalnych, artykułów mleczarskich oraz pieczywa i produktów zbożowych. W grupie tłuszczów najbardziej, bo o 26,4% podrożało masło, przy wzroście cen margaryn i olejów o ok. 9%. Spośród artykułów mleczarskich najsilniej wzrosły ceny serów dojrzewających (o 24,5%) i mleka spożywczego (o 16,2%). W grupie produktów zbożowych najszybciej zwiększyły ceny mąki (wzrost o 23,0%). Ceny kasz wzrosły o 14,5%, a pieczywa o 14,2%. W grudniu 2007 r. za jaja konsumenci płacili średnio o 11,1% więcej, a za mięso i przetwory mięsne o 6,5% więcej niż przed rokiem. O wzroście cen mięsa zdecydowała istotna zwyczajka cen drobiu sięgająca 23%. Ceny mięsa wieprzowego podniosły się o 2,1%, wołowego o 2,4%, a wędlin o 4,2%. Zmalały ceny warzyw (o 2,6%), w tym zwłaszcza ziemniaków (o 41,6%) oraz cukru (o 6,8%), przy wzroście cen wyrobów cukierniczych i miodu (o 3,3%).

Wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych w 2007 r., w porównaniu z 2006 r., wyniósł 4,9% i był dwukrotnie wyższy od stopy inflacji (2,5%). Był on efektem głównie wydatnego podrożenia surowców rolniczych, utrzymującego się wysokiego poziomu eksportu i popytu krajowego oraz istotnego wzrostu pozasurowcowych kosztów przetwórstwa i obrotu (paliwa, płace itp.). Największy wpływ na zmiany cen żywności i napojów bezalkoholowych miały podwyżki cen pieczywa i produktów zbożowych (o 8,0%) oraz mięsa i jego przetworów (o 4,7%). W grupie produktów

zbożowych najbardziej podrożały: mąka (o 23,6%), pieczywo (o 9,8%) i ryż (o 9,1%), a mięsnych - drób (o 19,4%), przy nieznacznym wzroście cen kulinarnej wieprzowiny (o 0,9%). Ceny owoców zwiększyły się o 9,9%, w tym jabłek o 22,6%, a masła o 7,9%. W 2007 r. ceny artykułów mleczarskich były średnio o 5,1% wyższe, a jaj o 4,0% wyższe niż w roku poprzednim. Spośród produktów mleczarskich istotnie podrożały sery dojrzewające (o 7,2%) i mleko pitne (o 6,4%). Wzrosły także ceny warzyw (o 3,9%), tłuszczów roślinnych (o 3,2%) oraz ryb i przetworów rybnych (o 1,6%). Obniżyły się natomiast ceny cukru (o 2,9%).

Ożywieniu krajowego popytu na żywność sprzyjała poprawa sytuacji na rynku pracy oraz wzrost dochodów ludności kreowany przez wysoki wzrost realnych wynagrodzeń, dochodów pracodawców i pracowników działających na własny rachunek, w tym zwłaszcza rolników, kredytów dla gospodarstw domowych i transferów pieniężnych z zagranicy. Stosunkowo niska była natomiast dynamika dochodów ludności utrzymującej się ze świadczeń społecznych. W 2007 r., w stosunku do roku poprzedniego, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) zwiększyło się o 4,7%. W końcu grudnia 2007 r. stopa bezrobocia wyniosła 11,4%, wobec 14,8% rok wcześniej. Średnioroczny wzrost cen towarów żywnościowych w 2007 r. był prawie dwukrotnie mniejszy niż wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (5,0% wobec 9,2%). Zwiększyła się siła nabywcza płac w odniesieniu do większości produktów spożywczych, w tym zwłaszcza cukru i wyrobów cukierniczych, mięsa i tłuszczów wieprzowych, mięsa wołowego i wędlin, warzyw, tłuszczów roślinnych, ryb i przetworów rybnych oraz serów twarogowych i jaj. W 2007 r. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób była o 3,8% większa niż w 2006 r., z czego w trzech pierwszych kwartałach o 6,4%. Stosunkowo wysoki wzrost cen żywności w okresie wrzesień-listopad, przy spadku siły nabywczej dochodów emerytów i rencistów doprowadził do ograniczenia popytu i sprzedaży detalicznej żywności w IV kwartale (o 2,7%).

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu 2007 r.

Wyszczególnienie	XII 2007		I-XII 2007
	XI 2007=100	XII 2006=100	I-XII 2006=100
OGÓŁEM	100,3	104,0	102,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,3	107,9	104,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,3	105,4	103,3
Odzież i obuwie	99,8	92,9	92,6
Mieszkanie	100,2	103,9	103,5
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,2	104,4	104,1
w tym nośniki energii	100,3	103,7	103,7
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,1	101,9	101,1
Zdrowie	100,6	103,1	102,1
Transport	100,2	108,9	102,1
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	100,2	118,1	104,1
Łączność	100,3	98,1	100,0
Rekreacja i kultura	100,5	98,2	100,2
Edukacja	100,0	102,6	101,6
Restauracje i hotele	100,3	104,5	103,5
Inne towary i usługi	100,1	101,0	100,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w grudniu 2007 r.

Wyszczególnienie	XII 2007		I-XII 2007
	XI 2007=100	XII 2006=100	I-XII 2006=100
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,3	107,9	104,9
Żywność	100,4	108,2	105,0
Pieczywo i produkty zbożowe	100,7	111,8	108,0
Pieczywo	100,6	114,2	109,8
Ryż	101,6	113,0	109,1
Mąka	100,4	123,0	123,6
Makarony	100,7	107,9	103,4
Mięso i przetwory	98,7	106,5	104,7
Mięso wieprzowe	98,9	102,1	100,9
Mięso wołowe	100,0	102,4	102,8
Drób	94,6	123,0	119,4
Przetwory mięsne i wędliny	99,8	104,2	102,3
Ryby	100,2	102,1	101,6
Artykuły mleczarskie	101,1	114,9	105,1
Mleko	100,9	116,2	106,4
Sery twarogowe	101,3	111,2	103,0
Sery dojrzewające i topione	101,4	124,5	107,2
Jaja	101,6	111,1	104,9
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,6	115,3	104,6
Masło	99,9	126,4	107,9
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	100,5	104,4	97,7
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	101,0	109,3	103,8
Oleje roślinne	101,5	109,0	102,4
Owoce	97,0	120,0	109,9
Jabłka	99,3	164,5	122,6
Owoce cytrusowe	96,6	116,1	105,8
Banany	99,8	100,6	100,2
Warzywa	106,0	97,4	103,9
Ziemniaki	100,1	58,4	102,7
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,2	99,7	99,8
Cukier	100,0	93,2	97,1
Napoje bezalkoholowe	100,2	105,1	103,2

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	100,5	100,3	100,8	102,1	100,6	102,7	99,2	98,4	100,4	101,1	100,8	100,6
	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
Pieczywo i produkty zbożowe	2004	100,8	101,0	100,8	100,7	100,6	100,6	100,6	100,3	100,3	100,1	100,0	99,8
	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
Mięso	2004	100,0	99,9	101,0	102,0	101,5	105,8	105,2	98,5	100,0	100,8	100,1	99,9
	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
Ryby	2004	100,1	99,9	99,9	100,1	100,2	100,4	100,3	100,3	100,2	100,4	100,4	100,4
	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
Mleko, sery, jaja	2004	100,4	100,4	100,3	100,0	100,2	100,5	100,5	100,6	100,5	100,7	100,5	100,6
	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
Tłuszcze	2004	100,4	100,4	100,1	99,6	100,7	103,6	102,1	100,6	100,6	100,9	100,7	100,3
	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
Owoce	2004	99,1	99,2	102,3	104,1	109,6	100,5	88,4	90,0	93,8	109,5	103,2	103,1
	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
Warzywa	2004	103,4	100,5	101,9	103,6	94,4	107,2	77,1	86,7	107,6	104,7	107,7	107,3
	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
Cukier i wyroby cukiernicze	2004	99,7	101,9	101,0	115,9	101,4	102,3	101,3	100,7	99,9	99,8	99,9	99,6
	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
Cukier	2004	98,6	105,2	102,2	148,5	102,4	104,3	102,2	100,9	99,1	99,0	99,4	98,8
	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	100,4	100,1	100,3	100,8	101,0	100,9	99,9	99,6	100,3	100,6	100,3	100,1
	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
III. Średnia płaca ^a	2004	87,4	102,2	102,1	100,0	97,0	102,2	101,0	99,4	101,1	97,8	105,0	109,7
	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	102,2	102,7	103,3	104,7	105,2	108,1	109,1	109,3	108,1	107,7	107,7	107,8
	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
Pieczywo i produkty zbożowe	2004	102,6	103,8	104,7	105,5	106,0	105,3	105,6	105,7	106,1	106,1	106,2	105,8
	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
Mięso	2004	99,3	100,6	102,4	105,4	106,5	112,1	116,3	114,2	113,2	114,5	115,1	115,6
	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
Ryby	2004	98,8	99,0	99,2	99,5	99,7	100,3	100,7	101,1	101,4	101,8	102,3	102,8
	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
Mleko, sery, jaja	2004	106,5	106,5	106,5	106,0	105,7	106,0	106,6	107,1	106,2	102,3	101,5	101,4
	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
Tłuszcze	2004	107,4	108,0	108,3	108,0	108,8	112,7	115,1	115,1	113,7	111,5	110,7	110,4
	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
Owoce	2004	110,1	108,8	109,8	107,7	103,8	108,5	97,3	96,5	95,6	99,4	100,1	100,2
	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
Warzywa	2004	101,1	99,5	97,1	93,3	94,2	102,9	101,3	108,8	98,1	94,9	95,1	96,7
	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
Cukier i wyroby	2004	98,6	100,3	101,2	117,4	119,0	121,8	123,2	124,2	124,2	124,3	124,5	124,8
	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
Cukier	2004	92,4	97,3	99,7	148,6	152,6	159,5	162,7	165,0	164,5	164,5	165,0	167,1
	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	101,6	101,6	101,7	102,2	103,4	104,4	104,6	104,6	104,4	104,5	104,5	104,4
	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
III. Średnia płaca ^a	2004	103,5	106,3	107,0	104,6	104,4	104,5	103,6	105,1	103,7	102,4	102,7	103,2
	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

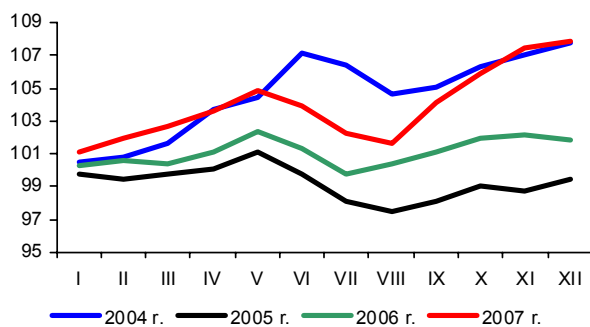
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

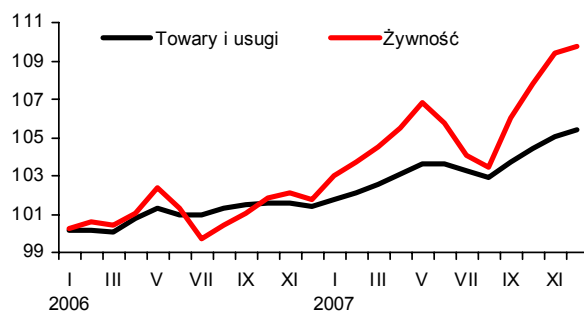
Wyszczególnienie a – 2006 r. b – 2007 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,59	2,56	2,57	2,60	2,58	2,62	2,63	2,65	2,69	2,69	2,71	2,72
	b	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,32	1,32	1,32	1,32	1,31	1,31	1,32	1,32	1,42	1,47	1,47	1,36
	b	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
Makaron – 250 g	a	1,79	1,80	1,79	1,80	1,79	1,80	1,80	1,80	1,80	1,79	1,79	1,78
	b	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,39	1,38	1,38	1,36	1,36	1,37	1,37	1,36	1,47	1,55	1,60	1,61
	b	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	16,95	16,96	17,05	17,05	17,13	17,13	17,15	17,27	17,25	17,17	17,18	17,22
	b	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	21,30	21,38	21,49	21,55	21,83	21,87	22,10	22,24	22,33	22,30	22,29	21,92
	b	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	12,93	12,61	12,29	12,46	12,53	12,45	13,05	13,74	14,28	13,98	13,61	13,21
	b	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
Kurczę patroszone – 1 kg	a	4,53	4,71	4,27	4,51	5,25	5,17	5,19	5,91	5,34	4,80	4,62	4,50
	b	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,79	19,64	19,47	19,12	19,19	19,22	19,46	19,86	20,07	20,08	20,10	19,72
	b	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,89	8,70	8,52	8,57	8,52	8,63	8,72	8,93	9,06	8,95	8,88	8,81
	b	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	13,22	13,25	13,19	13,20	13,14	13,12	13,09	13,10	13,05	12,94	12,91	12,83
	b	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
Mleko 3,0-3,5% tł. sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,44	2,43	2,43	2,41	2,42	2,41	2,41	2,41	2,42	2,42	2,42	2,40
	b	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97
	b	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,42	9,43	9,43	9,42	9,46	9,49	9,49	9,51	9,52	9,58	9,59	9,59
	b	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,95	15,90	15,89	15,96	15,74	15,84	15,74	15,68	15,78	15,83	15,86	15,81
	b	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,36	4,36	4,37	4,35	4,38	4,41	4,41	4,39	4,41	4,43	4,43	4,42
	b	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,34	0,33	0,33	0,34	0,35	0,35	0,35
	b	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,06	3,06	3,03	3,01	3,02	3,03	3,04	3,04	3,03	3,04	3,03	3,01
	b	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
Margaryna „Palma” w kostkach – 250 g	a	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,23	1,22	1,23	1,23	1,23	1,21
	b	1,23	1,24	1,24	1,24	1,25	1,25	1,26	1,28	1,29	1,33	1,39	1,42
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,65	4,67	4,69	4,68	4,69	4,67	4,69	4,69	4,73	4,74	4,75	4,74
	b	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
Słonina – 1 kg	a	3,94	3,81	3,73	3,67	3,61	3,53	3,48	3,56	3,53	3,50	3,48	3,39
	b	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,22	1,20	1,18	1,17	1,16	1,14	1,14	1,13	1,12	1,11	1,11	1,10
	b	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,00	2,98	2,97	2,99	3,02	3,03	3,08	3,24	3,33	3,34	3,28	3,19
	b	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,19	2,29	2,39	2,75	3,25	3,83	3,31	2,48	2,13	2,07	2,08
	b	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41

Źródło: Dane GUS.

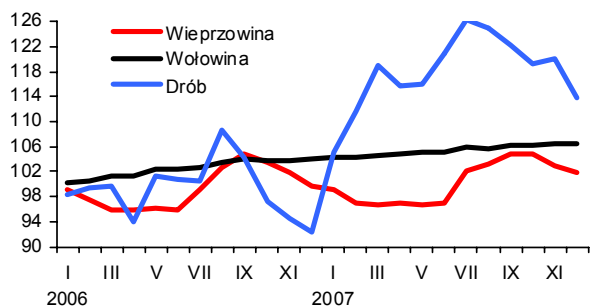
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

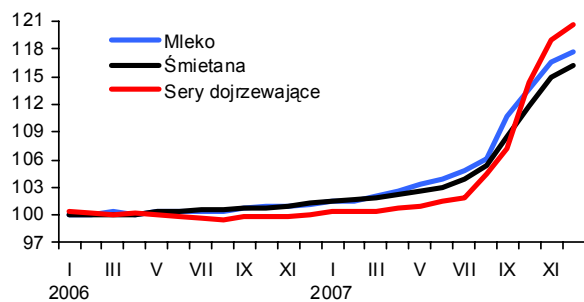
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2005 = 100) (w %)

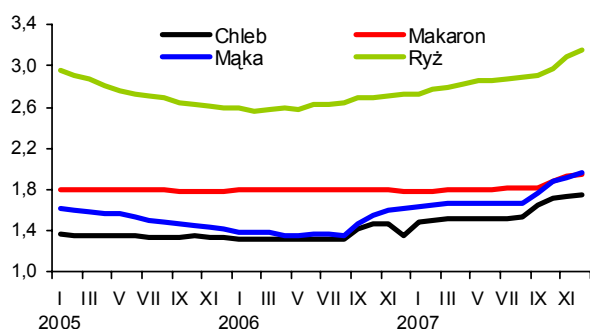
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2005 = 100) (w %)

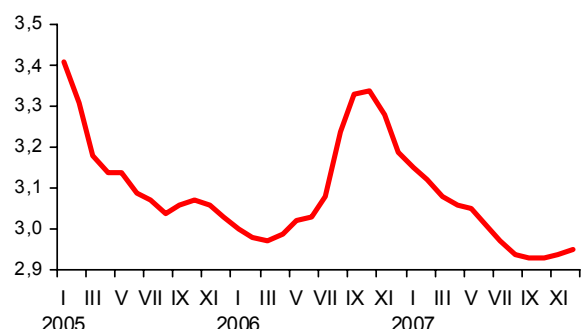
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2005 = 100) (w %)

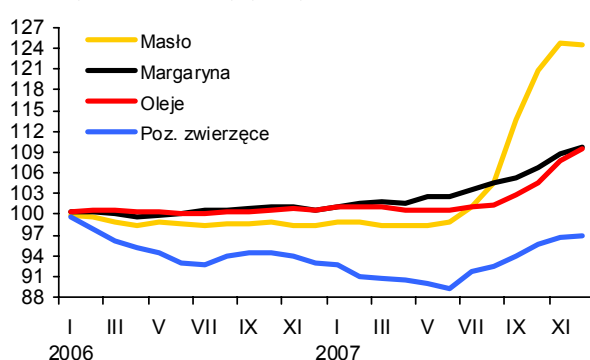
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

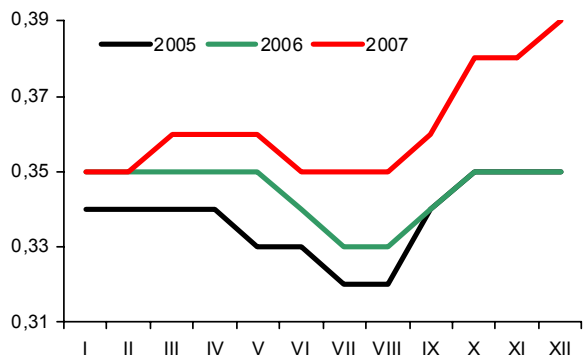
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2005 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

W 2007 r. na rynku środków produkcji dla rolnictwa dominowały podwyżki cen, które średnio wyniosły 11%, przy inflacji 4,0%. Dla porównania w 2006 r. środki produkcji zdrożały o 2,5%, przy inflacji 1,4%.

Nawozy mineralne w 2007 r. podrożały średnio o 16,3%, a wapniowe o 28,6%. Najbardziej podrożał fosforan amonu (o 26,1%) oraz superfosfat potrójny (o 22,7%), a najmniej saletrzak (o 9,4%). W 2007 r. relacje cen nawozów mineralnych do cen skupu zbóż były korzystniejsze, niż przed rokiem. Na zakup 1 kg NPK w 2007 r. należało przeznaczyć równowartość 3,4 kg pszenicy, a więc o 1,8 kg mniej niż średnio w 2006 r. Najtańszym nawozem mineralnym w 2007 r. była sól potasowa (2,2 kg pszenicy), a najdroższym superfosfat potrójny (4,7 kg). W 2006 r. na zakup omawianych nawozów należało przeznaczyć równowartość odpowiednio 3,4 kg oraz 7,2 kg. W 2008 r. należy się spodziewać dalszych wzrostów cen nawozów mineralnych, ponieważ rośnie popyt, a surowce potrzebne do produkcji nawozów mineralnych drożeją.

Od kilku lat rynek środków ochrony roślin jest stabilny. Ceny środków ochrony roślin wzrosły w 2007 r. średnio o około 1%. Preparaty chwastobójcze podrożały o 2,1%, środki owadobójcze potaniały o 1,1%, a ceny preparatów grzybobójczych praktycznie nie zmieniły się. Najbardziej podrożał Roundup (12,8%), potaniało natomiast Zolone (o 5,4%) oraz Dithane (o 4,8%).

Na rynku bezpośrednich nośników energii w ciągu 12 miesięcy ceny wzrosły średnio o ponad 10%. Zdrożały zarówno paliwa stałe (koks o 9,4%, węgiel kamienny o 6,1%), jak również paliwa ropopochodne (benzyna o 21,1%, olej napędowy o 14,4%). W 2008 r. należy się spodziewać podwyżek cen energii elektrycznej, paliw stałych i ropopochodnych.

Wzrost inwestycji w budownictwie, deficyt materiałów budowlanych i długi sezon budowlany przełożył się na wzrost cen. W ciągu roku ceny wzrosły średnio o 14,7%. Najbardziej podrożała cegła budowlana (o 91,0%). Znacznie podrożał również cement (o 23,4%). Stosunkowo niedużo podrożały materiały ze stali, np. rura stalowa ocynkowana o 2,0%, a stal płaska (płaskownik) o 4,1%.

Możliwość korzystania z funduszy unijnych oraz polepszenie koniunktury na rynku rolnym zwiększyło popyt na maszyny rolnicze, co przejawiało się wzrostem cen w ciągu 12 miesięcy średnio o 6,6%. Najbardziej podrożała sadzarka dwurzędowa do ziemniaków (o 28,3%). Potaniała kosiarka rotacyjna (o 8,8%). W najbliższych miesiącach utrzyma się zwiększony popyt, szczególnie na nowe maszyny rolnicze, ze względu na subwencje z UE, co poprawi strukturę wiekową parku maszynowego w Polsce.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje 1 kg NPK do:	
		XII 2006	XII 2007	XII 2007 XI 2007	XII 2007 XII 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	69,88	76,44	101,4	109,4	3,40	8,13
Saletra amonowa 34%N	„	78,88	87,56	101,3	111,0	3,20	7,66
Mocznik 46%N	„	96,32	110,40	101,2	114,6	2,99	7,14
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	57,40	67,56	101,3	117,7	4,20	10,05
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	84,88	104,16	102,8	122,7	3,24	7,75
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	111,72	140,88	101,6	126,1	2,74	6,55
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	87,52	103,24	107,1	118,0	2,14	5,12
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	109,88	122,20	101,9	111,2	2,71	6,49
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	102,44	116,12	101,0	113,4	2,89	6,91
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	48,04	61,76	100,1	128,6	1,28	3,06

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje środka do:	
		XII 2006	XII 2007	XII 2007 XI 2007	XII 2007 XII 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Zolone 350	1 l	58,96	55,80	100,1	94,6	6,94	16,61
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,46	44,13	99,9	101,5	5,49	13,13
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,33	19,85	99,9	97,6	2,47	5,91
Decis 2,5 EC	250 ml	25,03	25,51	100,0	101,9	3,17	7,59
Dithane M-45	1 kg	22,00	20,94	99,1	95,2	2,61	6,23
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,12	28,59	100,3	101,7	3,56	8,51
Bravo	1 l	42,70	42,72	100,0	100,0	5,31	12,71
Nimrod 250 EC	1 l	99,63	102,44	100,2	102,8	12,74	30,49
Roundup	1 l	23,48	26,49	100,0	112,8	3,30	7,88
Granstar	8 g	17,88	17,94	100,2	100,3	2,23	5,34
Fusilade Forte	1 l	113,70	111,39	99,7	98,0	13,86	33,15
Chwastox extra	1 l	14,50	14,59	100,2	100,6	1,82	4,34
Reglane 200 SL	1 l	76,67	75,83	100,0	98,9	9,43	22,57
Ziarno zatrute fosforem cynku, 1AB	1 kg	19,92	20,84	101,2	104,6	2,59	6,20

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje nośników do:	
		XII 2006	XII 2007	XII 2007 XI 2007	XII 2007 XII 2006	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Węgiel kamienny	t	535,50	568,06	100,7	106,1	70,67	169,07
Koks opałowy	t	743,56	813,77	102,3	109,4	101,24	242,19
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	3,65	4,42	99,8	121,1	0,55	1,32
Olej napędowy	1 l	3,67	4,20	101,7	114,4	0,52	1,25
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,48	2,80	100,7	112,9	0,35	0,83
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,09	2,29	101,8	109,6	0,28	0,68
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,36	11,46	99,9	100,9	1,43	3,41
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,83	20,83	100,3	100,0	2,59	6,20
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,00	10,99	99,5	99,9	1,37	3,27
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	10,25	10,08	99,9	98,3	1,25	3,00
Energia elektryczna	10 kWh	4,42	4,49	100,0	101,6	0,56	1,34

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje materiałów budowlanych do:	
		XII 2006	XII 2007	XII 2007 XI 2007	XII 2007 XII 2006	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Cement	50 kg	18,84	23,24	99,7	123,4	2,89	6,92
Wapno	1 t	425,48	486,42	99,8	114,3	60,52	144,77
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	165,21	172,48	97,6	104,4	21,46	51,33
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3111,52	3238,7	99,8	104,1	402,92	963,90
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,28	11,5	99,3	102,0	1,43	3,42
Dwuteownik gruby	1 t	3648,26	3832,01	99,6	105,0	476,74	1140,48
Blacha dachowa	1 m ²	30,59	32,44	99,5	106,0	4,04	9,65
Tynk „Atlas”	25 kg	45,07	46,9	100,0	104,1	5,83	13,96
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	0,78	1,49	100,0	191,0	0,19	0,44
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	697,57	715,42	99,9	102,6	89,00	212,92
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	546,04	616,81	100,1	113,0	76,74	183,57
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	26,06	27,89	100,2	107,0	3,47	8,30
Okno drewniane szklane	1 szt.	1261,97	1418,83	100,7	112,4	176,52	422,27
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1086,30	1262,34	100,3	116,2	157,05	375,70

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł		Dynamika cen %		Relacje środków mech. do:	
	XII 2006	XII 2007	XII 2007 XI 2007	XII 2007 XII 2006	pszenicy kg	żyw. wiepr. kg
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	345169,38	347802,88	100,0	100,8	432,70	1035,13
Kombajn do ziemniaków	50619,39	53560,63	100,0	105,8	66,63	159,41
Samochód Lublin	63348,21	72843,00	100,0	115,0	90,62	216,79
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	17690,48	18713,76	100,0	105,8	23,28	55,70
Siewnik zbożowy 25 redlic	13424,38	14825,42	100,1	110,4	18,44	44,12
Ciągnik „Ursus” 5314	98032,19	102833,92	100,0	104,9	127,93	306,05
Ciągnik 90 kW	157462,37	161157,46	100,0	102,3	200,49	479,64
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	23366,00	25042,06	100,0	107,2	31,15	74,53
Kopaczka elewatorowa	10700,60	11162,12	100,0	104,3	13,89	33,22
Agregat uprawowy do siewnika	12433,83	13671,80	101,7	110,0	17,01	40,69
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	6025,80	5498,30	100,2	91,2	6,84	16,36
Gleboğrafzarka	4844,17	5249,25	100,0	108,4	6,53	15,62
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	33844,82	35737,82	100,1	105,6	44,46	106,36
Opryskiwacz 300 l	2639,74	2701,09	100,2	102,3	3,36	8,04
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4677,96	5057,34	99,5	108,1	6,29	15,05
Rozsiewacz nawozów	1391,45	1541,76	100,3	110,8	1,92	4,59
Sadzarka 2 rzędowa	2637,25	3382,52	100,6	128,3	4,21	10,07
Pług 3 skibowy	3603,16	4142,58	100,1	115,0	5,15	12,33
Kultywator 14-18 zębowy	1484,31	1542,80	100,3	103,9	1,92	4,59
Dojarka 2 konwie ^a	8083,65	8074,63	99,7	99,9	10,05	0,61
Dojarka z rurociągami ^a	46262,43	49585,83	97,7	107,2	61,69	3,75
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16785,81	16601,75	99,8	98,9	20,65	1,26

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rośnie popyt na usługi dla rolnictwa, na co duży wpływ ma wyraźna poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych.

Liczba krów objętych oceną użytkowości mlecznej w grudniu 2007 r. wyniosła 536 tys. sztuk i była wyższa o 5,2% niż w grudniu 2006 r. (tab. 1, rys. 1). W ciągu całego 2007 r. liczba krów ocenianych rosła z miesiąca na miesiąc. Jedynie w lipcu i wrześniu nie zmieniła się w porównaniu z miesiącem poprzednim. Od dwóch lat średnio 19-20% pogłowia krów poddawanych jest ocenie i w grudniu 2007 r. był to największy od dwóch lat odsetek (19,6%). Średnioroczna liczba krów ocenianych w 2007 r. wyniosła 525 tys., o 1,3% więcej niż w 2006 r. Stado krów w gospodarstwach stosujących ocenę w grudniu 2007 r. liczyło przeciętnie 30,4 sztuk i nie zmieniło się od czterech miesięcy. Usługi w zakresie oceny krów najbardziej rozwinięte są w zachodnich i północno-zachodnich regionach Polski (rys. 5).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. W II i III kwartale wykonuje się największą liczbę zabiegów inseminacji. Średnioroczna liczba krów inseminowanych prawie nie zmienia się od kilku lat. Liczba krów inseminowanych w 2006 r. wyniosła 1684 tys. sztuk i była o 0,8% niższa niż w 2005 r. Liczba krów inseminowanych w III kwartale 2007 r. spadła o 3,3% w porównaniu do analogicznego okresu 2006 r.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). W grudniu 2007 r. zarejestrowanych było 24,4 tys. przedsiębiorstw usług rolniczych, o 2,1% więcej niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (46,7%) i weterynaryjnych (33,0%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,8%) i naprawczych maszyn (8,5%). W ciągu roku liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 6,0%, a zakładów naprawczych o 3,0%. Liczba zakładów weterynaryjnych oraz placówek zootechnicznych zmniejszyła się odpowiednio o 1,1 i 3,6%.

Ceny usług dla rolnictwa w grudniu 2007 r. wzrosły o 0,2% wobec miesiąca poprzedniego i o 5,1% wobec grudnia 2006 r. W ciągu miesiąca ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 0,3%. Spośród tej grupy usług najbardziej wzrosły ceny

rozsiewu nawozów sztucznych (o 1,0%). Ceny pozostałych usług nie zmieniły się lub nieznacznie wzrosły, ale o tej porze roku nie wykonuje się większości usług zaliczanych do bezpośrednio rolniczych. Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,2%. W tej grupie obniżyły się jedynie ceny opłaty dzierżawnej placu targowego, składki ubezpieczenia OC ciągnika, oraz kredytu w wysokości 50 tys. zł zaciągniętego na 5 lat. Znacznie (o ponad 1%) zdrożał przemiał zbóż oraz ogłoszenie reklamowe (odpowiednio o 1,0 i 2,6%). Ceny pozostałych usług z tej grupy nie zmieniły się lub wzrosły nieznacznie.

W październiku i listopadzie 2007 r. indeks zmian cen produktów rolnych i usług był niekorzystny dla rolników. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹ obniżył się w październiku ub. roku do 98,4, w listopadzie wyniósł 99,0, a w grudniu wzrósł do 100,5. Spowodowane to było wzrostem cen 6 spośród 9 produktów rolnych. (tab. 2).

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Na przykład cena rozsiewu nawozów sztucznych na obszarze 1 ha w grudniu 2006 odpowiadała cenie 1,22 a rok później – 0,87 dt pszenicy.

Cena przewozu samochodem 10 ton cegły na odległość 20 km stanowiła w grudniu 2007 r. równowartość 39 kg żywca wieprzowego w porównaniu z 36 kg przed rokiem. W relacji do ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego droższa niż przed rokiem była również dzienna opłata prac murarskich (25 kg w listopadzie 2007 r. i 21 kg rok wcześniej).

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		481	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2006	XII		509	30,4	361	270	10 761	2 004	8 146	3 001
	I		513	30,5	x	x	x	x	x	x
	II		515	30,4	x	x	x	x	x	x
	III		519	30,4	587	217	10 776	2 028	8 102	2 934
	IV		523	30,5	x	x	x	x	x	x
2007	V		526	30,6	x	x	x	x	x	x
	VI		528	30,6	423	184	11 130	2 053	8 073	2 939
	VII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	VIII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	IX		527	30,4	445	148	11 379	2 068	8 063	2 911
	X		528	30,4	x	x	x	x	x	x
	XI		532	30,4	x	x	x	xx	x	x
	XII		536	30,4	x	x	11 405	2 064	8 060	2 889
Wskaźnik zmian (%)										
		<u>XII 2007</u> <u>IX 2007</u>	101,7	100,0	x	x	100,2	99,8	100,0	99,2
		<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	105,3	100,0	x	x	106,0	103,0	98,9	96,3

^a dane w tej i następnym pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatniej miesiący danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2006	XII		112,7	112,7	123,0	99,9	112,7
	I		106,3	107,2	.	101,3	106,1
	II		103,5	104,1	.	104,1	103,4
	III		100,5	100,4	97,2	100,9	100,6
	IV		98,7	99,1	97,9	99,3	98,6
2007	V		98,9	98,7	96,4	99,3	98,95
	VI		103,3	103,7	101,7	103,9	103,2
	VII		104,1	103,9	94,1	105,5	104,1
	VIII		104,0	104,2	111,7	102,6	103,8
	IX	104,9	105,0	116,2	103,3	104,8	
	X	98,4	98,6	98,3	98,9	98,3	
	XI	99,0	99,2	98,4	99,5	98,9	
	XII	100,5	105,0	104,8	99,9	100,5	

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

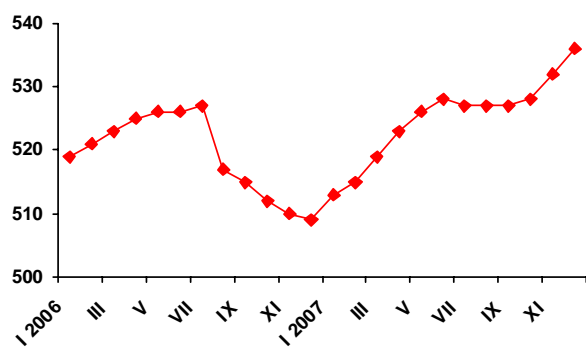
Rodzaje usług	2004		2005		2006		2007										XII 2007		I-XII 2007	
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII 2006	I-XII 2006		
	% wobec poprzedniego okresu																			
Wskaźnik zmian cen usług	104,0	104,2	103,7	100,1	100,7	100,4	100,5	100,6	100,4	100,6	100,3	100,2	100,4	100,3	100,5	100,2	100,3	105,1	103,7	
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,1	105,3	106,5	100,1	99,8	99,8	100,9	100,2	100,7	100,2	100,3	99,9	100,3	100,1	100,3	100,3	102,2	103,4		
I. mechanizacyjne	106,2	105,2	107,1	100,1			101,6	99,8	100,6	100,1	100,2	99,8	100,2	100,2	99,9	100,5	101,8	102,9		
a. uprawowe	107,9	107,0	106,9				99,3	100,3				99,7	100,5	100,0	99,6			103,9		
b. siewu-sadzenia	104,7	106,9	108,1				100,6	100,4				99,9	100,3	100,0				105,1		
c. chemiczne	109,3	103,9	106,2	100,1			101,6	100,1	100,8	100,1	100,5	100,1	99,0	100,6	100,0	100,5	101,8	103,6		
d. zbioru plodów	106,0	104,2	107,5		99,4	99,7						99,9	100,9	99,9				101,3		
2. usługi robocizny przy pracach polowych		104,5	101,6					102,3	102,7	100,6	101,1	100,6	100,8	99,9	101,7				115,0	
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	103,3	106,2	104,2	100,0	100,1	100,0	100,4	100,2	100,3	100,3	100,2	100,5	100,3	99,9	100,2	100,1	102,4	102,1		
a. weterynaryjne	101,4	105,2	106,1	100,0	100,5	99,7	100,4	100,1	100,2	100,2	100,0	100,7	100,3	99,8	100,3	100,2	102,4	101,5		
b. inseminacyjne	105,2	107,3	102,3	100,0	99,8	100,2	100,5	100,5	101,5	100,4	100,5	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	102,5	102,6		
III. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,2	103,5	101,8	100,1	100,8	100,5	100,4	100,7	100,3	100,7	100,3	100,3	100,4	100,5	100,6	100,2	105,7	104,0		
I. transportowe	103,1	102,2	96,8	100,0	101,0	100,3	100,2	100,9	100,8	100,7	100,3	100,1	100,7	100,6	100,4	100,1	106,0	104,8		
2. naprawcze	104,4	104,9	102,8	100,1	100,8	100,8	100,2	100,2	99,5	100,9	100,8	100,4	99,9	101,2	100,2	100,2	105,3	104,1		
3. budowlano-remontowe	101,7	105,4	103,4	100,3	101,0	100,8	100,7	101,0	101,8	101,9	100,6	100,6	100,7	99,7	100,4	100,3	110,1	107,4		
4. młynarskie ^b	104,0	103,1	101,3	100,0	100,6	100,2	100,6	101,1	100,1	100,0	100,4	100,1	100,9	99,5	100,7	100,6	106,0	103,9		
5. handlowe	103,1	100,7	103,6	100,1	100,7	100,1	100,4	100,1	100,0	100,0	99,6	100,3	100,1	100,5	101,4	100,4	103,7	101,9		
6. finansowe	102,6	102,8	100,7	99,9	100,7	100,4	100,4	100,8	99,3	101,0	100,0	100,2	100,1	101,1	100,6	99,9	102,0	101,2		
- ubezpieczeniowe	97,8	106,4	106,5	100,0	101,3	100,8	100,5	101,7	99,0	100,0	100,0	100,1	100,0	101,5	100,2	99,9	102,6	103,6		
- bankowe	107,9	95,6	89,1	99,7	99,4	99,4	100,1	99,1	99,8	100,3	100,0	100,4	100,2	100,4	101,6	99,8	100,6	96,4		
Wskaźnik inflacji	103,5	102,1	101,0	99,8	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3	104,0	102,5		

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka pługiem, talarzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadząrką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozstaw nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek sieczkarni, zbiór zielonek ściennych, koszenie traw kosiarką rotacyjną, sprzęż ziób kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, umiastnienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowego. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naostrzenie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, opłata za wynajm 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciesielskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln., opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-śladowego, wypożyczenie betoniarci, wypożyczenie cykloniarci, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m2 placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szerek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezpie. budynku rolnego, składka ubez. OC rolników, odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł, odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł.

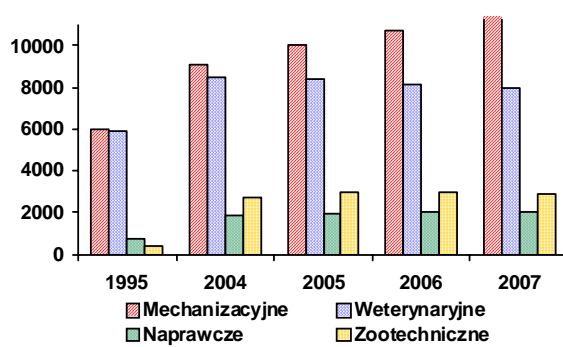
^b przemiał ziób

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

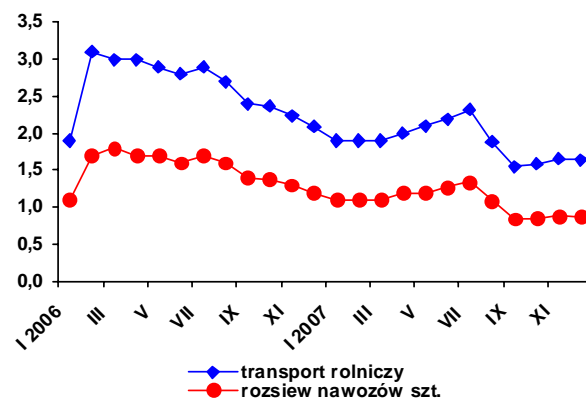
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

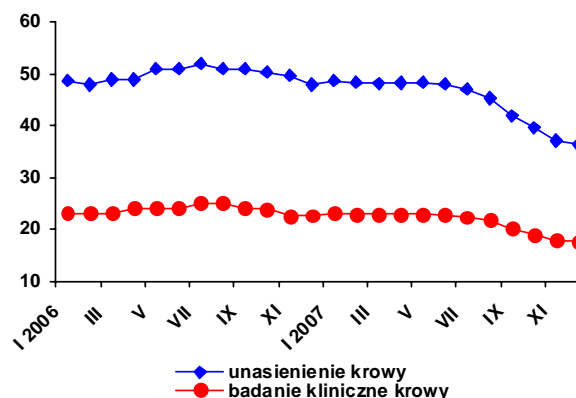
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

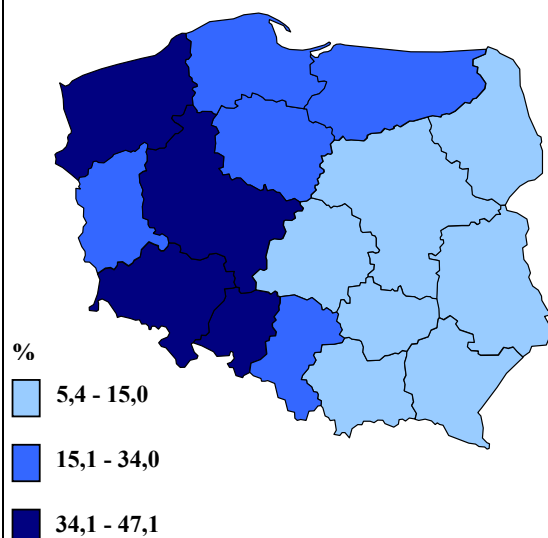
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

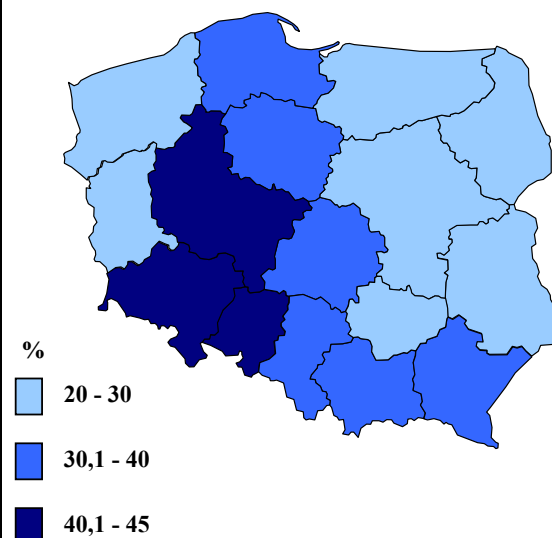
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2007 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w I półroczu 2007 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.